

บริษัท จัสติน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย  
รายงาน และ งบการเงินรวม  
31 ธันวาคม 2560

## รายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

เสนอต่อผู้ถือหุ้นของบริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)

### ความเห็นอย่างมีเงื่อนไขต่องบการเงินรวม

ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบงบการเงินรวมของบริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย (กลุ่มบริษัท) ซึ่งประกอบด้วยงบแสดงฐานะการเงินรวม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นรวมและงบกระแสเงินสดรวมสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน และหมายเหตุประกอบงบการเงินรวม รวมถึงหมายเหตุสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ และได้ตรวจสอบงบการเงินเฉพาะกิจการของบริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) ด้วยเช่นกัน

ข้าพเจ้าเห็นว่า ยกเว้นผลกระทบซึ่งอาจจะเกิดขึ้นจากเรื่องดังกล่าวไว้ในวรรคเกณฑ์ในการแสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขต่องบการเงินรวม งบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสดสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของบริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย และเฉพาะของบริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

### เกณฑ์ในการแสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขต่องบการเงินรวม

ก) ตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 9 บริษัทผู้ให้สัมปทานได้ระงับการจ่ายชำระยอดคงค้างค่าบริการจากการให้บริการภายใต้สัญญาร่วมลงทุนระหว่างบริษัทย่อยแห่งหนึ่งกับบริษัทผู้ให้สัมปทานกับบริษัทย่อยดังกล่าว เนื่องจากบริษัทผู้ให้สัมปทานยังมีข้อโต้แย้งในวิธีการคำนวณอัตราส่วนแบ่งรายได้กับบริษัทย่อย บริษัทย่อยได้นำข้อโต้แย้งนี้เสนอเป็นข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ ปัจจุบันอยู่ระหว่างรอคำวินิจฉัยจากสถาบันอนุญาโตตุลาการ ต่อมาเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2559 บริษัทผู้ให้สัมปทานยื่นคำเสนอข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักกระงับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม เรียกร้องให้บริษัทย่อยคืนเงินส่วนแบ่งรายได้ที่ได้รับเกินตามสัญญาร่วมลงทุนเดียวกันนี้ พร้อมเรียกค่าเสียหายโอกาสเป็นจำนวนรวมประมาณ 9,931 ล้านบาท ขณะนี้ข้อพิพาทอยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาของสถาบันอนุญาโตตุลาการ นอกจากนี้เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2559 บริษัทผู้ให้สัมปทานยังยื่นคำเสนอข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ เรียกร้องให้บริษัทย่อยดังกล่าวและบริษัทย่อยอีกแห่งหนึ่งชำระค่าใช้จ่ายและค่าเสียหายพร้อมทั้งดอกเบี้ยและค่าเสียหายโอกาสในการประกอบธุรกิจจำนวนประมาณ 258 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม ฝ่ายบริหารและที่ปรึกษากฎหมายของบริษัทย่อยเชื่อว่า ได้ปฏิบัติตามสัญญาร่วมลงทุน

ดังกล่าวถูกต้องและครบถ้วน ผลของคำวินิจฉัยอัตราส่วนแบ่งรายได้นี้อาจมีผลกระทบอย่างเป็นทางการสำคัญต่อยอดคงเหลือของลูกหนี้การค้า ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 จำนวน 2,518 ล้านบาท (2559: 2,518 ล้านบาท) รวมถึงค่าใช้จ่ายและค่าเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ดังกล่าวในงบการเงินรวม และอาจมีผลกระทบอย่างเป็นทางการสำคัญต่อยอดคงเหลือของลูกหนี้อื่น เงินปันผลค้างรับจากบริษัทย่อย และมูลค่าเงินลงทุนในบริษัทย่อยดังกล่าว ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 รวมเป็นจำนวน 2,379 ล้านบาท (2559: 2,394 ล้านบาท) ในงบการเงินเฉพาะกิจการ ข้าพเจ้าไม่สามารถตรวจสอบเพื่อให้เป็นที่พอใจในยอดคงเหลือของลูกหนี้การค้า ลูกหนี้อื่น เงินปันผลค้างรับ มูลค่าเงินลงทุนในบริษัทย่อย และค่าเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ดังกล่าวได้ ซึ่งเหตุการณ์นี้เป็นการถูกจำกัดขอบเขตโดยสถานการณ์

- ข) ตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 33.6 เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ศาลล้มละลายกลางได้อ่านคำพิพากษาของศาลฎีกา ซึ่งไม่เห็นชอบด้วยแผนฟื้นฟูกิจการ และให้ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของศาลล้มละลายกลาง จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้สิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้ที่มีต่อบริษัทฯ ในฐานะลูกหนี้กลับไปเป็นเช่นเดิมดังที่เป็นอยู่ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ เนื่องจากบริษัทฯ ได้ดำเนินการตามแผนฟื้นฟูกิจการมานาน โดยเฉพาะการชำระหนี้ในรูปแบบต่างๆ ตามแผนฟื้นฟูกิจการให้กับเจ้าหนี้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ที่ปรึกษากฎหมายเห็นว่า บริษัทฯ จะต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้รายหนึ่งรายใดหรือไม่ จะขึ้นอยู่กับว่ามีเจ้าหนี้อะไรมาแสดงตนและแสดงสิทธิของตนหรือไม่เท่านั้น ในเดือนสิงหาคม 2557 บริษัทบริหารสินทรัพย์และสถาบันการเงินรวมห้ารายได้ยื่นคำฟ้องต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางเรียกร้องให้บริษัทฯ ชำระเงินจำนวนประมาณ 1,856 ล้านบาท (เงินต้นจำนวน 1,112 ล้านบาท และดอกเบี้ยจำนวน 744 ล้านบาท) บริษัทฯ ได้พิจารณาบันทึกประมาณการหนี้สินเมื่อมีการยื่นฟ้องต่อศาล อย่างไรก็ตามมีโจทก์สองรายที่เป็นผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องมาจากเจ้าหนี้เดิมหลายรายที่ปรึกษากฎหมายจึงมีความเห็นว่าจะยังมีความไม่แน่นอนว่า โจทก์ทั้งสองรายดังกล่าวจะได้รับชำระหนี้ตามจำนวนที่กล่าวอ้างในคำฟ้องหรือไม่ ดังนั้นบริษัทฯ จึงบันทึกประมาณการหนี้สินเฉพาะของโจทก์สามรายซึ่งเป็นเจ้าหนี้รายเดิมที่มีชื่อปรากฏอยู่ในคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการของบริษัทฯ (เงินต้นจำนวน 684 ล้านบาท และดอกเบี้ยจำนวน 323 ล้านบาท) จำนวน 313 ล้านบาท (เงินต้นจำนวน 260 ล้านบาท และดอกเบี้ยจำนวน 53 ล้านบาท) (2559: 301 ล้านบาท (เงินต้นจำนวน 260 ล้านบาท และดอกเบี้ยจำนวน 41 ล้านบาท)) ไว้ในงบการเงิน เนื่องจากมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะต้องรับผิดชอบในหนี้สินที่เกิดขึ้น โดยใช้มูลหนี้ที่โจทก์ทั้งสามรายยื่นคำฟ้องเป็นพื้นฐานหักด้วยประมาณการมูลค่าของการชำระหนี้ในรูปแบบต่างๆ ตามแผนฟื้นฟูกิจการและตามคำแนะนำของที่ปรึกษากฎหมาย ผลที่สุดของคดียังไม่อาจทราบได้ในปัจจุบัน บริษัทฯ จึงพิจารณาว่าจำนวนสำรองที่บันทึกไว้ในบัญชีนี้เพียงพอและเหมาะสมในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวถือเป็นการถูกจำกัดขอบเขตโดยสถานการณ์ ข้าพเจ้าไม่สามารถตรวจสอบเพื่อให้เป็นที่พอใจในยอดประมาณการหนี้สินที่บริษัทฯ ต้องบันทึกเพิ่มเติมจากการยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการดังกล่าว

ค) ตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 33.7 บริษัทย่อยแห่งหนึ่งไม่สามารถส่งมอบแท็บเล็ตให้แก่คู่สัญญาซึ่งเป็นหน่วยงานราชการสองหน่วยงานได้ทันตามกำหนดเวลาในสัญญาเนื่องจากได้เกิดเหตุเพลิงไหม้โรงงานผู้ผลิตชิ้นส่วนในการผลิตแท็บเล็ต ซึ่งตามเงื่อนไขของสัญญาซื้อขายดังกล่าวหากบริษัทย่อยไม่สามารถส่งมอบแท็บเล็ตได้ตามกำหนดเวลา บริษัทย่อยจะต้องชำระค่าปรับเป็นรายวันในอัตราร้อยละ 0.2 ของราคาแท็บเล็ตที่ยังไม่ได้ส่งมอบ โดยในระหว่างปี 2557 คู่สัญญาทั้งสองของบริษัทย่อยได้มีหนังสือขอบอกเลิกสัญญาซื้อขายแท็บเล็ตมายังบริษัทย่อย และให้บริษัทย่อยชำระค่าปรับเป็นจำนวนเงินรวม 5 ล้านบาท และ 142 ล้านบาท ตามลำดับ อย่างไรก็ตามบริษัทย่อยได้มีหนังสือโต้แย้งการคิดค่าปรับดังกล่าว ฝ่ายบริหารของบริษัทย่อยได้กล่าวถึงสาเหตุของการส่งมอบล่าช้าว่าเป็นเหตุสุดวิสัยและไม่ได้เป็นเหตุแห่งการผิดสัญญา ต่อมาหน่วยงานราชการคู่สัญญาทั้งสองแห่งได้ฟ้องร้องต่อศาลปกครองกลางให้บริษัทย่อยชำระค่าปรับและชำระเงินตามหนังสือคำประกันการปฏิบัติตามสัญญาของธนาคารพร้อมดอกเบี้ยคิดเป็นทุนทรัพย์เป็นจำนวนเงินประมาณ 5 ล้านบาท และ 190 ล้านบาท ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการทำสัญญาซื้อขายแท็บเล็ตระหว่างบริษัทย่อยกับบริษัทคู่สัญญาในประเทศแห่งหนึ่ง บริษัทย่อยได้รับชำระเงินตามหนังสือคำประกันจากการไม่ปฏิบัติตามสัญญาของบริษัทคู่สัญญาดังกล่าวเป็นจำนวนเงิน 38 ล้านบาท ซึ่งบริษัทย่อยมีสิทธิทางกฎหมายที่จะยึดเงินดังกล่าวเพื่อชดเชยค่าเสียหายต่างๆที่บริษัทคู่สัญญาดังกล่าวก่อให้เกิดขึ้นหรือปฏิบัติผิดสัญญา บริษัทย่อยได้บันทึกจำนวนเงินที่ได้รับดังกล่าวเป็นหนี้สินในบัญชีภายใต้รายการเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นในงบแสดงฐานะการเงินรวม บริษัทย่อยจึงถือเสมือนว่าจำนวนเงินดังกล่าวเป็นเงินสำรองค่าปรับและค่าเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในบัญชีและคาดว่าค่าปรับและค่าเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจะไม่เกินจำนวนดังกล่าว และในปีปัจจุบัน สถานการณ์ดังกล่าวยังไม่มีความคืบหน้า ยกเว้นเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2561 ศาลปกครองกลางได้ตัดสินคดีระหว่างบริษัทย่อยกับหน่วยงานราชการแห่งหนึ่ง ซึ่งฟ้องร้องให้บริษัทย่อยชำระค่าปรับคิดเป็นทุนทรัพย์เป็นจำนวนเงินประมาณ 5 ล้านบาท โดยศาลปกครองกลางพิพากษาให้บริษัทย่อยชำระค่าปรับคิดเป็นจำนวนเงินประมาณ 3 ล้านบาท อย่างไรก็ตามบริษัทย่อยมีสิทธิยื่นอุทธรณ์ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษา ซึ่งเมื่อบริษัทย่อยได้รับคำพิพากษาอย่างเป็นทางการจากศาลปกครองกลางแล้ว ฝ่ายกฎหมายของบริษัทย่อยจะพิจารณาในรายละเอียดของคำพิพากษาดังกล่าวเพื่อดำเนินการยื่นอุทธรณ์ต่อไป ดังนั้นผลที่สุดของคดีฟ้องร้องและข้อพิพาทสำหรับคดีที่ยังไม่ถึงที่สุดยังไม่สามารถคาดการณ์ได้ในขณะนี้ อย่างไรก็ตามฝ่ายบริหารและที่ปรึกษากฎหมายของบริษัทย่อยยังคงเชื่อว่าบริษัทย่อยจะไม่ได้รับผลเสียหายที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับคดีฟ้องร้องและข้อพิพาทจึงไม่ได้บันทึกสำรองเพิ่มเติมสำหรับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นไว้ในบัญชี ส่งผลให้ข้าพเจ้าไม่สามารถตรวจสอบเพื่อให้เป็นที่พอใจในสำรองค่าปรับและค่าเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการไม่สามารถส่งมอบแท็บเล็ตได้ ซึ่งเหตุการณ์นี้ถือเป็นการถูกจำกัดขอบเขตโดยสถานการณ์

ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบงบการเงินรวมของบริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย และงบการเงินเฉพาะกิจการของบริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน ที่แสดงเป็นข้อมูลเปรียบเทียบ โดยแสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขจากการถูกจำกัดขอบเขตโดยสถานการณ์เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกับเหตุการณ์ในข้อ ก) ข้อ ข) และข้อ ค) ตามที่กล่าวในวรรคเกณฑ์ในการแสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขต่องบการเงินรวมข้างต้น และได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่บริษัทย่อยแห่งหนึ่งไม่สามารถดำเนินการเพื่อให้ได้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่สำหรับกิจการ โทรคมนาคมเคลื่อนที่สากลย่าน 900 MHz ซึ่งบริษัทย่อยดังกล่าวได้ชำระค่าความเสียหายต่างๆ เสร็จสิ้นแล้ว และเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกับเหตุการณ์ในข้อ 1. และ ข้อ 2. ตามที่กล่าวไว้ในวรรคข้อมูลและเหตุการณ์ที่เน้น ตามรายงานลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2560

ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี ความรับผิดชอบของข้าพเจ้าได้กล่าวไว้ในวรรคความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินในรายงานของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีความเป็นอิสระจากกลุ่มบริษัทตามข้อกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงิน และข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณอื่นๆตามที่ระบุในข้อกำหนดนั้นด้วย ข้าพเจ้าเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่ข้าพเจ้าได้รับเพียงพอและเหมาะสมเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขต่องบการเงินรวมของข้าพเจ้า

### ข้อมูลและเหตุการณ์ที่เน้น

ข้าพเจ้าขอให้ข้อสังเกตเหตุการณ์ดังต่อไปนี้

1. เหตุการณ์ต่างๆ ของบริษัทย่อยกับบริษัทที่ไม่เกี่ยวข้องกันแห่งหนึ่ง
  - 1.1 การชำระยอดค้างจำนวนประมาณ 877 ล้านบาท และสัญญาให้บริการวงจรรเช่า ตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 10
  - 1.2 คดีฟ้องร้องและข้อพิพาทต่างๆ ตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 33.8
2. ตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 33.5 เกี่ยวกับการส่งมอบงานล่าช้ากว่าสัญญาของบริษัทย่อยแห่งหนึ่งซึ่งมีวงเงินตามสัญญาจำนวน 31 ล้านบาทและค่าปรับล่าช้าตามสัญญาเป็นรายวันในอัตราร้อยละ 0.2 ของวงเงินตามสัญญา

ทั้งนี้ ข้าพเจ้ามิได้แสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขต่อกรณีดังกล่าวข้างต้นแต่อย่างใด

## เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบคือเรื่องต่างๆ ที่มีนัยสำคัญที่สุดตามดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพของข้าพเจ้า ในการตรวจสอบงบการเงินสำหรับงวดปัจจุบัน ข้าพเจ้าได้นำเรื่องเหล่านี้มาพิจารณาในบริบทของการตรวจสอบ งบการเงิน โดยรวมและในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า ทั้งนี้ข้าพเจ้าไม่ได้แสดงความเห็นแยกต่างหากสำหรับ เรื่องเหล่านี้

ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามตามความรับผิดชอบที่ได้กล่าวไว้ในวรรคความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบ งบการเงินในรายงานของข้าพเจ้า ซึ่งได้รวมความรับผิดชอบที่เกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ด้วย การปฏิบัติตามของข้าพเจ้าได้ รวมวิธีการตรวจสอบที่ออกแบบมาเพื่อตอบสนองต่อการประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริง อันเป็นสาระสำคัญในงบการเงิน ผลของวิธีการตรวจสอบของข้าพเจ้า ซึ่งได้รวมวิธีการตรวจสอบสำหรับเรื่องเหล่านี้ ด้วย ได้ใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้าต่องบการเงิน โดยรวม

นอกจากเรื่องที่ได้กล่าวไว้ในวรรคเกณฑ์ในการแสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขต่องบการเงินรวม เรื่องสำคัญในการ ตรวจสอบ พร้อมวิธีการตรวจสอบสำหรับแต่ละเรื่องมีดังต่อไปนี้

### การรับรู้รายได้

รายได้หลักของกลุ่มบริษัทในงบการเงินรวมเกือบทั้งหมดมาจากการให้บริการอินเทอร์เน็ต โดยแสดงมูลค่า จำนวน 16,279 ล้านบาท ในงบการเงินสำหรับปี 2560 ในการตรวจสอบของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าให้ความสนใจ การรับรู้รายได้จากการให้บริการอินเทอร์เน็ตเนื่องจากมีจำนวนที่เป็นสาระสำคัญ และเป็นรายการที่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มบริษัทโดยตรง นอกจากนี้ภายใต้ภาวะการแข่งขันของอุตสาหกรรมโทรคมนาคมนี้ เป็นเหตุให้มีการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ด้านการตลาดและราคาอยู่อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการบันทึก รายได้ของกลุ่มบริษัท

ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบการรับรู้รายได้ของกลุ่มบริษัทโดยการประเมินและทดสอบระบบสารสนเทศและระบบ การควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับวงจรรายได้ โดยการสอบถามผู้รับผิดชอบ ทำความเข้าใจ และเลือกตัวอย่าง มาสุ่มทดสอบการปฏิบัติตามการควบคุมที่ออกแบบไว้ และให้ความสำคัญในการทดสอบเป็นพิเศษโดย การขยายขอบเขตการทดสอบสำหรับการควบคุมภายในที่ตอบสนองต่อการรับรู้รายได้ดังกล่าวข้างต้น สุ่มตัวอย่างใบแจ้งหนี้และการรับชำระเงินจากลูกค้าเพื่อตรวจสอบการรับรู้รายได้ สอบทานใบลดหนี้ ที่ออกภายหลังวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลบัญชีรายได้เพื่อตรวจสอบความผิดปกติ ที่อาจเกิดขึ้นของรายการตลอดระยะเวลาบัญชี โดยเฉพาะรายการบัญชีที่ทำผ่านใบสำคัญทั่วไปและทดสอบ การคำนวณรายได้รับล่วงหน้าจากการให้บริการ

## ภาษีเงินได้รอกการตัดบัญชี

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 กลุ่มบริษัทมียอดคงเหลือของสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอกการตัดบัญชีจำนวน 3,083 ล้านบาท โดยกลุ่มบริษัทได้เปิดเผยนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้รอกการตัดบัญชีและรายละเอียดของยอดคงเหลือดังกล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 4.16 และข้อ 26 โดยสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอกการตัดบัญชีจะสามารถรับรู้รายการได้เมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ว่ากลุ่มบริษัทจะมีกำไรทางภาษีเพียงพอที่จะนำสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอกการตัดบัญชีมาใช้ประโยชน์ในอนาคต ในการพิจารณาว่ากลุ่มบริษัทจะมีกำไรทางภาษีในอนาคตเพียงพอนั้นต้องอาศัยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารค่อนข้างมากในการจัดทำแผนธุรกิจและประมาณการกำไรทางภาษีในอนาคตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตามแผนธุรกิจที่ได้อนุมัติแล้ว ซึ่งการใช้ดุลยพินิจดังกล่าวมีผลต่อมูลค่าของสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอกการตัดบัญชีที่แสดงไว้ในบัญชี

ข้าพเจ้าได้ทำความเข้าใจและประเมินการจัดทำและอนุมัติประมาณการกำไรทางภาษีในอนาคตเพื่อเป็นหลักฐานในการรับรู้รายการสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอกการตัดบัญชี โดยการตรวจสอบข้อมูลที่จำเป็นและข้อสมมติฐานที่สำคัญที่ใช้ในการจัดทำประมาณการดังกล่าว โดยการเปรียบเทียบกับแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ข้าพเจ้าได้ประเมินความแม่นยำและความน่าเชื่อถือของประมาณการกำไรทางภาษีกับกำไรทางภาษีที่เกิดขึ้นจริงในอดีต ตลอดจนทดสอบการคำนวณประมาณการกำไรทางภาษีในอนาคตตามข้อมูลและสมมติฐานดังกล่าวข้างต้น และพิจารณาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสมมติฐานที่สำคัญต่อประมาณการดังกล่าว

## ข้อมูลอื่น

ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบต่อข้อมูลอื่น ซึ่งรวมถึงข้อมูลที่รวมอยู่ในรายงานประจำปีของกลุ่มบริษัท (แต่ไม่รวมถึงงบการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชีที่แสดงอยู่ในรายงานนั้น) ซึ่งคาดว่าจะถูกจัดเตรียมให้กับข้าพเจ้าภายหลังวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีนี้

ความเห็นของข้าพเจ้าต่องบการเงินไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลอื่นและข้าพเจ้าไม่ได้ให้ข้อสรุปในลักษณะการให้ความเชื่อมั่นในรูปแบบใดๆต่อข้อมูลอื่นนั้น

ความรับผิดชอบของข้าพเจ้าที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงินคือ การอ่านและพิจารณาว่าข้อมูลอื่นนั้นมีความขัดแย้งที่มีสาระสำคัญกับงบการเงินหรือกับความรู้อื่นที่ได้รับจากการตรวจสอบของข้าพเจ้าหรือไม่ หรือปรากฏว่าข้อมูลอื่นแสดงขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่

เมื่อข้าพเจ้าได้อ่านรายงานประจำปีของกลุ่มบริษัทตามที่กล่าวข้างต้นแล้ว และหากสรุปได้ว่าการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้าพเจ้าจะสื่อสารเรื่องดังกล่าวให้ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลทราบเพื่อให้เกิดการดำเนินการแก้ไขที่เหมาะสมต่อไป

## ความรับผิดชอบของผู้บริหารและผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลต้องบการเงิน

ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและนำเสนองบการเงินเหล่านี้โดยถูกต้องตามที่ควรตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้บริหารพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อให้สามารถจัดทำงบการเงินที่ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด

ในการจัดทำงบการเงิน ผู้บริหารรับผิดชอบในการประเมินความสามารถของกลุ่มบริษัทในการดำเนินงานต่อเนื่อง การเปิดเผยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานต่อเนื่องในกรณีที่มีเรื่องดังกล่าว และการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับกิจการที่ดำเนินงานต่อเนื่องเว้นแต่ผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะเลิกกลุ่มบริษัทหรือหยุดดำเนินงานหรือไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องอีกต่อไปได้

ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลมีหน้าที่ในการสอดส่องดูแลกระบวนการในการจัดทำรายงานทางการเงินของกลุ่มบริษัท

## ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงิน

การตรวจสอบของข้าพเจ้ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่างบการเงิน โดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีซึ่งรวมความเห็นของข้าพเจ้าอยู่ด้วย ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลคือความเชื่อมั่นในระดับสูงแต่ไม่ได้เป็นการรับประกันว่าการปฏิบัติตามตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีจะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดและถือว่ามีสาระสำคัญเมื่อคาดการณ์อย่างสมเหตุสมผลได้ว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกรายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินจากการใช้งบการเงินเหล่านี้

ในการตรวจสอบของข้าพเจ้าตามมาตรฐานการสอบบัญชี ข้าพเจ้าใช้ดุลยพินิจและการสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพตลอดการตรวจสอบ และข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามดังต่อไปนี้ด้วย

- ระบุและประเมินความเสี่ยงที่อาจมีการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในงบการเงินไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ออกแบบและปฏิบัติตามวิธีการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงเหล่านั้น และได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า ความเสี่ยงที่ไม่พบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งเป็นผลมาจากการทุจริตจะสูงกว่าความเสี่ยงที่เกิดจากข้อผิดพลาด เนื่องจากการทุจริตอาจเกี่ยวกับการสมรู้ร่วมคิด การปลอมแปลงเอกสารหลักฐาน การตั้งใจละเว้นการแสดงข้อมูล การแสดงข้อมูลที่ไม่ตรงตามข้อเท็จจริงหรือการแทรกแซงการควบคุมภายใน



- ทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ เพื่อออกแบบวิธีการตรวจสอบให้เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิภาพของการควบคุมภายในของกลุ่มบริษัท
- ประเมินความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีที่ผู้บริหารใช้และความสมเหตุสมผลของประมาณการทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ผู้บริหารจัดทำ
- สรุปเกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับกิจการที่ดำเนินงานต่อเนื่องของผู้บริหาร และสรุปจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถของกลุ่มบริษัทในการดำเนินงานต่อเนื่องหรือไม่ หากข้าพเจ้าได้ข้อสรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญ ข้าพเจ้าจะต้องให้ข้อสังเกตไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้าถึงการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องในงบการเงิน หรือหากเห็นว่าการเปิดเผยดังกล่าวไม่เพียงพอ ข้าพเจ้าจะแสดงความเห็นที่เปลี่ยนแปลงไป ข้อสรุปของข้าพเจ้าขึ้นอยู่กับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับจนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้า อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์หรือสถานการณ์ในอนาคตอาจเป็นเหตุให้กลุ่มบริษัทต้องหยุดการดำเนินงานต่อเนื่องได้
- ประเมินการนำเสนอ โครงสร้างและเนื้อหาของงบการเงินโดยรวม รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องตลอดจนประเมินว่างบการเงินแสดงรายการและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยถูกต้องตามที่ควรหรือไม่
- รวบรวมเอกสารหลักฐานการสอบบัญชีที่เหมาะสมอย่างเพียงพอเกี่ยวกับข้อมูลทางการเงินของกิจการหรือของกิจกรรมทางธุรกิจภายในกลุ่มบริษัทเพื่อแสดงความเห็นต่องบการเงินรวม ข้าพเจ้ารับผิดชอบต่อการกำหนดแนวทาง การควบคุมดูแล และการปฏิบัติงานตรวจสอบกลุ่มบริษัท ข้าพเจ้าเป็นผู้รับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียวต่อความเห็นของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้สื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลในเรื่องต่างๆซึ่งรวมถึงขอบเขตและช่วงเวลาของการตรวจสอบตามที่ได้วางแผนไว้ ประเด็นที่มีนัยสำคัญที่พบจากการตรวจสอบรวมถึงข้อบกพร่องที่มีนัยสำคัญในระบบการควบคุมภายในหากข้าพเจ้าได้พบในระหว่างการตรวจสอบของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้ให้คำรับรองแก่ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลว่าข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอิสระและได้สื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทั้งหมดตลอดจนเรื่องอื่นซึ่งข้าพเจ้าเชื่อว่ามีเหตุผลที่บุคคลภายนอกอาจพิจารณาว่ากระทบต่อความเป็นอิสระของข้าพเจ้าและมาตรการที่ข้าพเจ้าใช้เพื่อป้องกันไม่ให้ข้าพเจ้าขาดความเป็นอิสระ

จากเรื่องทั้งหลายที่สื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล ข้าพเจ้าได้พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่มีนัยสำคัญที่สุดในการตรวจสอบงบการเงินในงวดปัจจุบันและกำหนดเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ข้าพเจ้าได้อธิบายเรื่องเหล่านี้ไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชี เว้นแต่กฎหมายหรือข้อบังคับห้ามไม่ให้เปิดเผยเรื่องดังกล่าวต่อสาธารณะ หรือในสถานการณ์ที่ยากที่จะเกิดขึ้น ข้าพเจ้าพิจารณาว่าไม่ควรสื่อสารเรื่องดังกล่าวในรายงานของข้าพเจ้าเพราะการกระทำดังกล่าวสามารถคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่าจะมีผลกระทบในทางลบมากกว่าผลประโยชน์ที่ผู้มีส่วนได้เสียสาธารณะจะได้จากการสื่อสารดังกล่าว

ข้าพเจ้าเป็นผู้รับผิดชอบงานสอบบัญชีและการนำเสนอรายงานฉบับนี้

ศุภชัย ปัญญาวัฒน์

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เลขทะเบียน 3930

บริษัท สำนักงาน อีวาย จำกัด

กรุงเทพฯ: 23 กุมภาพันธ์ 2561

## บริษัท จัสมิน อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

### หมายเหตุประกอบงบการเงินรวม

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560

#### 1. ข้อมูลทั่วไปของบริษัทฯ

บริษัท จัสมิน อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) (“บริษัทฯ”) เป็นบริษัทมหาชนซึ่งจัดตั้งและมีภูมิลำเนาในประเทศไทย ธุรกิจหลักของบริษัทฯคือการลงทุนในบริษัทที่ประกอบธุรกิจทางด้านการสื่อสารโทรคมนาคม โดยมีที่อยู่ตามที่จดทะเบียนคือเลขที่ 200 ชั้น 29-30 หมู่ที่ 4 ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

#### 2. เกณฑ์ในการจัดทำงบการเงิน

- 2.1 งบการเงินนี้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่กำหนดในพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 โดยแสดงรายการในงบการเงินตามข้อกำหนดในประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้าลงวันที่ 11 ตุลาคม 2559 ออกตามความในพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543

งบการเงินฉบับภาษาไทยเป็นงบการเงินฉบับที่บริษัทฯใช้เป็นทางการตามกฎหมาย งบการเงินฉบับภาษาอังกฤษแปลจากงบการเงินฉบับภาษาไทยนี้

งบการเงินนี้ได้จัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์ราคาทุนเดิมเว้นแต่จะเปิดเผยเป็นอย่างอื่นในนโยบายการบัญชี

#### 2.2 เกณฑ์ในการจัดทำงบการเงินรวม

- ก) งบการเงินรวมนี้ได้จัดทำขึ้นโดยรวมงบการเงินของบริษัทฯและบริษัทย่อย (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “บริษัทย่อย”) ดังต่อไปนี้

ชื่อบริษัท	ลักษณะธุรกิจ	จัดตั้งขึ้น ในประเทศไทย	อัตราร้อยละของการถือหุ้น	
			2560 ร้อยละ	2559 ร้อยละ
<u>ถือหุ้นโดยบริษัทฯ</u>				
บริษัท จัสมิน ซัมมารีน เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด	ให้บริการโครงข่ายเคเบิลใยแก้วนำแสงใต้น้ำและให้บริการรับจ้างซ่อมแซมและบำรุงรักษาระบบเคเบิลใต้น้ำภายในประเทศ	ไทย	100	100
บริษัท อควิเมนต์ จำกัด	ให้บริการด้านเทคโนโลยีสื่อสารผ่านดาวเทียมและให้บริการอินเทอร์เน็ต	ไทย	100	100
บริษัท จัสมิน เทเลคอม ซิสเต็มส์ จำกัด (มหาชน) (อีกร้อยละ 9 ถือหุ้นโดยบริษัท ที.เจ.พี. เอ็นจิเนียริ่ง จำกัด และอีกร้อยละ 9 ถือหุ้น โดยบริษัท เอเชียส รีเจนแนล เซอร์วิสเซส จำกัด)	ออกแบบและติดตั้งอุปกรณ์พร้อมทดสอบระบบในโครงการสื่อสารโทรคมนาคม	ไทย	33	33
บริษัท จัสมิน อินเตอร์เนต จำกัด	ให้บริการอินเทอร์เน็ตและบริการบัตรโทรศัพท์ระหว่างประเทศ	ไทย	98	98
บริษัท ที.เจ.พี. เอ็นจิเนียริ่ง จำกัด (อีกร้อยละ 20 ถือหุ้นโดยบริษัท อควิเมนต์ จำกัด)	สำรวจ ออกแบบและก่อสร้างงานโยธาของโครงการโทรคมนาคม	ไทย	80	80
บริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล โอเวอร์ซีส์ จำกัด (อีกร้อยละ 34 ถือหุ้นโดยบริษัท เอเชียส (ประเทศไทย) จำกัด และอีกร้อยละ 26 ถือหุ้นโดยบริษัท เอเชียส รีเจนแนล เซอร์วิสเซส จำกัด)	กิจกรรมลงทุน	ไทย	40	40
บริษัท แจงวัฒนะ แพลนเนอร์ จำกัด	ผู้บริหารแผนฟื้นฟูกิจการ	ไทย	100	100
บริษัท ทรี บีบี จำกัด	หยุดดำเนินกิจการ	ไทย	100	100
บริษัท จัสมิน สมาร์ทช็อป จำกัด	เลิกกิจการและชำระบัญชีเสร็จสิ้น	ไทย	-	100
บริษัท โมไบล์ คอมมิวนิเคชั่น เซอร์วิสเซส จำกัด	ยังไม่เริ่มดำเนินกิจการ	ไทย	70	70
บริษัท คอมพิวเตอร์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด	เลิกกิจการและชำระบัญชีเสร็จสิ้น	ไทย	-	100
บริษัท แจส โมบาย บรอดแบนด์ จำกัด	ยังไม่เริ่มดำเนินกิจการ	ไทย	100	100

ชื่อบริษัท	ลักษณะธุรกิจ	จัดตั้งขึ้น ในประเทศ	อัตราร้อยละของการถือหุ้น	
			2560 ร้อยละ	2559 ร้อยละ
<u>ถือหุ้นโดยบริษัทย่อย</u>				
บริษัท คลาวด์ คอมพิวติ้ง โซลูชันส์ จำกัด (ถือหุ้นโดยบริษัท จัสมิน เทเลคอม ซิสเต็มส์ จำกัด (มหาชน) ร้อยละ 98)	ให้บริการด้านจัดหา ออกแบบ ระบบคอมพิวเตอร์และพัฒนาซอฟต์แวร์และ การจำหน่ายอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และบริการคลาวด์คอมพิวติ้ง	ไทย	-	-
บริษัท สมาร์ท ไฮเวย์ จำกัด (ถือหุ้นโดยบริษัท อควิเมนต์ จำกัด ร้อยละ 67)	ให้บริการระบบเครือข่ายสื่อสารสัญญาณความเร็วสูงภายในประเทศ	ไทย	-	-
บริษัท ทริปเปิลที บรอดแบนด์ จำกัด (มหาชน) (ถือหุ้นโดยบริษัท อควิเมนต์ จำกัด ร้อยละ 99)	ให้บริการด้านโทรคมนาคม โทรศัพท์พื้นฐานและระบบสื่อสารข้อมูล	ไทย	-	-
บริษัท ทริปเปิลที อินเทอร์เน็ต จำกัด (ถือหุ้นโดยบริษัท ทริปเปิลที บรอดแบนด์ จำกัด (มหาชน) ร้อยละ 100)	ให้บริการอินเทอร์เน็ต	ไทย	-	-
บริษัท อิน คลาวด์ จำกัด (ถือหุ้นโดยบริษัท ทริปเปิลที บรอดแบนด์ จำกัด (มหาชน) ร้อยละ 100)	พัฒนา จำหน่ายและให้บริการซอฟต์แวร์ประเภทต่างๆ	ไทย	-	-
บริษัท เอเชียส (ประเทศไทย) จำกัด (ถือหุ้นโดยบริษัท จัสมิน อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล โอเวอร์ซีส์ จำกัด ร้อยละ 59)	กิจกรรมลงทุน	ไทย	-	-
บริษัท เอเชียส รีเจนแนล เซอร์วิสเซส จำกัด (ถือหุ้นโดยบริษัท เอเชียส (ประเทศไทย) จำกัด ร้อยละ 98)	ดำเนินการด้านการตลาด การจัดหาจำหน่ายอุปกรณ์และการให้บริการแก่ ผู้ใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ผ่านระบบสัญญาณดาวเทียม	ไทย	-	-

ชื่อบริษัท	ลักษณะธุรกิจ	จัดตั้งขึ้น ในประเทศ	อัตราร้อยละของการถือหุ้น	
			2560	2559
			ร้อยละ	ร้อยละ
บริษัท ปากเกร็ด แพลนเนอร์ จำกัด (ถือหุ้น โดยบริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล โอเวอร์ซีส์ จำกัด ร้อยละ 100)	เลิกกิจการและชำระบัญชีเสร็จสิ้น	ไทย	-	-
Clippership Investments (BVI) Limited (ถือหุ้น โดยบริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล โอเวอร์ซีส์ จำกัด ร้อยละ 100)	หยุดดำเนินกิจการ	British Virgin Island	-	-
บริษัท ไทย ลอจิสติกส์ เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (ถือหุ้น โดยบริษัท จัสมิน ซัมมารีน เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด ร้อยละ 90)	ให้บริการโครงข่ายเคเบิลใยแก้วนำแสงใต้น้ำและให้บริการรับจ้าง ซ่อมแซมและบำรุงรักษาระบบเคเบิลใต้น้ำภายในประเทศ	ไทย	-	-
บริษัท จัสเทล เน็ทเวิร์ค จำกัด (ถือหุ้น โดยบริษัท จัสมิน ซัมมารีน เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด ร้อยละ 100)	ให้บริการเช่าวงจรและบริการรับ-ส่งข้อมูลภายในประเทศและระหว่าง ประเทศ	ไทย	-	-
บริษัท พรีเมียม แอสเซท จำกัด (ถือหุ้น โดยบริษัท อควิเมนต์ จำกัด ร้อยละ 54 และบริษัท จัสมิน ซัมมารีน เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด ร้อยละ 46)	ให้เช่าอาคารสำนักงาน	ไทย	-	-

- ข) บริษัทจะถือว่ามีการควบคุมกิจการที่เข้าไปลงทุนหรือบริษัทย่อยได้ หากบริษัทมีสิทธิได้รับหรือมีส่วนได้เสียในผลตอบแทนของกิจการที่เข้าไปลงทุน และสามารถใช้อำนาจในการสั่งการกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่อจำนวนเงินผลตอบแทนนั้นได้
- ค) บริษัทนำงบการเงินของบริษัทย่อยมารวมในการจัดทำงบการเงินรวมตั้งแต่วันที่บริษัทมีอำนาจในการควบคุมบริษัทย่อยจนถึงวันที่บริษัทสิ้นสุดการควบคุมบริษัทย่อยนั้น
- ง) งบการเงินของบริษัทย่อยได้จัดทำขึ้นโดยใช้นโยบายการบัญชีที่สำคัญเช่นเดียวกันกับของบริษัทฯ
- จ) ยอดคงค้างระหว่างบริษัทฯและบริษัทย่อย รายการค้าระหว่างกันที่มีสาระสำคัญได้ถูกตัดออกจากงบการเงินรวมนี้แล้ว
- ฉ) ส่วนของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม คือ จำนวนกำไรหรือขาดทุนและสินทรัพย์สุทธิของบริษัทย่อยส่วนที่ไม่ได้เป็นของบริษัทฯ และแสดงเป็นรายการแยกต่างหากในส่วนของกำไรหรือขาดทุนรวมและส่วนของผู้ถือหุ้นในงบแสดงฐานะการเงินรวม

### 3. มาตรฐานการรายงานทางการเงินใหม่

#### ก. มาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เริ่มมีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน

ในระหว่างปี บริษัทฯและบริษัทย่อยได้นำมาตรฐานการรายงานทางการเงินและการตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับปรับปรุง (ปรับปรุง 2559) รวมถึงแนวปฏิบัติทางบัญชีฉบับใหม่ ซึ่งมีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงินที่มีรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2560 มาถือปฏิบัติ มาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวได้รับการปรับปรุงหรือจัดให้มีขึ้นเพื่อให้มีเนื้อหาเท่าเทียมกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ โดยส่วนใหญ่เป็นการปรับปรุงถ้อยคำและคำศัพท์ การตีความและการให้แนวปฏิบัติทางการบัญชีกับผู้ใช้มาตรฐาน การนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวมาถือปฏิบัตินี้ไม่มีผลกระทบต่ออย่างเป็นสาระสำคัญต่องบการเงินของบริษัทฯและบริษัทย่อย

#### ข. มาตรฐานการรายงานทางการเงินที่จะมีผลบังคับใช้ในอนาคต

ในระหว่างปีปัจจุบัน สภาวิชาชีพบัญชีได้ประกาศใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินและการตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับปรับปรุง (ปรับปรุง 2560) จำนวนหลายฉบับ ซึ่งมีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงินที่มีรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2561 มาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวได้รับการปรับปรุงหรือจัดให้มีขึ้นเพื่อให้มีเนื้อหาเท่าเทียมกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ โดยส่วนใหญ่เป็นการปรับปรุงและอธิบายให้ชัดเจนเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

ฝ่ายบริหารของบริษัทฯและบริษัทย่อยเชื่อว่ามาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับปรับปรุงจะไม่มีผลกระทบต่ออย่างเป็นสาระสำคัญต่องบการเงินเมื่อนำมาถือปฏิบัติ

## 4. นโยบายการบัญชีที่สำคัญ

### 4.1 การรับรู้รายได้

รายได้จากการขายสินค้ารับรู้เมื่อได้โอนความเสี่ยงและผลตอบแทนที่มีนัยสำคัญของความเป็นเจ้าของสินค้าให้กับผู้ซื้อแล้ว รายได้จากการขายแสดงมูลค่าตามราคาในใบกำกับสินค้าโดยไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับสินค้าที่ได้ส่งมอบหลังจากหักส่วนลดแล้ว

รายได้จากการให้บริการ โครงข่ายโทรคมนาคม บริการอินเทอร์เน็ต บริการอื่นที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจอินเทอร์เน็ตและบริการการจัดการรับรู้เมื่อได้ให้บริการแล้ว

รายได้จากการออกแบบและติดตั้งระบบสื่อสาร โทรคมนาคมและระบบคอมพิวเตอร์พร้อมการจัดการอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องรับรู้โดยพิจารณาขึ้นความสำเร็จของงานจากการประเมินของวิศวกรหรือผู้ควบคุมโครงการ

รายได้จากการจำหน่ายบัตรโทรศัพท์ระหว่างประเทศรับรู้เมื่อได้ให้บริการแล้ว และรายได้จากการจำหน่ายบัตรดังกล่าวในส่วนที่ยังไม่ได้รับรู้รายได้จะบันทึกเป็นรายได้รอการตัดบัญชีในหนี้สินหมุนเวียน

ดอกเบี้ยรับถือเป็นรายได้ตามเกณฑ์คงค้าง โดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง

เงินปันผลรับถือเป็นรายได้เมื่อบริษัทฯและบริษัทย่อยมีสิทธิในการรับเงินปันผล

### 4.2 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดหมายถึง เงินสดและเงินฝากธนาคาร และเงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องสูงซึ่งถึงกำหนดจ่ายคืนภายในระยะเวลาไม่เกิน 3 เดือนนับจากวันที่ได้มาและไม่มีข้อจำกัดในการเบิกใช้

### 4.3 ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น

ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นแสดงมูลค่าตามจำนวนมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ บริษัทฯและบริษัทย่อยบันทึกค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับผลขาดทุน โดยประมาณที่อาจเกิดขึ้นจากการเก็บเงินจากลูกหนี้ไม่ได้ ซึ่งโดยทั่วไปพิจารณาจากประสบการณ์การเก็บเงินและการวิเคราะห์อายุหนี้

### 4.4 สินค้าคงเหลือ

สินค้าคงเหลือแสดงมูลค่าตามราคาทุน โดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (วิธีเฉพาะเจาะจงสำหรับสินค้าคงเหลือประเภทคอมพิวเตอร์) หรือมูลค่าสุทธิที่จะได้รับแล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า



#### 4.5 เงินลงทุน

- ก) เงินลงทุนในหลักทรัพย์เพื่อค้าแสดงตามมูลค่ายุติธรรม การเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมของหลักทรัพย์บันทึกในส่วนของกำไรหรือขาดทุน
- ข) เงินลงทุนในหลักทรัพย์เพื่อขายแสดงตามมูลค่ายุติธรรม การเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมของหลักทรัพย์ดังกล่าวบันทึกในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นและจะบันทึกในส่วนของกำไรหรือขาดทุนเมื่อได้จำหน่ายหลักทรัพย์นั้นออกไป นอกจากนี้บริษัทฯและบริษัทย่อยบันทึกผลขาดทุนจากการซื้อขายของเงินลงทุนในหลักทรัพย์เพื่อขายในส่วนของกำไรหรือขาดทุน เมื่อฝ่ายบริหารใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาว่ามูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนดังกล่าวได้ลดลงอย่างมีสาระสำคัญหรือเป็นระยะเวลาสั้นหรือเมื่อมีข้อบ่งชี้ของการซื้อขาย

มูลค่ายุติธรรมของหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดคำนวณจากราคาเสนอซื้อหลังสุด ณ สิ้นวันทำการสุดท้ายของปี

- ค) เงินลงทุนในตราสารทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาดถือเป็นเงินลงทุนทั่วไป ซึ่งแสดงในราคาทุนสุทธิจากค่าเพื่อการซื้อขาย (ถ้ามี)
- ง) เงินลงทุนในบริษัทร่วมที่แสดงอยู่ในงบการเงินรวมแสดงมูลค่าตามวิธีส่วนได้เสีย
- จ) เงินลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วมที่แสดงอยู่ในงบการเงินเฉพาะกิจการแสดงมูลค่าตามวิธีราคาทุนสุทธิจากค่าเพื่อการซื้อขาย

มูลค่ายุติธรรมของหน่วยลงทุนคำนวณจากมูลค่าสินทรัพย์สุทธิของหน่วยลงทุนที่ประกาศโดยบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม

บริษัทฯและบริษัทย่อยใช้วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการคำนวณต้นทุนของเงินลงทุน

เมื่อมีการจำหน่ายเงินลงทุน ผลต่างระหว่างสิ่งตอบแทนสุทธิที่ได้รับกับมูลค่าตามบัญชีของเงินลงทุนจะถูกบันทึกในส่วนของกำไรหรือขาดทุน

#### 4.6 อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน

บริษัทย่อยบันทึกมูลค่าเริ่มแรกของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนในราคาทุนซึ่งรวมต้นทุนการทำรายการ หลังจากนั้น บริษัทย่อยจะบันทึกอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนด้วยราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสมและค่าเพื่อการซื้อขาย (ถ้ามี)

ค่าเสื่อมราคาของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนคำนวณจากราคาทุนโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณ 5 - 24 ปี ค่าเสื่อมราคาของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนจะถูกบันทึกในส่วนของกำไรหรือขาดทุน

ไม่มีการคิดค่าเสื่อมราคาสำหรับที่ดินในอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน

บริษัทย่อยรับรู้ผลต่างระหว่างจำนวนเงินที่ได้รับสุทธิจากการจำหน่ายกับมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ใน ส่วนของกำไรหรือขาดทุนในงวดที่ตัดรายการอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนออกจากบัญชี

#### 4.7 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และค่าเสื่อมราคา

ที่ดินแสดงมูลค่าตามราคาทุน อาคารและอุปกรณ์แสดงมูลค่าตามราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสมและ ค่าเพื่อการค้าย่อย

ค่าเสื่อมราคาของอาคารและอุปกรณ์คำนวณจากราคาทุนของสินทรัพย์โดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ ประโยชน์โดยประมาณดังนี้

อาคาร	-	20 และ 24 ปี
ส่วนปรับปรุงอาคาร	-	5 - 12 ปี
ส่วนปรับปรุงสินทรัพย์เช่า	-	5 ปี
อุปกรณ์สำหรับให้บริการ โครงข่ายโทรคมนาคม	-	3 - 15 ปี
เครื่องมือและอุปกรณ์	-	3 และ 5 ปี
เครื่องตกแต่ง และอุปกรณ์สำนักงาน	-	3 และ 5 ปี
ยานพาหนะ	-	5 ปี

ค่าเสื่อมราคาจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในส่วนของกำไรหรือขาดทุน

ไม่มีการคิดค่าเสื่อมราคาสำหรับที่ดินและสินทรัพย์ระหว่างติดตั้ง

บริษัทฯและบริษัทย่อยตัดรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ออกจากบัญชี เมื่อจำหน่ายสินทรัพย์หรือคาด ว่าจะไม่ได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตจากการใช้หรือการจำหน่ายสินทรัพย์ รายการผลกำไรหรือ ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ จะรับรู้ในส่วนของกำไรหรือขาดทุนเมื่อบริษัทฯและบริษัทย่อยตัด รายการสินทรัพย์นั้นออกจากบัญชี

#### 4.8 ค่าเช่าจ่ายล่วงหน้าและค่าตัดจำหน่าย

ค่าเช่าจ่ายล่วงหน้าแสดงตามราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสม ค่าตัดจำหน่ายคำนวณ โดยวิธีเส้นตรงตาม ระยะเวลาเช่า 30 ปี ค่าตัดจำหน่ายจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในส่วนของกำไรหรือขาดทุน

#### 4.9 รายการธุรกิจกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันกับบริษัทฯ และบริษัทย่อยหมายถึง บุคคลหรือกิจการที่มีอำนาจควบคุม บริษัทฯ และบริษัทย่อย หรือถูกบริษัทฯ และบริษัทย่อยควบคุมไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรืออยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกันกับบริษัทฯ และบริษัทย่อย

นอกจากนี้บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันยังหมายรวมถึงบริษัทร่วมและบุคคลหรือกิจการที่มีสิทธิออกเสียงโดยทางตรงหรือทางอ้อมซึ่งทำให้มีอิทธิพลอย่างเป็นทางการสำคัญต่อบริษัทฯ และบริษัทย่อย ผู้บริหารสำคัญ กรรมการหรือพนักงานของบริษัทฯ และบริษัทย่อย ที่มีอำนาจในการวางแผนและควบคุมการดำเนินงานของบริษัทฯ และบริษัทย่อย

#### 4.10 สัญญาเช่าระยะยาว

สัญญาเช่าอุปกรณ์ที่มีความเสี่ยงและผลตอบแทนของความเป็นเจ้าของส่วนใหญ่ได้โอนไปให้กับผู้เช่าถือเป็นสัญญาเช่าการเงิน สัญญาเช่าการเงินจะบันทึกเป็นรายจ่ายฝ่ายทุนด้วยมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่เช่าหรือมูลค่าปัจจุบันสุทธิของจำนวนเงินที่ต้องจ่ายตามสัญญาเช่าแล้วแต่มูลค่าใดจะต่ำกว่า ภาระผูกพันตามสัญญาเช่าหักค่าใช้จ่ายทางการเงินจะบันทึกเป็นหนี้สินระยะยาว ส่วนดอกเบี้ยจ่ายจะบันทึกในส่วนของกำไรหรือขาดทุนตลอดอายุของสัญญาเช่า สินทรัพย์ที่ได้มาตามสัญญาเช่าการเงินจะคิดค่าเสื่อมราคาตลอดอายุการใช้งานของสินทรัพย์ที่เช่า

สัญญาเช่าที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ที่มีความเสี่ยงและผลตอบแทนของความเป็นเจ้าของส่วนใหญ่ไม่ได้โอนไปให้กับผู้เช่าถือเป็นสัญญาเช่าดำเนินงาน จำนวนเงินที่จ่ายตามสัญญาเช่าดำเนินงานรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในส่วนของกำไรหรือขาดทุนตามวิธีเส้นตรงตลอดอายุสัญญาเช่า

#### 4.11 เงินตราต่างประเทศ

บริษัทฯ แสดงงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการเป็นสกุลเงินบาท ซึ่งเป็นสกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงานของบริษัทฯ และบริษัทย่อย

รายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศแปลงค่าเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่เกิดรายการ สินทรัพย์และหนี้สินที่เป็นตัวเงินซึ่งอยู่ในสกุลเงินตราต่างประเทศได้แปลงค่าเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน

กำไรและขาดทุนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในอัตราแลกเปลี่ยนได้รวมอยู่ในส่วนของกำไรหรือขาดทุน

#### 4.12 การด้อยค่าของสินทรัพย์

ทุกวันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน บริษัทฯและบริษัทย่อยจะทำการประเมินการด้อยค่าของสินทรัพย์ของ บริษัทฯและบริษัทย่อยหากมีข้อบ่งชี้ว่าสินทรัพย์ดังกล่าวอาจด้อยค่า บริษัทฯและบริษัทย่อยรับรู้ขาดทุน จากการด้อยค่าเมื่อมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์มีมูลค่าต่ำกว่ามูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์นั้น ทั้งนี้มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนหมายถึงมูลค่ายุติธรรมหักต้นทุนในการขายของสินทรัพย์หรือมูลค่าจากการ ใช้สินทรัพย์แล้วแต่ราคาไจะสูงกว่า

บริษัทฯและบริษัทย่อยจะรับรู้รายการขาดทุนจากการด้อยค่าเป็นค่าใช้จ่ายในส่วนของกำไรหรือขาดทุน

#### 4.13 ผลประโยชน์พนักงาน

##### *ผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงาน*

บริษัทฯและบริษัทย่อยรับรู้เงินเดือน ค่าจ้าง โบนัส และเงินสมทบกองทุนประกันสังคมเป็นค่าใช้จ่าย เมื่อเกิดรายการ

##### *ผลประโยชน์หลังออกจากงานของพนักงาน*

###### *โครงการสมทบเงิน*

บริษัทฯ บริษัทย่อย และพนักงานของบริษัทฯและบริษัทย่อย ได้ร่วมกันจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ซึ่งประกอบด้วยเงินที่พนักงานจ่ายสะสมและเงินที่บริษัทฯและบริษัทย่อยจ่ายสมทบให้เป็นรายเดือน สินทรัพย์ของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพได้แยกออกจากสินทรัพย์ของบริษัทฯและบริษัทย่อย เงินที่บริษัทฯ และบริษัทย่อยจ่ายสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในปีที่เกิดรายการ

###### *โครงการผลประโยชน์หลังออกจากงาน*

บริษัทฯและบริษัทย่อยมีภาระสำหรับเงินชดเชยที่ต้องจ่ายให้แก่พนักงานเมื่อออกจากงานตามกฎหมาย แรงงาน ซึ่งบริษัทฯและบริษัทย่อยถือว่าเงินชดเชยดังกล่าวเป็น โครงการผลประโยชน์หลังออกจากงาน สำหรับพนักงาน

บริษัทฯและบริษัทย่อยคำนวณหนี้สินตามโครงการผลประโยชน์หลังออกจากงานของพนักงาน โดยใช้วิธี คิดลดแต่ละหน่วยที่ประมาณการไว้ (Projected Unit Credit Method) โดยผู้เชี่ยวชาญอิสระได้ทำการ ประเมินภาระผูกพันดังกล่าวตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย

ผลกำไรหรือขาดทุนจากการประมาณการตามคณิตศาสตร์ประกันภัยสำหรับโครงการผลประโยชน์ หลังออกจากงานของพนักงานจะรับรู้ทันทีในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

#### 4.14 ประมวลการหนี้สิน

บริษัทและบริษัทย่อยจะบันทึกประมวลการหนี้สินไว้ในบัญชีเมื่อภาระผูกพันซึ่งเป็นผลมาจากเหตุการณ์ในอดีตได้เกิดขึ้นแล้ว และมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่นอนว่าบริษัทและบริษัทย่อยจะเสียทรัพยากรเชิงเศรษฐกิจไปเพื่อปลดเปลื้องภาระผูกพันนั้น และบริษัทและบริษัทย่อยสามารถประมาณมูลค่าภาระผูกพันนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ

#### 4.15 หุ้นทุนซื้อคืน

หุ้นทุนซื้อคืนแสดงมูลค่าในงบแสดงฐานะการเงินด้วยราคาทุนเป็นรายการหักจากส่วนของผู้ถือหุ้นทั้งหมด หากราคาขายของหุ้นทุนซื้อคืนสูงกว่าราคาซื้อของหุ้นทุนซื้อคืน บริษัทจะรับรู้ผลต่างเข้าบัญชีส่วนเกินมูลค่าหุ้นทุนซื้อคืนและหากราคาขายของหุ้นทุนซื้อคืนต่ำกว่าราคาซื้อของหุ้นทุนซื้อคืน บริษัทจะนำผลต่างหักจากส่วนเกินมูลค่าหุ้นทุนซื้อคืนให้หมดไปก่อน แล้วจึงนำผลต่างที่เหลืออยู่ไปหักจากบัญชีกำไรสะสม

#### 4.16 ภาษีเงินได้

ภาษีเงินได้ประกอบด้วยภาษีเงินได้ปัจจุบันและภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี

##### ภาษีเงินได้ปัจจุบัน

บริษัทและบริษัทย่อยบันทึกภาษีเงินได้ปัจจุบันตามจำนวนที่คาดว่าจะจ่ายให้กับหน่วยงานจัดเก็บภาษีของรัฐ โดยคำนวณจากกำไรทางภาษีตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายภาษีอากร

##### ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี

บริษัทและบริษัทย่อยบันทึกภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีของผลแตกต่างชั่วคราวระหว่างราคาตามบัญชีของสินทรัพย์และหนี้สิน ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงานกับฐานภาษีของสินทรัพย์และหนี้สินที่เกี่ยวข้องนั้น โดยใช้อัตราภาษีที่มีผลบังคับใช้ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน

บริษัทและบริษัทย่อยรับรู้หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีของผลแตกต่างชั่วคราวที่ต้องเสียภาษีทุกรายการ แต่รับรู้สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีสำหรับผลแตกต่างชั่วคราวที่ใช้หักภาษี รวมทั้งผลขาดทุนทางภาษีที่ยังไม่ได้ใช้ในจำนวนเท่าที่มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่บริษัทและบริษัทย่อยจะมีกำไรทางภาษีในอนาคตเพียงพอที่จะใช้ประโยชน์จากผลแตกต่างชั่วคราวที่ใช้หักภาษีและผลขาดทุนทางภาษีที่ยังไม่ได้ใช้นั้น

บริษัทและบริษัทย่อยจะทบทวนมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีทุกสิ้นรอบระยะเวลารายงานและจะทำการปรับลดมูลค่าตามบัญชีดังกล่าว หากมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ว่าบริษัทและบริษัทย่อยจะไม่มีกำไรทางภาษีเพียงพอต่อการนำสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีทั้งหมดหรือบางส่วนมาใช้ประโยชน์

บริษัทฯ และบริษัทย่อยจะบันทึกภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีโดยตรงไปยังส่วนของผู้ถือหุ้นหากภาษีที่เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับรายการที่ได้บันทึกโดยตรงไปยังส่วนของผู้ถือหุ้น

#### 4.17 การวัดมูลค่ายุติธรรม

มูลค่ายุติธรรมหมายถึง ราคาที่คาดว่าจะได้รับจากการขายสินทรัพย์หรือเป็นราคาที่จะต้องจ่ายเพื่อโอนหนี้สินให้ผู้อื่น โดยรายการดังกล่าวเป็นรายการที่เกิดขึ้นในสภาพปกติระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย (ผู้ร่วมในตลาด) ณ วันที่วัดมูลค่า บริษัทฯ และบริษัทย่อยใช้ราคาเสนอซื้อขายในตลาดที่มีสภาพคล่องในการวัดมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์และหนี้สินซึ่งมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องกำหนดให้ต้องวัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรม ยกเว้นในกรณีที่ไม่มีตลาดที่มีสภาพคล่องสำหรับสินทรัพย์หรือหนี้สินที่มีลักษณะเดียวกันหรือไม่สามารถหาราคาเสนอซื้อขายในตลาดที่มีสภาพคล่องได้ บริษัทฯ และบริษัทย่อยจะประมาณมูลค่ายุติธรรมโดยใช้เทคนิคการประเมินมูลค่าที่เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์ และพยายามใช้ข้อมูลที่สามารถสังเกตได้ที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์หรือหนี้สินที่จะวัดมูลค่ายุติธรรมนั้นให้มากที่สุด

ลำดับชั้นของมูลค่ายุติธรรมที่ใช้วัดมูลค่าและเปิดเผยมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์และหนี้สินในงบการเงินแบ่งออกเป็นสามระดับตามประเภทของข้อมูลที่นำมาใช้ในการวัดมูลค่ายุติธรรม ดังนี้

ระดับ 1 ใช้ข้อมูลราคาเสนอซื้อขายของสินทรัพย์หรือหนี้สินอย่างเดียวกันในตลาดที่มีสภาพคล่อง

ระดับ 2 ใช้ข้อมูลอื่นที่สามารถสังเกตได้ของสินทรัพย์หรือหนี้สิน ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลทางตรงหรือทางอ้อม

ระดับ 3 ใช้ข้อมูลที่ไม่สามารถสังเกตได้ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับกระแสเงินในอนาคตที่กิจการประมาณขึ้น

ทุกวันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน บริษัทฯ และบริษัทย่อยจะประเมินความจำเป็นในการโอนรายการระหว่างลำดับชั้นของมูลค่ายุติธรรมสำหรับสินทรัพย์และหนี้สินที่ถืออยู่ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงานที่มีการวัดมูลค่ายุติธรรมแบบเกิดขึ้นประจำ

#### 5. การใช้ดุลยพินิจและประมาณการทางบัญชีที่สำคัญ

ในการจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฝ่ายบริหารจำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจและการประมาณการในเรื่องที่มีความไม่แน่นอนเสมอ การใช้ดุลยพินิจและการประมาณการดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อจำนวนเงินที่แสดงในงบการเงินและต่อข้อมูลที่แสดงในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ผลที่เกิดขึ้นจริงอาจแตกต่างไปจากจำนวนที่ประมาณการไว้ การใช้ดุลยพินิจและการประมาณการที่สำคัญมีดังนี้

##### สัญญาเช่า

ในการพิจารณาประเภทของสัญญาเช่าว่าเป็นสัญญาเช่าดำเนินงานหรือสัญญาเช่าทางการเงิน ฝ่ายบริหารได้ใช้ดุลยพินิจในการประเมินเงื่อนไขและรายละเอียดของสัญญาเพื่อพิจารณาว่าบริษัทฯ และบริษัทย่อยได้โอนหรือรับโอนความเสี่ยงและผลประโยชน์ในสินทรัพย์ที่เช่าดังกล่าวแล้วหรือไม่

## **ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของลูกหนี้**

ในการประมาณค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของลูกหนี้ ฝ่ายบริหารจำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจในการประมาณการผลขาดทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากลูกหนี้แต่ละราย โดยคำนึงถึงประสบการณ์การเก็บเงินในอดีต อายุของหนี้ที่ค้างค้างและสถานะเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ในขณะนั้น เป็นต้น

## **ค่าเผื่อการด้อยค่าของเงินลงทุน**

บริษัทฯ จะบันทึกค่าเผื่อการด้อยค่าของเงินลงทุนทั่วไป เมื่อมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนดังกล่าวได้ลดลงมีสาระสำคัญและเป็นระยะเวลานานหรือเมื่อมีข้อบ่งชี้ของการด้อยค่า การที่จะสรุปว่าเงินลงทุนดังกล่าวได้ลดลงอย่างมีสาระสำคัญหรือเป็นระยะเวลานานหรือไม่นั้นจำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร

## **ที่ดิน อาคาร อุปกรณ์และอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนและค่าเสื่อมราคา**

ในการคำนวณค่าเสื่อมราคาของอาคาร อุปกรณ์และอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ฝ่ายบริหารจำเป็นต้องทำการประมาณอายุการให้ประโยชน์และมูลค่าคงเหลือเมื่อเลิกใช้งานของอาคาร อุปกรณ์และอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนและต้องทบทวนอายุการให้ประโยชน์และมูลค่าคงเหลือใหม่หากมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น

นอกจากนี้ฝ่ายบริหารจำเป็นต้องสอบทานการด้อยค่าของที่ดิน อาคาร อุปกรณ์และอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนในแต่ละช่วงเวลาและบันทึกขาดทุนจากการด้อยค่าหากคาดว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนต่ำกว่ามูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์นั้น ในการนี้ฝ่ายบริหารจำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจที่เกี่ยวข้องกับการคาดการณ์รายได้และค่าใช้จ่ายในอนาคตซึ่งเกี่ยวเนื่องกับสินทรัพย์นั้น

## **สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี**

บริษัทฯ และบริษัทย่อยจะรับรู้สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีสำหรับผลแตกต่างชั่วคราวที่ใช้หักภาษีและขาดทุนทางภาษีที่ไม่ได้ใช้เมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่บริษัทฯ และบริษัทย่อยจะมีกำไรทางภาษีในอนาคตเพียงพอที่จะใช้ประโยชน์จากผลแตกต่างชั่วคราวและขาดทุนนั้น ในการนี้ฝ่ายบริหารจำเป็นต้องประมาณการว่าบริษัทฯ และบริษัทย่อยควรรับรู้จำนวนสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีเป็นจำนวนเท่าใด โดยพิจารณาถึงจำนวนกำไรทางภาษีที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตในแต่ละช่วงเวลา

## **ผลประโยชน์หลังออกจากราชการของพนักงานตามโครงการผลประโยชน์**

หนี้สินตามโครงการผลประโยชน์หลังออกจากราชการของพนักงานประมาณขึ้นตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย ซึ่งต้องอาศัยข้อสมมติฐานต่างๆ ในการประมาณการนั้น เช่น อัตราคิดลด อัตราการขึ้นเงินเดือนในอนาคต อัตราการเปลี่ยนแปลงในจำนวนพนักงาน เป็นต้น

## **คดีฟ้องร้องและข้อพิพาท**

บริษัทฯ และบริษัทย่อยมีหนี้สินที่อาจจะเกิดขึ้นจากการถูกฟ้องร้องเรียกค่าเสียหาย ซึ่งฝ่ายบริหารของบริษัทฯ และบริษัทย่อยได้ใช้ดุลยพินิจในการประเมินผลของคดีที่ถูกฟ้องร้องแล้ว ซึ่งรวมถึงการประเมินความน่าจะเป็นที่จะเกิดผลเสียหายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม การเปลี่ยนแปลงในปัจจัยต่างๆ ที่ใช้ประกอบการประเมินของผู้บริหารและสถานการณ์ต่างๆ อาจส่งผลให้ผลที่เกิดขึ้นจริงแตกต่างจากที่ประมาณได้

## 6. รายการธุรกิจกับกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

รายละเอียดความสัมพันธ์ที่บริษัทฯ และบริษัทย่อยมีกับบุคคลหรือกิจการที่มีอำนาจควบคุมบริษัทฯ และบริษัทย่อยหรือถูกควบคุมโดยบริษัทฯ และบริษัทย่อยไม่ว่าจะเป็น โดยตรงหรือทางอ้อม หรืออยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกันกับบริษัทฯ และบริษัทย่อยมีดังนี้

ชื่อกิจการ	ลักษณะความสัมพันธ์
บริษัทย่อย	กลุ่มบริษัทที่บริษัทฯ มีอำนาจในการกำหนดนโยบายทางการเงินและการดำเนินงานเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมต่างๆของบริษัทเหล่านั้น
กองทุนรวม โครงสร้างพื้นฐานบรอดแบนด์ อินเทอร์เน็ต จัสมิน (“JASIF”)	บริษัทร่วม
บริษัท พรีเมียม เรียล เอสเตท จำกัด	บริษัทร่วม (เลิกกิจการและชำระบัญชีเสร็จสิ้นในปี 2560)
กลุ่มโมโน	มีการรวมกัน

ในระหว่างปี บริษัทฯ และบริษัทย่อยมีรายการธุรกิจที่สำคัญกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน รายการธุรกิจดังกล่าวเป็นไปตามเงื่อนไขทางการค้าและเกณฑ์ตามที่ตกลงกันระหว่างบริษัทฯ บริษัทย่อยและบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันเหล่านั้น ซึ่งเป็นไปตามปกติธุรกิจ โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินรวม		นโยบายการกำหนดราคา
	2560	2559	
<b>รายการธุรกิจกับบริษัทร่วม</b>			
รายได้จากการขายทรัพย์สิน	-	5,131	ราคาตามสัญญา (หมายเหตุ 28)
รายได้ค่าบริการดูแลและบำรุงรักษาทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสง	227	206	ราคาตามสัญญา (หมายเหตุ 28)
ดอกเบี้ยรับ	-	6	ร้อยละ 2.0 ต่อปี
ค่าเช่าอุปกรณ์และโครงข่าย	4,314	4,110	ราคาตามสัญญา (หมายเหตุ 28)
<b>รายการธุรกิจกับบริษัทที่เกี่ยวข้องกัน</b>			
รายได้จากการขายและการบริการ	26	32	ราคาตามสัญญาหรือราคาที่เกิดการคิดกับลูกค้ารายอื่น
ค่าเช่าและค่าบริการอื่นรับ	56	58	ราคาตามสัญญาหรือราคาที่เกิดการคิดกับลูกค้ารายอื่น
ต้นทุนขายและการบริการ	1	1	ราคาตามสัญญา
ค่าใช้จ่ายอื่น	20	29	ราคาตามสัญญาหรือราคาที่เกิดการคิดกับลูกค้ารายอื่น



(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินเฉพาะกิจการ		นโยบายการกำหนดราคา
	2560	2559	
<b>รายการธุรกิจกับบริษัทย่อย</b> (ตัดออกจากงบการเงินรวมแล้ว)			
ค่าจัดการรับ	532	524	ราคาตามสัญญา
ค่าเช่าและค่าบริการอื่นรับ	44	43	ราคาตามสัญญาหรือราคาที่เกิดการคิดกับลูกค้ารายอื่น
ดอกเบี้ยรับ	2	3	อ้างอิงกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารพาณิชย์ บวกร้อยละ 0.5
ค่าใช้จ่ายอื่น	31	30	ราคาตามสัญญา
ดอกเบี้ยจ่าย	154	282	ร้อยละ 1.6 ถึง 2.0 ต่อปี

ยอดคงค้างระหว่างบริษัทฯ บริษัทย่อยและกิจการที่เกี่ยวข้องกัน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 2559 มีรายละเอียดดังนี้

	(หน่วย: ล้านบาท)			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2560	2559	2560	2559
<b>ลูกหนี้การค้า - กิจการที่เกี่ยวข้องกัน (หมายเหตุ 9)</b>				
บริษัทที่เกี่ยวข้องกัน				
กลุ่มโมโน	20	24	-	-
<b>ลูกหนี้อื่น - กิจการที่เกี่ยวข้องกัน (หมายเหตุ 9)</b>				
บริษัทย่อย	-	-	110	187
(ตัดออกจากงบการเงินรวมแล้ว)				
บริษัทร่วม				
JASIF	66	48	-	-
รวม	66	48	110	187
หัก: ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	-	-	(11)	(16)
<b>รวมลูกหนี้อื่น - กิจการที่เกี่ยวข้องกัน - สุทธิ</b>	<b>66</b>	<b>48</b>	<b>99</b>	<b>171</b>
<b>ค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า - กิจการที่เกี่ยวข้องกัน (หมายเหตุ 28.ข)</b>				
บริษัทร่วม				
JASIF	817	817	-	-
<b>เงินปันผลค้างรับจากบริษัทย่อย</b>				
บริษัทย่อย	-	-	584	701
(ตัดออกจากงบการเงินรวมแล้ว)				

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2560	2559	2560	2559
<b>เจ้าหนี้อื่น - กิจการที่เกี่ยวข้องกัน (หมายเหตุ 17)</b>				
บริษัทย่อย	-	-	44	411
(ตัดออกจากงบการเงินรวมแล้ว)				
บริษัทร่วม				
บริษัท พรีเมียม เรียล เอสเตท จำกัด	-	4	-	-
บริษัทที่เกี่ยวข้องกัน				
กลุ่มโมโน	2	4	-	-
<b>รวมเจ้าหนี้อื่น - กิจการที่เกี่ยวข้องกัน</b>	<b>2</b>	<b>8</b>	<b>44</b>	<b>411</b>

**สำรองการประกันรายได้ค่าเช่า - กิจการที่เกี่ยวข้องกัน**

(หมายเหตุ 28.ค)

บริษัทร่วม				
JASIF	14,054	15,517	-	-

**เงินมัดจำรับจากลูกค้า**

บริษัทย่อย	-	-	10	10
(ตัดออกจากงบการเงินรวมแล้ว)				
บริษัทที่เกี่ยวข้องกัน				
กลุ่มโมโน	7	7	-	-
<b>รวมเงินมัดจำรับจากลูกค้า</b>	<b>7</b>	<b>7</b>	<b>10</b>	<b>10</b>

ยอดคงเหลือของเงินให้กู้ยืมระยะสั้นและเงินกู้ยืมระยะสั้นระหว่างบริษัทฯ และบริษัทย่อย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 2559 และการเคลื่อนไหวของเงินกู้ยืมดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินเฉพาะกิจการ			ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560
	ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	การเคลื่อนไหวในระหว่างปี		
		เพิ่มขึ้น	ลดลง	
<b>เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บริษัทย่อย</b>				
บริษัทย่อย				
(ตัดออกจากงบการเงินรวมแล้ว)				
บริษัท อควิเมนท์ จำกัด	100	-	-	100
บริษัท จัสมิน สมาร์ทช็อป จำกัด	6	-	(6)	-
รวม	106	-	(6)	100
หัก: ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	(6)	-	6	-
<b>สุทธิ</b>	<b>100</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>100</b>

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินเฉพาะกิจการ			
	ยอดคงเหลือ	การเคลื่อนไหวในระหว่างปี		ยอดคงเหลือ
	ณ วันที่	เพิ่มขึ้น	ลดลง	ณ วันที่
	31 ธันวาคม 2559			31 ธันวาคม 2560
<b>เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบริษัทย่อย (หมายเหตุ 18)</b>				
บริษัทย่อย				
(ตัดออกจากงบการเงินรวมแล้ว)				
บริษัท เอเชียส รีเอนแนล เซอร์วิส จำกัด	270	50	-	320
บริษัท จัสมิน อินเตอร์เนต จำกัด	-	40	-	40
บริษัท จัสมิน เทเลคอม ซิสเต็มส์ จำกัด (มหาชน)	-	340	-	340
บริษัท แอส โมบาย บรอดแบนด์ จำกัด	-	2	(2)	-
บริษัท จัสเทล เน็ทเวิร์ค จำกัด	-	646	(30)	616
บริษัท พรีเมียม แอสเซท จำกัด	400	234	(14)	620
บริษัท ไทย ลองดิสแทนส์ เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด	-	10	-	10
บริษัท ที.เจ.พี. เอ็นจิเนียริง จำกัด	-	40	-	40
บริษัท ทริปเปิลที บรอดแบนด์ จำกัด (มหาชน)	7,266	-	(3,434)	3,832
บริษัท ทริปเปิลที อินเทอร์เน็ต จำกัด	760	-	(760)	-
รวม	8,696	1,362	(4,240)	5,818

**ค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร**

ในระหว่างปี บริษัทฯและบริษัทย่อยมีค่าใช้จ่ายผลประโยชน์พนักงานให้แก่กรรมการและผู้บริหารดังต่อไปนี้

	(หน่วย: ล้านบาท)			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2560	2559	2560	2559
ผลประโยชน์ระยะสั้น	200	201	49	49
ผลประโยชน์หลังออกจากงาน	19	18	4	4
รวม	219	219	53	53

**การรับประกันกับบริษัทย่อย**

บริษัทฯมีการะจากการรับประกันให้กับบริษัทย่อยตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 33.3 ข) และ 33.3 ค)

7. เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2560	2559	2560	2559
เงินสด	16	7	-	-
เงินฝากธนาคาร	2,923	2,149	2,158	618
ตัวแลกเปลี่ยน	99	326	-	-
รวม	3,038	2,482	2,158	618

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากประจำ และตัวแลกเปลี่ยนของบริษัทฯและบริษัทย่อย มีอัตราดอกเบี้ยระหว่างร้อยละ 0.10 ถึง 1.80 ต่อปี (2559: ร้อยละ 0.10 ถึง 2.00 ต่อปี) และเฉพาะของบริษัทฯ มีอัตราดอกเบี้ยระหว่างร้อยละ 0.25 ถึง 1.00 ต่อปี (2559: ร้อยละ 0.25 ถึง 1.00 ต่อปี)

8. เงินลงทุนชั่วคราว - เงินฝากธนาคาร

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 บริษัทฯมีเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำของบริษัทฯและบริษัทย่อยเป็นจำนวนเงินประมาณ 19 ล้านบาท (2559: 16 ล้านบาท) และเฉพาะของบริษัทฯเป็นจำนวนเงินประมาณ 0.1 ล้านบาท (2559: 0.1 ล้านบาท) ซึ่งบริษัทฯและบริษัทย่อยได้นำไปค้ำประกันวงเงินสินเชื่อ และในปี 2559 บริษัทฯมีเงินลงทุนในหน่วยลงทุนในกองทุนเปิดตราสารหนี้จำนวน 250 ล้านบาท ซึ่งวัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมในระดับชั้นที่ 2

9. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2560	2559	2560	2559
ลูกหนี้การค้า - กิจการที่เกี่ยวข้องกัน (หมายเหตุ 6)	20	24	-	-
ลูกหนี้การค้า - กิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกัน	3,613	3,566	55	60
ลูกหนี้อื่น - กิจการที่เกี่ยวข้องกัน (หมายเหตุ 6)	66	48	110	187
ลูกหนี้อื่น - กิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกัน	102	81	-	-
ลูกหนี้ค่าหุ้น (หมายเหตุ 23)	127	-	127	-
รวม	3,928	3,719	292	247
หัก: ค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(754)	(700)	(66)	(76)
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น - สุทธิ	3,174	3,019	226	171

ยอดคงเหลือของลูกหนี้การค้า ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 2559 แยกตามอายุลูกหนี้ที่ค้างชำระนับจากวันที่ถึงกำหนดชำระสรุปได้ดังนี้

(หน่วย: ล้านบาท)

อายุหนี้ค้างชำระ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2560	2559	2560	2559
<b>กิจการที่เกี่ยวข้องกัน</b>				
ยังไม่ถึงกำหนดชำระ	6	6	-	-
ค้างชำระ				
ไม่เกิน 3 เดือน	13	14	-	-
มากกว่า 3 - 6 เดือน	-	1	-	-
มากกว่า 6 - 12 เดือน	-	3	-	-
มากกว่า 12 เดือน	1	-	-	-
รวม (หมายเหตุ 6)	20	24	-	-
<b>กิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกัน</b>				
ยังไม่ถึงกำหนดชำระ	134	119	-	-
ค้างชำระ				
ไม่เกิน 3 เดือน	154	149	-	-
มากกว่า 3 - 6 เดือน	113	62	-	-
มากกว่า 6 - 12 เดือน	121	79	-	-
มากกว่า 12 เดือน	3,091	3,157	55	60
รวม	3,613	3,566	55	60
หัก: ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(754)	(700)	(55)	(60)
สุทธิ	2,859	2,866	-	-
ลูกหนี้การค้า - สุทธิ	2,879	2,890	-	-

ในปี 2560 บริษัทขอยึดลูกหนี้การค้าออกจากบัญชีเป็นหนี้สูญไปเป็นจำนวนประมาณ 170 ล้านบาท (2559: 172 ล้านบาท)

ยอดคงเหลือของลูกหนี้การค้าของบริษัท จัสมิน ชัมมาริน เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (“เจเอสทีซี”) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 จำนวน 2,518 ล้านบาท (2559: 2,518 ล้านบาท) เป็นลูกหนี้การค้าจากการให้บริการภายใต้สัญญาร่วมลงทุนระหว่างเจเอสทีซี และบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) (“ทีโอที”) ซึ่งเป็นบริษัทผู้ให้สัมปทาน ทีโอทีได้ระงับการจ่ายชำระยอดคงค้างไว้ตั้งแต่เดือนกันยายน 2551 จนถึงวันที่ 4 ตุลาคม 2554 (วันที่สิ้นสุดสัญญาร่วมลงทุน) เนื่องจากทีโอทียังมีข้อโต้แย้งในวิธีการคำนวณอัตราส่วนแบ่งรายได้กับเจเอสทีซี ดังนั้นเพื่อให้เป็นที่ยุติในเรื่องการชำระส่วนแบ่งรายได้ตามสัญญาร่วมลงทุนดังกล่าว เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2557 เจเอสทีซีจึงนำเรื่องดังกล่าวเสนอเป็นข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักกระงับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อวินิจฉัยเรื่องดังกล่าว ต่อมาเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2559 ทีโอทียื่นคำเสนอข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ เรียกร้องให้เจเอสทีซีคืนเงินส่วนแบ่งรายได้ที่ได้รับเกินตามสัญญาร่วมลงทุนเดียวกันนี้ พร้อมเรียกค่าเสียหายโอกาสเป็นจำนวนรวมประมาณ 9,931 ล้านบาท โดยเจเอสทีซียื่นคำคัดค้านต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการแล้ว ขณะนี้ข้อพิพาทอยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาของสถาบันอนุญาโตตุลาการ

นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2559 ทีโอทียื่นคำเสนอข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการเรียกร้องให้บริษัท ไทย ลอจิสติกส์ เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (“ทีแอลดีที”) และเจเอสทีซี ร่วมกันหรือแทนกันชำระค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงหรือจัดหาอุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายในการอบรมต่างประเทศ รวมทั้งค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ย และค่าเสียหายโอกาสในการประกอบธุรกิจ ตามสัญญาร่วมลงทุน และข้อตกลงต่อท้ายสัญญาร่วมลงทุนดังกล่าวจำนวนรวมประมาณ 258 ล้านบาท โดยทีแอลดีทียื่นคำคัดค้านต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการแล้ว ขณะนี้ข้อพิพาทอยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาของสถาบันอนุญาโตตุลาการ

อย่างไรก็ตาม ฝ่ายบริหารและที่ปรึกษากฎหมายของเจเอสทีซีและทีแอลดีทีเชื่อว่า ได้ปฏิบัติตามสัญญาร่วมลงทุนดังกล่าวถูกต้องและครบถ้วน

นอกจากนี้ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 บริษัทฯมีลูกหนี้อื่นจำนวน 47 ล้านบาท (2559: 47 ล้านบาท) และเงินปันผลค้างรับจำนวน 386 ล้านบาท (2559: 401 ล้านบาท) ซึ่งค้างรับจากเจเอสทีซี และคงค้างอยู่ในบัญชีเป็นระยะเวลานาน

เจเอสทีซีและทีแอลดีทีได้อินสทิทรีเรียกร้องในการรับเงินส่วนแบ่งรายได้จากทีโอที ภายใต้สัญญาร่วมลงทุนดังกล่าวเพื่อค้ำประกันเงินกู้ยืมระยะยาวของเจเอสทีซีตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 19

## 10. ลูกหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้

เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2551 บริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน) (“ทีทีแอนด์ที”) ได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลางเพื่อวัตถุประสงค์ในการดำเนินการปรับโครงสร้างหนี้ และเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2552 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งแต่งตั้งให้บริษัท พี แพลนเนอร์ จำกัด เป็นผู้ทำแผนฟื้นฟูกิจการ และในวันที่ 11 สิงหาคม 2553 ที่ประชุมเจ้าหนี้ได้มีมติพิเศษเห็นชอบด้วยแผนการฟื้นฟูกิจการ ต่อมาในวันที่ 5 ตุลาคม 2553 เจ้าหนี้หลายรายรวมถึงบริษัทย่อยได้ยื่นคำร้องคัดค้านแผนฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลาง อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2553 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการของทีทีแอนด์ที ในระหว่างปี 2554 บริษัทย่อยได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการดังกล่าวต่อศาลฎีกา ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา

ตามแผนฟื้นฟูกิจการของทีทีแอนด์ที บริษัทย่อยจะได้รับชำระหนี้คืนทั้งในส่วนของเงินต้นและดอกเบี้ยค้างชำระ โดยกำหนดชำระคืนเป็นเงินสดและหุ้นสามัญของทีทีแอนด์ทีตามระยะเวลาและเงื่อนไขที่ระบุไว้ในแผนฟื้นฟูกิจการ

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 บริษัทย่อยมียอดคงเหลือของลูกหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้จากทีทีแอนด์ทีจำนวน 54 ล้านบาท ซึ่งตามเงื่อนไขที่กำหนดในแผนฟื้นฟูกิจการของทีทีแอนด์ที บริษัทย่อยจะได้รับชำระคืนยอดคงเหลือดังกล่าวทั้งจำนวนเป็นเงินสดในวันทำการสุดท้ายของไตรมาสที่หนึ่งของปี 2558 อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2559 ศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของทีทีแอนด์ทีเด็ดขาดแล้ว เพื่อความระมัดระวัง บริษัทย่อยจึงบันทึกค่าเผื่อนี้สงฆ์จะสูญสำหรับยอดคงเหลือของลูกหนี้จากทีทีแอนด์ทีเต็มจำนวนในปี 2559

นอกจากนี้ตามแผนฟื้นฟูกิจการดังกล่าวได้ระบุว่าชำระยอดคงค้างระหว่างบริษัท ทริปเปิลที บรอดแบนด์ จำกัด (มหาชน) (“ทริปเปิลที”) ให้แก่ทีทีแอนด์ทีในปี 2552 โดยวิธีการ โอนตัวสัญญาใช้เงินจำนวน 707 ล้านบาท ซึ่งทีทีแอนด์ทีเป็นผู้ส่งจ่าย และบริษัท ทีที แอนด์ ที ซับส์ไครเบอร์ เซอร์วิสเชส จำกัด (“ทีทีแอนด์ทีเอสเอส”) ซึ่งเป็นบริษัทย่อยของทีทีแอนด์ที ได้สละหลังเพื่อ โอนตัวสัญญาใช้เงินดังกล่าวให้แก่ทริปเปิลที และการแสดงเจตนาของการหักกลบลบหนี้กับทีทีแอนด์ทีโดยการใช้สิทธิเรียกร้องในการรับชำระหนี้ที่ทีทีแอนด์ทีค้างชำระจำนวน 170 ล้านบาทกับทีทีแอนด์ทีเอสเอส และทีทีแอนด์ทีเอสเอสได้โอนสิทธิดังกล่าวให้แก่ทริปเปิลทีมาหักกลบลบหนี้กับหนี้ที่ทริปเปิลทีติดค้างอยู่กับทีทีแอนด์ทีว่าเป็นการชำระหนี้ที่ไม่ต้องตรงตามความประสงค์แห่งสัญญาและถือเป็นการชำระหนี้อื่น ไม่มีผลสมบูรณ์ เนื่องจากการชำระหนี้ที่ทริปเปิลทีจะต้องชำระค่าบริการวางจรเขานั้นต้องสอดคล้องกับข้อตกลงตามที่กำหนดไว้ในสัญญาสัมปทานที่ทีทีแอนด์ทีมีมาอยู่ก่อน กล่าวคือทริปเปิลทีจะต้องทำการชำระหนี้ไปยังทีโอทีโดยตรงเสียก่อน แล้วทีโอทีจึงทำการจัดสรรชำระหนี้ตามอัตราส่วนแบ่งรายได้ที่ตกลงไว้ในสัญญาสัมปทานให้แก่ทีทีแอนด์ที ดังนั้นการที่ทริปเปิลทีทำการชำระหนี้ที่มีใช้ด้วยเงินสด เช่น บรรดาสิทธิเรียกร้องหรือตัวสัญญาใช้เงิน และ/หรือ ชำระหนี้โดยตรงให้แก่ทีทีแอนด์ทีนั้น ย่อมถือเป็นการชำระหนี้ที่ไม่ต้องตรงตามความประสงค์แห่งสัญญา และถือเป็นการชำระหนี้อื่น ไม่มีผลสมบูรณ์

เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2554 บริษัท พี แพลนเนอร์ จำกัด ในฐานะผู้บริหารแผนฟื้นฟูกิจการของทีทีแอนด์ที ในขณะนั้นได้มีหนังสือบอกกล่าวไม่ยอมรับสิทธิอันเกิดจากการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามสัญญา เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2554 ทริปเปิลทีจึงได้ยื่นคำร้องต่อศาลล้มละลายกลางเพื่อขอให้ศาลสั่งว่าการกระทำของผู้บริหารแผนดังกล่าวเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2555 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งไม่เห็นด้วยกับคำร้องของทริปเปิลที เนื่องจากศาลเห็นว่าทริปเปิลทียื่นคำร้องไม่ถูกต้อง เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2555 ทริปเปิลทีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อศาลฎีกา ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา

อย่างไรก็ตาม บริษัทที่ปรึกษากฎหมายของทริปเปิลทีได้แสดงความเห็นว่าการที่ทริปเปิลทีได้ชำระหนี้ค่าบริการวางจรรยาเข้าชำระตามสัญญาการให้บริการวางจรรยาเข้ากับทีทีแอนด์ทีโดยตรง เนื่องจากวิธีการชำระเงินให้แก่ทีไอทีเกิดเหตุขัดข้องขึ้นนั้น ทริปเปิลทีสามารถกระทำได้เนื่องจากทีทีแอนด์ทีเป็นคู่สัญญาที่มีนิติสัมพันธ์กับทริปเปิลทีโดยตรง การที่ทริปเปิลทีได้ชำระค่าบริการวางจรรยาเข้าโดยการสลักหลังและโอนตัวสัญญาใช้เงินให้ทีทีแอนด์ทีตามที่กล่าวข้างต้นถือได้ว่าทีทีแอนด์ทีเป็นทั้งผู้ออกและผู้ทรงตัวสัญญาใช้เงินในเวลาเดียวกัน ดังนั้นสิทธิและความรับผิดชอบในหนี้ตามตัวสัญญาใช้เงินนั้นตกอยู่แก่บุคคลเดียวกันและเคลื่อนกลิ้งกัน ซึ่งมีผลทำให้หนี้ตามตัวสัญญาใช้เงินและหนี้ค่าบริการค้างชำระเป็นอันระงับสิ้นไปด้วยจำนวนที่เท่ากับมูลค่าตามตัวสัญญาใช้เงินดังกล่าว และการที่ทริปเปิลทีได้แสดงเจตนาขอหักกลบลบหนี้กับทีทีแอนด์ทีโดยการโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้การค้าที่ทริปเปิลทีโอนมาจากทีทีแอนด์ทีเอสเอสตามที่กล่าวข้างต้น ทริปเปิลทีจึงมีฐานะเป็นลูกหนี้และเจ้าหนี้ของทีทีแอนด์ทีในเวลาเดียวกัน ทีทีแอนด์ทีกับทริปเปิลทีจึงมีความผูกพันซึ่งกันและกันโดยมูลหนี้อันมีวัตถุประสงค์เป็นหนี้เงินอย่างเดียวกัน ทริปเปิลทีจึงมีสิทธิโดยชอบที่จะแสดงเจตนาขอหักกลบลบหนี้กับทีทีแอนด์ทีเพียงเท่ากับจำนวนที่ตรงกันในมูลหนี้ทั้งสองฝ่าย

นอกจากนี้ในแผนฟื้นฟูกิจการได้ระบุว่าผู้ทำแผนมีอำนาจไม่ยอมรับสิทธิตามสัญญาให้บริการวางจรรยา รวมทั้งสัญญาและ/หรือบันทึกข้อตกลงฉบับแก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับและข้อตกลงเกี่ยวกับอัตราค่าบริการวางจรรยาทุกฉบับตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 33.4 ข) ตามมาตรา 90/40 หรือ 90/41 ทวิของพระราชบัญญัติล้มละลาย อย่างไรก็ตามบริษัทที่ปรึกษากฎหมายของทริปเปิลทีได้ให้ความเห็นว่าการใช้สิทธิดังกล่าวของผู้ทำแผนจะไม่มีผลย้อนหลังต่อสิทธิและหน้าที่ตามสัญญาดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารของทริปเปิลทีเชื่อว่ากรณีดังกล่าวข้างต้น ทริปเปิลทีได้ทำถูกต้องตามความเห็นของที่ปรึกษากฎหมายของทริปเปิลทีแล้ว ทริปเปิลทีจึงไม่ได้สะท้อนเรื่องดังกล่าวข้างต้นไว้ในงบการเงิน



## 11. เงินลงทุนในบริษัทย่อย

### 11.1 เงินลงทุนในบริษัทย่อยตามที่แสดงในงบการเงินเฉพาะกิจการมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ชื่อบริษัท	ทุนเรียกชำระแล้ว		ราคาทุน		เงินปันผลรับระหว่างปี	
	2560	2559	2560	2559	2560	2559
บริษัท จัสมิน ซัมมาริน เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด	1,550	1,550	1,946	1,946	-	-
บริษัท อควิเมนต์ จำกัด	760	760	760	760	1,976	8,924
บริษัท แจส โมบาย บรอดแบนด์ จำกัด	1.2	20	834	852	-	-
บริษัท ที.เจ.พี. เอ็นจิเนียริง จำกัด	200	200	160	160	-	-
บริษัท จัสมิน สมาร์ทช้อปปิ้ง จำกัด	-	110	-	110	-	-
บริษัท คอมพิวเตอร์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด	-	260	-	100	-	-
บริษัท โมไบล์ คอมมิวนิเคชั่น เซอร์วิสเซส จำกัด	100	100	70	70	-	-
บริษัท จัสมิน เทเลคอม ซิสเต็มส์ จำกัด (มหาชน)	706	706	58	58	-	23
บริษัท ทรี บีบี จำกัด	52	52	52	52	-	-
บริษัท จัสมิน อินเทอร์เน็ต เนชั่นแนล โอเวอร์ซีส์ จำกัด	115	115	46	46	-	-
บริษัท จัสมิน อินเทอร์เน็ต จำกัด	15	15	7	7	-	-
บริษัท แจ็งวัฒนะ แพลตฟอร์ม จำกัด	0.1	0.1	-	-	-	-
			<u>3,933</u>	<u>4,161</u>	<u>1,976</u>	<u>8,947</u>
หัก: ค่าเผื่อการด้อยค่าของเงินลงทุน			(980)	(1,199)		
รวมเงินลงทุนในบริษัทย่อย - สุทธิ			<u>2,953</u>	<u>2,962</u>		

11.2 เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2559 ที่ประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นครั้งที่ 8/2559 ของบริษัท แจส โมบาย บรอดแบนด์ จำกัด (“แจสโมบาย”) มีมติอนุมัติให้ลดทุนจดทะเบียนเป็น 19.5 ล้านบาท (1.95 ล้านหุ้น มูลค่าหุ้นละ 10 บาท เรียกชำระแล้วร้อยละ 25) แจสโมบายได้จดทะเบียนลดทุนดังกล่าวกับกระทรวงพาณิชย์แล้วเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2560

ต่อมาเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2560 ที่ประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นครั้งที่ 1/2560 ของแจสโมบาย มีมติอนุมัติให้ลดทุนจดทะเบียนเพิ่มเติมเป็น 4.9 ล้านบาท (0.49 ล้านหุ้น มูลค่าหุ้นละ 10 บาท เรียกชำระแล้วร้อยละ 25) แจสโมบายได้จดทะเบียนลดทุนดังกล่าวกับกระทรวงพาณิชย์แล้วเมื่อวันที่ 7 เมษายน 2560

อย่างไรก็ตามเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2560 ที่ประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นครั้งที่ 2/2560 ของแจสโมบาย มีมติอนุมัติให้ลดทุนจดทะเบียนเพิ่มเติมเป็น 1.2 ล้านบาท (0.12 ล้านหุ้น มูลค่าหุ้นละ 10 บาท เรียกชำระแล้วร้อยละ 100) แจสโมบายได้จดทะเบียนลดทุนดังกล่าวกับกระทรวงพาณิชย์แล้วเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2560

บริษัทฯ ได้รับเงินคืนทุนจำนวน 18.4 ล้านบาท และบันทึกลดราคาทุนของเงินลงทุนในแอสโมบายจากการคืนทุนดังกล่าวแล้วในปีปัจจุบัน

ในปี 2559 แอสโมบายได้ถูกริบเงินประกันการประมูลใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ 900 MHz และถูกเรียกให้รับผิดชอบค่าเสียหายจากการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการดำเนินการก่อนได้รับใบอนุญาตรวมเป็นจำนวนเงิน 841 ล้านบาท เพื่อความระมัดระวัง บริษัทฯ จึงบันทึกค่าเผื่อการด้อยค่าเงินลงทุนในแอสโมบายจำนวนรวม 832 ล้านบาท

#### 11.3 การเลิกและการจดทะเบียนเลิกบริษัทย่อยและบริษัทร่วม

เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2560 ที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทฯ ครั้งที่ 4/2560 ได้มีมติอนุมัติให้ดำเนินการเลิกบริษัทย่อยสามแห่ง คือ บริษัท คอมพิวเตอร์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด บริษัท จัสมิน สมาร์ทช้อปปิ้ง จำกัด และบริษัท ปากเกร็ด แพลนเนอร์ จำกัด และบริษัทร่วมหนึ่งแห่ง คือ บริษัท พรีเมียม เรียล เอสเตท จำกัด โดยเมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2560 ผู้ชำระบัญชีของบริษัทย่อยและบริษัทร่วมดังกล่าวได้จดทะเบียนเลิกบริษัทกับกระทรวงพาณิชย์แล้ว และจดทะเบียนชำระบัญชีเสร็จในเดือนพฤศจิกายน 2560

#### 11.4 ตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 9 ปัจจุบันเจเอสทีที่อยู่ระหว่างรอคำวินิจฉัยจากสถาบันอนุญาโตตุลาการในเรื่องอัตราส่วนแบ่งรายได้จากการให้บริการภายใต้สัญญาร่วมลงทุนกับทีโอที ฝ่ายบริหารของเจเอสทีซึ่งเชื่อว่าการบันทึกรายได้จากการให้บริการดังกล่าวสอดคล้องกับสัญญาร่วมลงทุนดังกล่าวข้างต้น

## 12. เงินลงทุนในบริษัทร่วม

### 12.1 รายละเอียดของบริษัทร่วม

(หน่วย: ล้านบาท)

ชื่อบริษัท	ลักษณะธุรกิจ	จัดตั้งขึ้น ในประเทศ	งบการเงินรวม						ส่วนแบ่งกำไร จากเงินลงทุน ในบริษัทร่วม ในระหว่างปี	
			สัดส่วนเงินลงทุน		ราคาทุน		มูลค่าตามบัญชี ตามวิธีส่วนได้เสีย		2560	2559
			2560 (ร้อยละ)	2559 (ร้อยละ)	2560	2559	2560	2559	2560	2559
กองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐาน บรอดแบนด์อินเทอร์เน็ต จัสมิน	ลงทุนในธุรกิจโครงสร้าง พื้นฐาน	ไทย	33	33	18,060	18,103	6,209	6,826	1,095	1,019
บริษัท ศูนย์บริการวิชาการ อินเทอร์เน็ต จำกัด	ให้เช่าอุปกรณ์สื่อสาร	ไทย	38	38	49	49	25	24	1	-
บริษัท พรีเมียม เรียวล เอสเตท จำกัด	เลิกกิจการและชำระบัญชี เสร็จสิ้น	ไทย	-	49	-	402	-	-	-	-
บริษัท เทเลคอม เคเอสซี จำกัด	ยังไม่เริ่มดำเนินกิจการ	ไทย	40	40	-	-	-	-	-	-
รวม					18,109	18,554	6,234	6,850	1,096	1,019

(หน่วย: ล้านบาท)

## งบการเงินเฉพาะกิจการ

ชื่อบริษัท	ลักษณะธุรกิจ	จัดตั้งขึ้น ในประเทศ	งบการเงินเฉพาะกิจการ						มูลค่าตามบัญชี ตามวิธีราคาทุน - สุทธิ	
			สัดส่วนเงินลงทุน		ราคาทุน		ค่าเพื่อการด้อยค่า ของเงินลงทุน		2560	2559
			2560 (ร้อยละ)	2559 (ร้อยละ)	2560	2559	2560	2559	2560	2559
กองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐาน บรอดแบนด์อินเทอร์เน็ต จัสมิน	ลงทุนในธุรกิจโครงสร้าง พื้นฐาน	ไทย	33	33	18,060	18,103	-	-	18,060	18,103
บริษัท ศูนย์บริการวิชาการ อินเทอร์เน็ต จำกัด	ให้เช่าอุปกรณ์สื่อสาร	ไทย	38	38	49	49	(33)	(33)	16	16
บริษัท พรีเมียม เรียวล เอสเตท จำกัด	เลิกกิจการและชำระบัญชี เสร็จสิ้น	ไทย	-	49	-	402	-	(402)	-	-
บริษัท เทเลคอม เคเอสซี จำกัด	ยังไม่เริ่มดำเนินกิจการ	ไทย	40	40	-	-	-	-	-	-
รวม					18,109	18,554	(33)	(435)	18,076	18,119

12.2 เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2558 บริษัทฯได้เข้าทำการซื้อหน่วยลงทุนของJASIF จำนวน 1,833 ล้านหน่วย เป็นจำนวนเงิน 18,332 ล้านบาท ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 33.33 ของจำนวนหน่วยลงทุนทั้งหมด บริษัทฯ จะต้องดำรงสัดส่วนการถือหน่วยลงทุนตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 28.ข)

บริษัทฯได้รับเงินปันผลจากJASIFในระหว่างปีเป็นจำนวนเงินประมาณ 1,668 ล้านบาท (2559: 1,631 ล้านบาท)

เงินลงทุนในJASIFตามวิธีส่วนได้เสียและวิธีราคาทุน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 2559 มีรายละเอียด ดังนี้

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	วิธีส่วนได้เสีย		วิธีราคาทุน	
	2560	2559	2560	2559
ราคาทุน	18,332	18,332	18,332	18,332
บวก: ส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนสะสม	2,911	1,816	-	-
หัก: กำไรจากการขายสินทรัพย์เข้ากองทุนฯ				
ตามสัดส่วนการถือหน่วยลงทุนของบริษัทฯ	(10,509)	(10,509)	-	-
หัก: เงินปันผลรับสะสม	(4,253)	(2,584)	-	-
หัก: เงินคืนทุน	(272)	(229)	(272)	(229)
สุทธิ	6,209	6,826	18,060	18,103

มูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนในJASIF ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 ซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีมูลค่าเท่ากับ 22,181 ล้านบาท (2559: 21,265 ล้านบาท)

เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2559 บริษัทฯได้เข้าทำสัญญาเงินกู้ยืมระยะยาวกับธนาคารพาณิชย์ในประเทศแห่งหนึ่งวงเงิน 6,000 ล้านบาท บริษัทฯได้นำไปสำคัญแสดงการถือหน่วยลงทุนในJASIF ทั้งหมดไปวางเป็นหลักประกันวงเงินกู้จำนวนดังกล่าว ตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 19

13. อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน

	(หน่วย: ล้านบาท)
	งบการเงินรวม
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560:	
ราคาทุน	966
หัก: ค่าเสื่อมราคาสะสม	(431)
มูลค่าตามบัญชี - สุทธิ	535
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559:	
ราคาทุน	919
หัก: ค่าเสื่อมราคาสะสม	(404)
มูลค่าตามบัญชี - สุทธิ	515

การกระทบยอดมูลค่าตามบัญชีของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนสำหรับปีแสดงได้ดังนี้

	(หน่วย: ล้านบาท)	
	งบการเงินรวม	
	2560	2559
มูลค่าตามบัญชีต้นปี	515	543
ซื้อสินทรัพย์	47	14
จำหน่ายระหว่างงวด - มูลค่าสุทธิตามบัญชี ณ วันที่จำหน่าย	-	(1)
โอนไปที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ - ราคาตามบัญชี	-	(15)
ค่าเสื่อมราคา	(27)	(26)
มูลค่าตามบัญชีปลายปี	535	515
มูลค่ายุติธรรม	1,865	1,865
รายได้ค่าเช่ารับ	31	30

มูลค่ายุติธรรมประเมินโดยผู้ประเมินราคาอิสระซึ่งวัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมในระดับชั้นที่ 3 โดยใช้เกณฑ์ราคาตลาดสำหรับที่ดินและใช้เกณฑ์วิธีพิจารณาจากรายได้ (Income Approach) สำหรับอาคารสำนักงานให้เช่า ข้อสมมติฐานหลักที่ใช้ในการประเมินราคาอาคารดังกล่าวประกอบด้วย อัตราผลตอบแทน อัตราเงินเฟ้อ อัตราพื้นที่ว่างระยะยาว และอัตราการเติบโตระยะยาวของค่าเช่า

บริษัทย่อยมีสัญญาเช่าดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการให้เช่าอาคาร อายุของสัญญามีระยะเวลาตั้งแต่ 1 ปีถึง 4 ปี โดยขอสงวนสิทธิ์เพื่อการลงทุนที่ให้เช่าตามสัญญาเช่าดำเนินงานดังกล่าว ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 2559 จะก่อให้เกิดรายได้ค่าเช่าขั้นต่ำในอนาคตดังนี้

	(หน่วย: ล้านบาท)	
	งบการเงินรวม	
	2560	2559
ภายใน 1 ปี	31	20
มากกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 4 ปี	33	18

## 14. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินรวม								
	ที่ดิน	อาคารและ ส่วนปรับปรุง สินทรัพย์เช่า และอาคาร	อุปกรณ์สำหรับ ให้บริการ โครงข่าย โทรคมนาคม	ยานพาหนะ	เครื่องมือและ อุปกรณ์	เครื่องตกแต่ง และอุปกรณ์ สำนักงาน	อื่นๆ	สินทรัพย์ ระหว่างติดตั้ง	รวม
<b>ราคาทุน</b>									
1 มกราคม 2559	105	1,113	19,398	467	535	899	1,346	6,650	30,513
ซื้อเพิ่ม	10	20	993	43	102	84	3	10,834	12,089
จำหน่าย	-	-	(14)	(10)	(28)	(18)	(595)	(4)	(669)
โอนออกเป็นสินทรัพย์ไม่ หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขาย	-	-	-	-	-	-	-	(326)	(326)
โอนจากอสังหาริมทรัพย์ เพื่อการลงทุน	5	15	-	-	-	-	5	-	25
โอนเข้า (ออก)	-	-	10,450	-	17	47	-	(10,659)	(145)
31 ธันวาคม 2559	120	1,148	30,827	500	626	1,012	759	6,495	41,487
ซื้อเพิ่ม	2	24	1,039	152	52	96	3	5,792	7,160
จำหน่าย	-	-	(10)	(1)	(106)	(23)	(17)	(4)	(161)
โอนเข้า (ออก)	-	-	6,538	-	6	49	-	(6,976)	(383)
31 ธันวาคม 2560	122	1,172	38,394	651	578	1,134	745	5,307	48,103



(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินรวม (ต่อ)								
	ที่ดิน	อาคารและ ส่วนปรับปรุง สินทรัพย์เช่า และอาคาร	อุปกรณ์สำหรับ ให้บริการ โครงข่าย โทรคมนาคม	ยานพาหนะ	เครื่องมือและ อุปกรณ์	เครื่องตกแต่ง และอุปกรณ์ สำนักงาน	อื่นๆ	สินทรัพย์ ระหว่างติดตั้ง	รวม
<b>ค่าเสื่อมราคาสะสม</b>									
1 มกราคม 2559	-	664	8,243	320	357	697	643	-	10,924
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี	-	63	2,253	50	64	114	33	-	2,577
ค่าเสื่อมราคาสำหรับ ส่วนที่จำหน่าย	-	-	(14)	(9)	(28)	(17)	(393)	-	(461)
ค่าเสื่อมราคาของส่วนที่โอน จากอสังหาริมทรัพย์ เพื่อการลงทุน	-	5	-	-	-	-	5	-	10
โอนเข้า (ออก)	-	-	2	-	-	(2)	-	-	-
31 ธันวาคม 2559	-	732	10,484	361	393	792	288	-	13,050
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี	-	64	3,315	59	77	132	2	-	3,649
ค่าเสื่อมราคาสำหรับ ส่วนที่จำหน่าย	-	-	(9)	(1)	(106)	(22)	(17)	-	(155)
31 ธันวาคม 2560	-	796	13,790	419	364	902	273	-	16,544

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินรวม (ต่อ)								
	ที่ดิน	อาคารและ ส่วนปรับปรุง สินทรัพย์เช่า และอาคาร	อุปกรณ์สำหรับ ให้บริการ โครงข่าย โทรคมนาคม	ยานพาหนะ	เครื่องมือและ อุปกรณ์	เครื่องตกแต่ง และอุปกรณ์ สำนักงาน	อื่นๆ	สินทรัพย์ ระหว่างติดตั้ง	รวม
<b>ค่าเผื่อการด้อยค่า</b>									
1 มกราคม 2559	-	-	-	-	-	-	631	-	631
ค่าเผื่อการด้อยค่าสำหรับ ส่วนที่จำหน่าย	-	-	-	-	-	-	(170)	-	(170)
31 ธันวาคม 2559	-	-	-	-	-	-	461	-	461
31 ธันวาคม 2560	-	-	-	-	-	-	461	-	461
<b>มูลค่าสุทธิตามบัญชี</b>									
31 ธันวาคม 2559	120	416	20,343	139	233	220	10	6,495	27,976
31 ธันวาคม 2560	122	376	24,604	232	214	232	11	5,307	31,098
<b>ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี</b>									
2559 (จำนวน 2,402 ล้านบาท รวมอยู่ในต้นทุนการบริการ ส่วนที่เหลือรวมอยู่ในค่าใช้จ่ายในการขาย การบริการและบริหาร)									2,577
2560 (จำนวน 3,455 ล้านบาท รวมอยู่ในต้นทุนการบริการ ส่วนที่เหลือรวมอยู่ในค่าใช้จ่ายในการขาย การบริการและบริหาร)									3,649

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินเฉพาะกิจการ				รวม
	ส่วนปรับปรุง สินทรัพย์เช่า	เครื่องตกแต่งและ อุปกรณ์สำนักงาน	เครื่องมือ และอุปกรณ์	ยานพาหนะ	
<b>ราคาทุน</b>					
1 มกราคม 2559	54	26	2	2	84
ซื้อเพิ่ม	-	2	-	-	2
31 ธันวาคม 2559	54	28	2	2	86
ซื้อเพิ่ม	-	1	-	-	1
จำหน่าย	-	(1)	-	-	(1)
31 ธันวาคม 2560	54	28	2	2	86
<b>ค่าเสื่อมราคาสะสม</b>					
1 มกราคม 2559	52	24	2	2	80
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี	1	2	-	-	3
31 ธันวาคม 2559	53	26	2	2	83
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี	1	1	-	-	2
ค่าเสื่อมราคาสำหรับส่วนที่จำหน่าย	-	(1)	-	-	(1)
31 ธันวาคม 2560	54	26	2	2	84
<b>มูลค่าสุทธิตามบัญชี</b>					
31 ธันวาคม 2559	1	2	-	-	3
31 ธันวาคม 2560	-	2	-	-	2
<b>ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี</b>					
2559 (รวมอยู่ในค่าใช้จ่ายในการบริหาร)					3
2560 (รวมอยู่ในค่าใช้จ่ายในการบริหาร)					2

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 บริษัทฯและบริษัทย่อยมีอาคารและอุปกรณ์จำนวนหนึ่งซึ่งตัดค่าเสื่อมราคาหมดแล้วแต่ยังใช้งานอยู่ มูลค่าตามบัญชีก่อนหักค่าเสื่อมราคาสะสมและค่าเพื่อการด้อยค่าของสินทรัพย์ดังกล่าวมีจำนวนเงินประมาณ 6,234 ล้านบาท (2559: 4,885 ล้านบาท) และเฉพาะของบริษัทฯมีจำนวนเงินประมาณ 81 ล้านบาท (2559: 79 ล้านบาท)

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 บริษัทย่อยมียอดคงเหลือของยานพาหนะ ซึ่งได้มาภายใต้สัญญาเช่าทางการเงิน โดยมีมูลค่าสุทธิตามบัญชีเป็นจำนวนเงิน 211 ล้านบาท (2559: 118 ล้านบาท)

ในปี 2548 บริษัท พรีเมียม แอสเซท จำกัด (“พีเอ”) ได้ซื้ออาคารจัดมิน อินเตอร์เนชั่นแนล ทาวเวอร์ จากสถาบันการเงินแห่งหนึ่งในราคา 1,200 ล้านบาท ซึ่งบริษัทฯมีค่าเช่าจ่ายล่วงหน้าสำหรับการเช่าพื้นที่ในอาคารดังกล่าวตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 15 บริษัทฯได้แสดงค่าเช่าจ่ายล่วงหน้ารวมเป็นส่วนหนึ่งของอาคารที่ซื้อมาในงบการเงินรวม เพื่อแสดงข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นเนื้อหาเชิงเศรษฐกิจที่แท้จริง

**15. ค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า**

ในปี 2541 บริษัทฯได้เข้าทำสัญญาเช่าพื้นที่อาคารสำนักงาน (อาคาร จัดมิน อินเตอร์เนชั่นแนล ทาวเวอร์) กับบริษัท พรีเมียม เรียด เอสเตท จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทร่วม โดยสัญญาดังกล่าวมีระยะเวลาเช่า 30 ปี ซึ่งบริษัทฯได้จ่ายค่าเช่าล่วงหน้าเป็นจำนวนเงินรวม 415 ล้านบาท ต่อมาในปี 2543 บริษัทร่วมดังกล่าวได้โอนกรรมสิทธิ์ในอาคารให้แก่สถาบันการเงินเพื่อเป็นการชำระหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้

ในปี 2548 พีเอได้ซื้ออาคารดังกล่าวคืนจากสถาบันการเงินตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 14 ดังนั้น เพื่อแสดงข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นเนื้อหาเชิงเศรษฐกิจที่แท้จริง บริษัทฯจึงได้แสดงค่าเช่าจ่ายล่วงหน้ารวมเป็นส่วนหนึ่งของอาคารที่ซื้อมาในงบการเงินรวม

ยอดคงเหลือของค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 2559 มีดังนี้

	(หน่วย: ล้านบาท)	
	งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2560	2559
ค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า	415	415
หัก: ค่าตัดจำหน่ายสะสม	(269)	(255)
ค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า - สุทธิ	146	160
ค่าตัดจำหน่ายที่บันทึกอยู่ในส่วนของกำไรหรือขาดทุน	14	14

16. เงินกู้ยืมระยะสั้นจากธนาคาร

เงินกู้ยืมระยะสั้นจากธนาคารของบริษัทย่อยมีอัตราดอกเบี้ยเทียบเคียงกับอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมขั้นต่ำของธนาคาร (MLR) ลบอัตราที่กำหนดในสัญญาและ LIBOR บวกอัตราที่กำหนดในสัญญา และค้ำประกันโดยเงินฝากประจำของบริษัทย่อย

17. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น

	(หน่วย: ล้านบาท)			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2560	2559	2560	2559
เจ้าหนี้การค้า - กิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกัน	3,519	2,711	-	-
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	82	52	30	13
เจ้าหนี้อื่น - กิจการที่เกี่ยวข้องกัน				
(หมายเหตุ 6)	2	8	44	411
เจ้าหนี้อื่น - กิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกัน	320	427	4	5
รวมเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	<u>3,923</u>	<u>3,198</u>	<u>78</u>	<u>429</u>

บริษัทเปิดที่มีข้อโต้แย้งกับที่ตีแอนด์ทีเกี่ยวกับการชำระยอดคงค้างระหว่างกันในปี 2552 โดยวิธีการโอนตัวสัญญาใช้เงินและการโอนสิทธิการรับชำระเงินเป็นจำนวนรวม 877 ล้านบาท และสัญญาให้บริการวงจรเช่าตามที่เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 10

18. เงินกู้ยืมระยะสั้น

	(หน่วย: ล้านบาท)			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2560	2559	2560	2559
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบริษัทย่อย (หมายเหตุ 6)	-	-	5,818	8,696
เงินกู้ยืมระยะสั้น - กิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกัน	1,358	-	1,358	-
รวม	<u>1,358</u>	<u>-</u>	<u>7,176</u>	<u>8,696</u>

ในปี 2560 บริษัทฯ ได้เข้ากู้ยืมเงินในรูปแบบตัวสัญญาใช้เงินกับกิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกันสองแห่งจำนวนรวมประมาณ 1,957 ล้านบาท คิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 5.0 ต่อปี และ 8.0 ต่อปี โดยไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน

## 19. เงินกู้ยืมระยะยาว

เงินกู้	อัตราดอกเบี้ย (ร้อยละต่อปี)	(หน่วย: ล้านบาท)			
		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2560	2559	2560	2559
19.1	MLR - 0.25	4,800	6,000	4,800	6,000
19.2	MLR	426	586	-	-
รวม		5,226	6,586	4,800	6,000
หัก: ค่าธรรมเนียมทางการเงินรอดตัดจ่าย		(36)	(54)	(36)	(54)
ยอดสุทธิ		5,190	6,532	4,764	5,946
หัก: ส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี		(1,346)	(1,410)	(1,185)	(1,182)
เงินกู้ยืมระยะยาว - สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี		3,844	5,122	3,579	4,764

	(หน่วย: ล้านบาท)	
	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะกิจการ
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2560	6,586	6,000
หัก: จ่ายคืนเงินกู้	(1,360)	(1,200)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560	5,226	4,800

รายละเอียดของเงินกู้ยืมระยะยาวข้างต้น มีดังนี้

- 19.1 เงินกู้ยืมระยะยาวดังกล่าว เป็นหนี้สินระยะยาวของบริษัทฯ โดยมีวงเงินกู้จำนวน 6,000 ล้านบาท มีกำหนดชำระดอกเบี้ยเป็นรายเดือน และชำระคืนเงินต้นเป็นรายงวด 6 เดือน จำนวน 10 งวด งวดละ 600 ล้านบาท และงวดสุดท้ายให้ชำระเงินต้นส่วนที่เหลือทั้งจำนวน และต้องจ่ายชำระคืนเงินต้นทั้งหมดภายในวันที่ 25 ธันวาคม 2564 โดยเริ่มชำระงวดแรกในวันที่ 25 มิถุนายน 2560 คำประกันโดยบริษัทย่อยสี่แห่ง ใบสำคัญแสดงการถือหน่วยลงทุนในJASIFทั้งจำนวนและโอนสิทธิการรับเงินปันผลจากJASIF นอกจากนี้ภายใต้สัญญาให้สินเชื่อดังกล่าวได้ระบุข้อปฏิบัติและข้อจำกัดไว้บางประการ เช่น การดำรงอัตราส่วนทางการเงิน การดำรงอัตราส่วนการถือหุ้นและการก่อภาระหนี้สิน เป็นต้น
- 19.2 เงินกู้ยืมระยะยาวดังกล่าวเป็นของเจเอสทีซี มีกำหนดชำระดอกเบี้ยทุกสิ้นเดือนและชำระเงินต้นรายไตรมาสทุกสิ้นเดือนมีนาคม มิถุนายน กันยายน ธันวาคม โดยปี 2555 - 2557 ชำระไตรมาสละ 11 ล้านบาท ปี 2558 - 2559 ชำระไตรมาสละ 23 ล้านบาท ปี 2560 ชำระไตรมาสละ 57 ล้านบาท ปี 2561 ชำระไตรมาสละ 91 ล้านบาท ต่อมาในวันที่ 12 มกราคม 2560 เจ้าหนี้เงินกู้ได้พิจารณา

อนุมัติปรับปรุงโครงสร้างหนี้เงินกู้ยืมระยะยาวของเจเอสทีซี ซึ่งมีกำหนดจ่ายคืนตามสัญญาเงินกู้เดิมในปี 2561 รายละเอียดการปรับปรุงโครงสร้างหนี้สรุปได้ดังนี้

1. ขยายระยะเวลาชำระคืนออกไปอีก 1 ปี 9 เดือน (ครบกำหนดเดือนกันยายน 2563)
2. เงื่อนไขการชำระหนี้คืน

ปี 2560 - 2563 ชำระไตรมาสละ 40 ล้านบาท และในเดือนกันยายน 2563 ให้ชำระเงินต้นส่วนที่เหลือทั้งจำนวน

เงินกู้ยืมระยะยาวของเจเอสทีซีค้ำประกันโดยการ โอนสิทธิและประโยชน์ตามสัญญาสัมปทานตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 9 และค้ำประกันโดยทีแอลดีที นอกจากนี้ยังมีบริษัท จัสเทล เน็ทเวิร์ค จำกัด (“จัสเทล”) เข้าร่วมรับผิดชอบใช้หนี้อย่างลูกหนี้ร่วม

## 20. หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน

	(หน่วย: ล้านบาท)	
	งบการเงินรวม	
	2560	2559
หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน	239	132
หัก : ดอกเบี้ยรอการตัดจำหน่าย	(17)	(8)
รวม	222	124
หัก : ส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	(78)	(51)
หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน - สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	144	73

บริษัทย่อยได้ทำสัญญาเช่าการเงินกับบริษัทลีสซิ่งเพื่อเช่ายานพาหนะเพื่อใช้ในการดำเนินงานของกิจการ โดยมีกำหนดการชำระค่าเช่าเป็นรายเดือน อายุของสัญญามีระยะเวลาโดยเฉลี่ยประมาณ 4 ปี

วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 2559 ภาระผูกพันที่จะต้องจ่ายค่าเช่าขั้นต่ำตามสัญญาเช่าการเงินมีดังนี้

	(หน่วย: ล้านบาท)		
	2560		
	ไม่เกิน 1 ปี	1 - 5 ปี	รวม
ผลรวมของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายทั้งสิ้น			
ตามสัญญาเช่า	86	153	239
หัก: ดอกเบี้ยตามสัญญาเช่าการเงินรอการตัดบัญชี	(8)	(9)	(17)
มูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายทั้งสิ้นตามสัญญาเช่า	78	144	222

(หน่วย: ล้านบาท)

	2559		
	ไม่เกิน 1 ปี	1 - 5 ปี	รวม
ผลรวมของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายทั้งสิ้น			
ตามสัญญาเช่า	56	76	132
หัก: ดอกเบี้ยตามสัญญาเช่าการเงินรอกการตัดบัญชี	(5)	(3)	(8)
มูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายทั้งสิ้น			
ตามสัญญาเช่า	51	73	124

## 21. เจ้าหนี้ค่าอุปกรณ์

ทริปเปิลที่ได้ทำสัญญาซื้ออุปกรณ์จากบริษัทที่ไม่เกี่ยวข้องกันภายใต้เงื่อนไขของสัญญาซื้ออุปกรณ์ดังกล่าว ทริปเปิลที่จะต้องชำระค่าอุปกรณ์ภายในเวลา 3 ปี ยอดคงค้างของเจ้าหนี้ดังกล่าวที่ประกันการชำระเงิน โดยบริษัท อควิเมนต์ จำกัด

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินรวม	
	2560	2559
เจ้าหนี้ค่าอุปกรณ์	4,465	5,581
หัก: ดอกเบี้ยรอกการตัดจำหน่าย	(131)	(295)
รวม	4,334	5,286
หัก: ส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	(2,391)	(766)
รวมเจ้าหนี้ค่าอุปกรณ์ - สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	1,943	4,520



## 22. สำรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน

จำนวนเงินสำรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงานซึ่งเป็นเงินขาดเซชพนักงานเมื่อออกจากงานแสดงได้ดังนี้

	(หน่วย: ล้านบาท)			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2560	2559	2560	2559
สำรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงานต้นปี	378	355	29	28
ส่วนที่รับรู้ในกำไรหรือขาดทุน				
(แสดงรวมอยู่ในค่าใช้จ่ายในการบริหาร):				
ต้นทุนบริการในปัจจุบัน	23	23	1	2
ต้นทุนดอกเบี้ย	10	9	1	1
ผลประโยชน์ที่จ่ายในระหว่างปี	(9)	(9)	-	(2)
สำรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงานปลายปี	402	378	31	29

บริษัทขอยกคาดว่าจะจ่ายชำระผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงานภายใน 1 ปีข้างหน้าเป็นจำนวนประมาณ 6 ล้านบาท (2559: 1 ล้านบาท) และเฉพาะของบริษัทฯไม่มีการจ่าย (2559: ไม่มี)

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 ระยะเวลาเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการจ่ายชำระผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงานของบริษัทฯและบริษัทย่อยประมาณ 10 ปี (2559: 11 ปี) และเฉพาะของบริษัทฯประมาณ 10 ปี (2559: 11 ปี)

สมมติฐานที่สำคัญในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย ณ วันประเมินสรุปได้ดังนี้

	(หน่วย: ร้อยละต่อปี)	
	งบการเงินรวม/	งบการเงินเฉพาะกิจการ
	2560	2559
อัตราคิดลด	2.75%	2.75%
อัตราการขึ้นเงินเดือนในอนาคต	5%	5%

ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสมมติฐานที่สำคัญต่อมูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพันผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 2559 สรุปได้ดังนี้

อัตราคิดลด	(หน่วย: ล้านบาท)			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2560	2559	2560	2559
เพิ่มขึ้น 50 เบซิสปอยท์ (3.25%)	(22)	(22)	(1)	(2)
ลดลง 50 เบซิสปอยท์ (2.25%)	23	24	2	2
อัตรการขึ้นเงินเดือน				
เพิ่มขึ้น 100 เบซิสปอยท์ (6.00%)	59	52	4	4
ลดลง 100 เบซิสปอยท์ (4.00%)	(51)	(45)	(4)	(3)

### 23. ไบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ

เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2558 บริษัทฯ ได้มีการออกและจัดสรรไบสำคัญแสดงสิทธิ (JAS-W3) จำนวน 3,428.4 ล้านหน่วยให้แก่ผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ ตามสัดส่วนการถือหุ้นโดยไม่คิดมูลค่า ในอัตราส่วน 2.04 หุ้นสามัญเดิม (มูลค่าที่ตราไว้หุ้นละ 0.50 บาท) ต่อไบสำคัญแสดงสิทธิ 1 หน่วย (2.04:1) ไบสำคัญแสดงสิทธิมีอายุการใช้สิทธิ 5 ปี สามารถใช้สิทธิซื้อหุ้นสามัญได้ในวันทำการสุดท้ายของทุกๆ ไตรมาสตลอดอายุของไบสำคัญแสดงสิทธิ โดยกำหนดการใช้สิทธิวันแรกและวันสุดท้ายตรงกับวันที่ 30 กันยายน 2558 และ 3 กรกฎาคม 2563 ตามลำดับ ไบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ 1 หน่วยมีสิทธิซื้อหุ้นสามัญ 1 หุ้นซึ่งมีราคาตราไว้หุ้นละ 0.50 บาท ในราคาการใช้สิทธิ 4.30 บาท

ต่อมาเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2559 ที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทฯ ครั้งที่ 1/2559 มีมติให้ปรับราคาการใช้สิทธิและอัตรการใช้สิทธิไบสำคัญแสดงสิทธิ (JAS-W3) เพื่อรักษาผลประโยชน์ตอบแทนของผู้ถือไบสำคัญแสดงสิทธิ โดยปรับจากราคาการใช้สิทธิเดิม 4.30 บาทต่อหุ้น เป็น 4.098 บาทต่อหุ้น และอัตรการใช้สิทธิ จากไบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ 1 หน่วย มีสิทธิซื้อหุ้นสามัญ 1 หุ้น เป็นไบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ 1 หน่วย มีสิทธิซื้อหุ้นสามัญ 1.049 หุ้น และเมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2559 บริษัทฯ ได้ปรับราคาการใช้สิทธิและอัตรการใช้สิทธิไบสำคัญแสดงสิทธิ (JAS-W3) เพื่อรักษาผลประโยชน์ตอบแทนของผู้ถือไบสำคัญแสดงสิทธิ โดยปรับจากราคาการใช้สิทธิเดิม 4.098 บาทต่อหุ้น เป็น 3.904 บาทต่อหุ้น และอัตรการใช้สิทธิจากไบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ 1 หน่วย มีสิทธิซื้อหุ้นสามัญ 1.049 หุ้น เป็นไบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ 1 หน่วย มีสิทธิซื้อหุ้นสามัญ 1.101 หุ้น

ในเดือนธันวาคม 2559 และในปี 2560 มีการใช้สิทธิซื้อหุ้นสามัญของบริษัทฯตามใบสำคัญแสดงสิทธิ (JAS-W3) จำนวนรวม 666.4 ล้านหน่วย หรือ 733.6 ล้านหุ้น และบริษัทฯได้จดทะเบียนเพิ่มทุนที่ชำระแล้วกับกระทรวงพาณิชย์เป็นทุนที่ชำระแล้วจำนวน 366.8 ล้านบาท (หุ้นสามัญจำนวน 733.6 ล้านหุ้น มูลค่าหุ้นละ 0.5 บาท)

นอกจากนี้ในเดือนธันวาคม 2560 มีการใช้สิทธิตามใบสำคัญแสดงสิทธิ (JAS-W3) จำนวน 679.2 ล้านหน่วย โดยจัดสรรเป็นหุ้นสามัญใหม่จำนวน 747.8 ล้านหุ้น ซึ่งบริษัทฯได้จดทะเบียนเพิ่มทุนกับกระทรวงพาณิชย์ในวันที่ 8 มกราคม 2561 ด้วยเหตุนี้บริษัทฯจึงได้แสดงการใช้สิทธิแปลงสภาพเป็นหุ้นดังกล่าวจำนวน 2,919.5 ล้านบาท เป็น “เงินรับล่วงหน้าค่าหุ้น” ในส่วนของผู้อถือหุ้น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 บริษัทฯคงเหลือใบสำคัญแสดงสิทธิ (JAS-W3) ที่ยังมีได้มีการใช้สิทธิจำนวน 1,940.9 ล้านหน่วย (2559: 2,992.4 ล้านหน่วย)

#### 24. สรรองตามกฎหมาย

ภายใต้บทบัญญัติตามมาตรา 116 แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 บริษัทฯต้องจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีส่วนหนึ่งไว้เป็นทุนสำรองไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของกำไรสุทธิประจำปีหักด้วยยอดขาดทุนสะสมยกมา (ถ้ามี) จนกว่าทุนสำรองนี้จะมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของทุนจดทะเบียน สรรองตามกฎหมายดังกล่าวไม่สามารถนำไปจ่ายเงินปันผลได้

ภายใต้บทบัญญัติของมาตรา 1202 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บริษัทฯย่อยที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยต้องจัดสรรทุนสำรองตามกฎหมายไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของจำนวนผลกำไรซึ่งบริษัททำมาหาได้ทุกคราวที่จ่ายเงินปันผลจนกว่าทุนสำรองนั้นจะมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของทุนจดทะเบียนของบริษัท สรรองตามกฎหมายดังกล่าวไม่สามารถนำไปหักกับขาดทุนสะสมและไม่สามารถนำไปจ่ายเงินปันผลได้

## 25. ค่าใช้จ่ายตามลักษณะ

	(หน่วย: ล้านบาท)			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2560	2559	2560	2559
ค่าเช่าโครงข่ายโทรคมนาคม	5,508	5,319	-	-
ขาดทุนจากการด้อยค่าของเงินลงทุนในบริษัทย่อย	-	-	-	832
ค่าเสียหายจากการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการดำเนินการ ก่อนรับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่	-	841	-	-
เงินเดือนและค่าแรงและผลประโยชน์อื่นของพนักงาน	2,623	2,263	114	105
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	3,687	2,612	16	16
ค่าธรรมเนียมในการประกอบกิจการโทรคมนาคม	770	934	-	-
ค่าธรรมเนียมที่ปรึกษา	58	133	21	81
ค่าไฟฟ้า	429	330	2	2
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	423	402	-	-
ต้นทุนของสินค้าที่จำหน่าย	421	185	-	-
ค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขาย	285	295	-	-
หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ	225	338	-	-
ค่าเช่าจ่ายตามสัญญาเช่าดำเนินงาน	251	206	5	4
ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน	-	105	1	-

## 26. ภาษีเงินได้

ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้สำหรับปีสรุปได้ดังนี้

	(หน่วย: ล้านบาท)			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2560	2559	2560	2559
ภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับปี	201	893	-	-
ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจากการเกิด ผลแตกต่างชั่วคราวและการกลับรายการ ผลแตกต่างชั่วคราว	313	(31)	-	(2)
ภาษีเงินได้ที่แสดงอยู่ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ	514	862	-	(2)

รายการกระทบยอดจำนวนเงินระหว่างค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้กับผลคูณของกำไรทางบัญชีกับอัตราภาษีที่ใช้สำหรับปีสามารถแสดงได้ดังนี้

	(หน่วย: ล้านบาท)	
	งบการเงินรวม	
	2560	2559
กำไรทางบัญชีก่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล	3,237	3,854
อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล	ร้อยละ 20	ร้อยละ 20
กำไรทางบัญชีก่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลคูณอัตราภาษี	647	771
ผลกระทบทางภาษีของรายได้และค่าใช้จ่ายที่ไม่ถือเป็นรายได้หรือค่าใช้จ่ายทางภาษี :		
การส่งเสริมการลงทุน (หมายเหตุ 27)	(138)	(161)
ส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนในบริษัทร่วม	(219)	(204)
กำไรจากการขายทรัพย์สินที่ยังไม่รับรู้ตามสัดส่วนการถือหน่วยลงทุนของบริษัทฯ (หมายเหตุ 28)	-	216
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีที่ไม่ได้บันทึกในงบการเงิน		
ค่าใช้จ่ายต้องห้าม	33	40
ขาดทุนทางภาษีปีปัจจุบัน	197	199
ผลขาดทุนทางภาษีของปีก่อนที่นำมาลดค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	(4)	-
อื่นๆ	(2)	1
ภาษีเงินได้ที่แสดงอยู่ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ	514	862

	(หน่วย: ล้านบาท)	
	งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2560	2559
กำไรทางบัญชีก่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล	3,492	9,620
อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล	ร้อยละ 20	ร้อยละ 20
กำไรทางบัญชีก่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลคูณอัตราภาษี	698	1,924
ผลกระทบทางภาษีของรายได้และค่าใช้จ่ายที่ไม่ถือเป็นรายได้หรือค่าใช้จ่ายทางภาษี :		
เงินปันผลรับจากบริษัทย่อย	(395)	(1,789)
เงินปันผลรับจากบริษัทร่วม	(334)	(326)
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีที่ไม่ได้บันทึกในงบการเงิน		
ค่าใช้จ่ายต้องห้าม	3	-
ขาดทุนจากการบันทึกค่าเผื่อการด้อยค่าของเงินลงทุนในบริษัทย่อย	-	166
ขาดทุนทางภาษีปีปัจจุบัน	27	22
อื่นๆ	1	1
ภาษีเงินได้ที่แสดงอยู่ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ	-	(2)

ส่วนประกอบของสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีประกอบด้วยรายการดังต่อไปนี้

	(หน่วย: ล้านบาท)			
	งบแสดงฐานะการเงินรวม		กำไรหรือขาดทุนในงบกำไร	
	ณ วันที่ 31 ธันวาคม		ขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม	
	2560	2559	2560	2559
<b>สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี</b>				
ค่าเผื่อนี่สงสัยจะสูญ	82	70	(12)	(16)
สำรองการประกันรายได้ค่าเช่า	2,810	3,103	293	(10)
สำรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน	76	71	(5)	(5)
สำรองค่าขออนุญาตพาดสายใยแก้วนำแสง	55	92	37	2
ประมาณการหนี้สินจากการกลับคำพิพากษา ของศาลฎีกา	60	60	-	(2)
ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจากการเกิด ผลแตกต่างชั่วคราวและการกลับรายการ ผลแตกต่างชั่วคราว			313	(31)
<b>สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี</b>	<b>3,083</b>	<b>3,396</b>		

	(หน่วย: ล้านบาท)			
	งบแสดงฐานะการเงินเฉพาะกิจการ		กำไรหรือขาดทุนในงบกำไร	
	ณ วันที่ 31 ธันวาคม		ขาดทุนเบ็ดเสร็จเฉพาะกิจการ สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม	
	2560	2559	2560	2559
<b>สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี</b>				
สำรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน	6	6	-	-
ประมาณการหนี้สินจากการกลับคำพิพากษา ของศาลฎีกา	60	60	-	(2)
ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจากการเกิด ผลแตกต่างชั่วคราวและการกลับรายการ ผลแตกต่างชั่วคราว			-	(2)
<b>สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี</b>	<b>66</b>	<b>66</b>		

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 บริษัทฯและบริษัทย่อยมีรายการผลแตกต่างชั่วคราวที่ใช้หักภาษีและขาดทุนทางภาษีที่ยังไม่ได้ใช้จำนวน 3,060 ล้านบาท (2559: 2,470 ล้านบาท) และเฉพาะของบริษัทฯ 263 ล้านบาท (2559: 112 ล้านบาท) ที่บริษัทฯและบริษัทย่อยไม่ได้บันทึกสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี เนื่องจากบริษัทฯและบริษัทย่อยพิจารณาแล้วเห็นว่าบริษัทฯและบริษัทย่อยอาจไม่มีกำไรทางภาษีในอนาคตเพียงพอที่จะนำผลแตกต่างชั่วคราวและขาดทุนทางภาษีที่ยังไม่ได้ใช้ข้างต้นมาใช้ประโยชน์ได้

ผลขาดทุนทางภาษีที่ยังไม่ได้ใช้ของบริษัทฯและบริษัทย่อยมีจำนวนเงิน 2,266 ล้านบาท (2559: 1,395 ล้านบาท) ซึ่งจะทยอยสิ้นสุดระยะเวลาการให้ประโยชน์ภายในปี 2561 - 2565 (2559: ปี 2560 - 2564) และเฉพาะของบริษัทฯจำนวน 248 ล้านบาท (2559: 112 ล้านบาท) ซึ่งจะทยอยสิ้นสุดระยะเวลาการให้ประโยชน์ภายในปี 2564 - 2565 (2559: ปี 2564)

## 27. การส่งเสริมการลงทุน

บริษัท อิน คลาวด์ จำกัด (“ไอซี”) ได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนในกิจการซอฟต์แวร์ตามบัตรส่งเสริมการลงทุนเลขที่ 2200(7)/2554 เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2554 ภายใต้เงื่อนไขต่างๆ ที่กำหนดไว้ในบัตรส่งเสริมการลงทุนสิทธิพิเศษดังกล่าวรวมถึงการได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรที่ได้จากการประกอบกิจการที่ได้รับการส่งเสริมเป็นระยะเวลา 8 ปี นับแต่วันที่เริ่มมีรายได้จากการประกอบกิจการนั้น (วันที่ 31 พฤษภาคม 2555)

ในปี 2560 ไอซีมีรายได้ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนเป็นจำนวน 747 ล้านบาท (2559: 854 ล้านบาท)

## 28. ธุรกรรมกองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐาน

ในเดือนกุมภาพันธ์ 2558 บริษัทฯและทริปเปิลที่ได้เข้าทำสัญญากับJASIF โดยมีรายละเอียดโดยสรุปในสาระสำคัญดังต่อไปนี้

### ก) สัญญาซื้อขายทรัพย์สิน

ทริปเปิลที่ได้เข้าทำสัญญาซื้อขายทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงกับJASIFเป็นจำนวนเงิน 55,000 ล้านบาท ทริปเปิลที่ต้องส่งมอบเส้นใยแก้วนำแสงทั้งหมดประมาณ 980,000 คอร์กิโลเมตร โดยทริปเปิลที่จะส่งมอบเส้นใยแก้วนำแสงในวันเข้าทำสัญญาเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 800,000 คอร์กิโลเมตร (คิดเป็นมูลค่า 45,527 ล้านบาท) และจะทยอยส่งมอบเส้นใยแก้วนำแสงในอนาคตอีกประมาณ 180,000 คอร์กิโลเมตร (คิดเป็นมูลค่า 9,473 ล้านบาท) ภายใน 2 ปี

ในเดือนพฤศจิกายน 2559 ทริปเปิลได้นำส่งทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงให้แก่JASIFครบถ้วนตามสัญญาแล้วรวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 980,500 คอร์กิโลเมตร

**ข) สัญญาเช่าหลัก**

ทริปเปิลที่ได้เข้าทำสัญญาเช่าเส้นใยแก้วนำแสงกับJASIFจำนวนร้อยละ 80 ของทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงทั้งหมดที่ทริปเปิลที่ขายและส่งมอบทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงให้แก่JASIF ซึ่งประกอบด้วยทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงจำนวนร้อยละ 80 ของทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงในปัจจุบันทั้งหมดที่JASIFได้รับมอบตามสัญญาซื้อขายทรัพย์สิน และทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงในอนาคตจำนวนร้อยละ 80 ของทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงในอนาคตทั้งหมดที่JASIFได้รับมอบตามสัญญาซื้อขายทรัพย์สินเป็นระยะเวลาการเช่าประมาณ 11 ปี (สิ้นสุดในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2569) ด้วยอัตราค่าเช่า 425 บาทต่อคอร์กิโลเมตรต่อเดือนจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2558 และจะปรับขึ้นทุกวันที่ 1 มกราคมของทุกปี ตามอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI) ที่ประกาศโดยกระทรวงพาณิชย์ แต่ไม่เกินร้อยละ 3 ต่อปี ทริปเปิลที่ตกลงที่จะชำระค่าเช่าล่วงหน้าสำหรับการเช่า 3 เดือนสุดท้ายให้แก่JASIFในวันถึงกำหนดชำระค่าเช่างวดแรกรวมเป็นเงินไม่น้อยกว่า 816 ล้านบาท

**ค) สัญญาประกันรายได้ค่าเช่า**

JASIFสามารถนำทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงจำนวนร้อยละ 20 ของทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงทั้งหมดออกให้ผู้อื่นเช่าใช้ได้ ทั้งนี้หากไม่มีผู้ใดเช่าทรัพย์สินดังกล่าว ทริปเปิลที่ตกลงเช่าใช้และชำระค่าเช่าใช้ทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงดังกล่าวตามข้อตกลงของสัญญาเพื่อเป็นการประกันรายได้ให้แก่JASIFเป็นระยะเวลา 3 ปี และJASIFสามารถต่ออายุสัญญาประกันรายได้ค่าเช่าได้อีกครั้งละ 3 ปี จนกว่าจะครบอายุของสัญญาเช่าหลัก ด้วยอัตราค่าเช่า 750 บาทต่อคอร์กิโลเมตรต่อเดือนจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2558 และจะปรับขึ้นทุกวันที่ 1 มกราคมของทุกปี ตามอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI) ที่ประกาศโดยกระทรวงพาณิชย์ แต่ไม่เกินร้อยละ 3 ต่อปี

**ง) สัญญาบริหารดูแลและบำรุงทรัพย์สิน**

JASIFได้แต่งตั้งให้ทริปเปิลที่เป็นผู้ให้บริการในการซ่อมแซมบำรุงรักษาและบริหารจัดการทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสง โดยJASIFตกลงจะชำระค่าบริการรายเดือนให้แก่ทริปเปิลที่ในอัตรา 200 บาทต่อคอร์กิโลเมตรต่อปีจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2558 และจะปรับขึ้นทุกวันที่ 1 มกราคมของทุกปี โดยปรับเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี โดยสัญญานี้จะสิ้นสุดวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2569 หรือวันเลิกสัญญาเช่าหลัก



**จ) สัญญาให้บริการจัดหาผู้เช่าทรัพย์สิน**

ทริปเปิดที่ตกลงเป็นผู้ดำเนินการจัดหาผู้เช่าทรัพย์สินรายอื่นสำหรับทรัพย์สินในส่วนร้อยละ 20 ของทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงทั้งหมดของJASIF (“ทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงส่วนรอง”) หากมีผู้เช่ารายอื่นสนใจเช่าทรัพย์สินส่วนนี้ JASIFสามารถดำเนินการให้เช่าต่อได้ โดยทริปเปิดที่ตกลงสละสิทธิการใช้ทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงดังกล่าวโดยทันทีที่JASIFบรรลุข้อตกลงกับผู้เช่ารายอื่น JASIFตกลงชำระค่าตอบแทนให้แก่ทริปเปิดที่ร้อยละ 25 ของจำนวนผลต่างของค่าเช่าที่ทริปเปิดที่ได้รับจากผู้เช่ารายใดๆสำหรับการเช่าทรัพย์สินในส่วนของทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงส่วนรองตลอดระยะเวลา 3 ปี ที่ทริปเปิดที่เป็นผู้ให้บริการจัดหาผู้เช่าตามสัญญานี้ หักด้วยผลรวมของค่าเช่าที่ทริปเปิดที่ต้องชำระให้แก่JASIFตามสัญญาประกันรายได้ค่าเช่าตลอดระยะเวลา 3 ปีที่ทริปเปิดที่เป็นผู้เช่าทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงส่วนรอง สัญญานี้มีระยะเวลา 3 ปี และJASIFสามารถต่ออายุสัญญาได้อีกครั้งละ 3 ปี การต่ออายุของสัญญาจะต้องไม่เกินกำหนดอายุใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่สามของทริปเปิดที่

**ฉ) สัญญากู้ยืมเงิน**

ทริปเปิดที่ตกลงให้JASIFกู้ยืมเงินเป็นจำนวน 3,850 ล้านบาท ซึ่งเป็นจำนวนเงินเท่ากับภาษีมูลค่าเพิ่มของราคาซื้อขายทรัพย์สิน โดยมีอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2 ต่อปี

ในเดือนมกราคม 2559 ทริปเปิดที่ได้รับชำระคืนเงินกู้ยืมจากJASIFเต็มจำนวนแล้ว

**ช) สัญญาข้อตกลงดำเนินการ**

สัญญาข้อตกลงดำเนินการระบุให้บริษัทฯจะต้องดำรงสัดส่วนการถือหน่วยลงทุนในJASIFในสัดส่วนร้อยละ 33.33 ของจำนวนหน่วยลงทุนทั้งหมดในJASIF (“หน่วยลงทุนเริ่มแรก”) โดยภายในรอบระยะเวลา 3 ปีแรก บริษัทฯจะต้องไม่ขาย โอน หรือจำหน่ายไปซึ่งหน่วยลงทุนเริ่มแรก เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากJASIF และในช่วงตั้งแต่ปีที่ 4 ถึงปีที่ 6 จะต้องไม่ขาย โอน หรือจำหน่ายไปซึ่งหน่วยลงทุนในJASIF จนทำให้สัดส่วนการถือหน่วยลงทุนน้อยกว่าร้อยละ 19 ของจำนวนหน่วยลงทุนทั้งหมดที่จำหน่ายในครั้งแรก เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากJASIF และบริษัทฯและบริษัทในกลุ่มของบริษัทฯจะต้องดำรงสัดส่วนการถือหุ้นในทริปเปิดที่และบริษัททริปเปิดที่ อินเทอร์เน็ต จำกัด (“ทีทีไอ”) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 76 อีกทั้งทริปเปิดที่จะต้องดำรงอัตราส่วนทางการเงิน เช่น อัตราส่วนหนี้สินหมุนเวียนต่อทุน อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน และอัตราส่วนทางการเงินในการจ่ายเงินปันผลตามที่กำหนดในสัญญา เป็นต้น นอกจากนี้ทริปเปิดที่และทีทีไอจะต้องมีหนี้สินตามคำนิยามที่กำหนดในสัญญา ณ ขณะใดขณะหนึ่งไม่เกินตามที่ระบุไว้ในสัญญา

เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2560 JASIF ได้ขอแจ้งต่อสัญญาประกันรายได้ค่าเช่าและสัญญาให้บริการจัดหาผู้เช่าทรัพย์สินกับทริปเปิดที่เป็นระยะเวลา 3 ปี นับตั้งแต่วันที่สิ้นสุดสัญญาของทั้งสองสัญญา โดยสัญญาดังกล่าวเริ่มในวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2561

บริษัทฯ และทริปเปิดที่ได้พิจารณารายการและวิธีการปฏิบัติทางบัญชีอย่างรอบคอบและละเอียดถี่ถ้วนเกี่ยวกับธุรกรรมโครงสร้างพื้นฐานในเนื้อหาของรายการและสรุปได้ดังนี้

1. ทริปเปิดที่สามารถรับรู้รายการขายสินทรัพย์ได้เนื่องจากการขายสินทรัพย์ดังกล่าวได้โอนความเสี่ยงและผลตอบแทนที่มีนัยสำคัญไปยัง JASIF แล้ว โดยรายได้ที่เกิดขึ้นในอนาคตจากทรัพย์สินที่ขายให้แก่ JASIF จะตกเป็นของ JASIF และผลจากการขายไม่มีการผูกขาดการเช่าโดยทริปเปิดที่แต่เพียงรายเดียว จึงสรุปได้ว่าเป็นการขายขาดและสามารถบันทึกเป็นรายการขายสินทรัพย์ได้
2. การที่ทริปเปิดที่เช่าทำสัญญาประกันรายได้ค่าเช่าให้กับ JASIF พิจารณาได้ว่าเป็นการรับประกันค่าเช่าแบบไม่เป็นสาระสำคัญ จนทำให้ไม่สามารถรับรู้รายได้การขายได้ เนื่องจากส่วนที่รับประกันค่าเช่าคิดเป็นเพียงร้อยละ 20 ของทรัพย์สินสิ้นอายุไขแล้วนำแสทั้งหมด ทั้งนี้ทริปเปิดที่ได้บันทึกสำรองการรับประกันค่าเช่าดังกล่าวไว้ในบัญชี
3. การเช่ากลับคืนได้มีการทดสอบตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 “สัญญาเช่า” และสรุปว่าเป็นการเช่าดำเนินงาน

นอกจากนี้ ข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้ได้ถูกนำมาพิจารณาว่าความเสี่ยงและผลตอบแทนที่มีนัยสำคัญเกี่ยวกับสินทรัพย์ที่ขายได้มีการโอนแล้ว

1. JASIF เป็นผู้รับความเสี่ยงหากมีความเสียหายต่อสินทรัพย์และความเสี่ยงในความไม่แน่นอนของรายได้ในอนาคต
2. อัตราค่าเช่าตามสัญญาเช่าหลักที่ JASIF คิดกับทริปเปิดที่พิจารณาว่าเป็นราคาตลาดตามความเห็นผู้เชี่ยวชาญ
3. ผู้ถือหน่วยลงทุนของ JASIF เป็นผู้มีความสามารถในการตัดสินใจในฐานะเป็นเจ้าของสินทรัพย์

ทริปเปิลที่บันทึกรับรู้กำไรจากการขายทรัพย์สินเป็นจำนวน 3,240 ล้านบาท และบริษัทฯ ได้บันทึกกำไรจากการขายทรัพย์สินเป็นจำนวน 2,160 ล้านบาท (หลังจากหักรายการกำไรที่ยังไม่รับรู้เป็นจำนวน 1 ใน 3 ตามสัดส่วนการถือหน่วยลงทุนของบริษัทฯในJASIF) โดยแยกแสดงเป็นรายการต่างหากไว้ภายใต้ “รายได้อื่น” ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

	(หน่วย: ล้านบาท)
ราคาขายทรัพย์สิน	5,131
ต้นทุนทรัพย์สิน	(413)
กำไรจากการขายทรัพย์สินก่อนภาษี	<hr/> 4,718
หัก: สำรองการประกันค่าเช่าของทรัพย์สิน ณ วันส่งมอบ	(1,662)
หัก: สำรองค่าขออนุญาตพาดสายเส้นใยแก้วนำแสง ณ วันส่งมอบ	(96)
บวก: รายการปรับปรุงสำรองการประกันค่าเช่าจากการเปลี่ยนแปลงอัตราคิดลดในปี	280
หัก: กำไรที่ยังไม่รับรู้ตามสัดส่วนการถือหน่วยลงทุนของบริษัทฯ	(1,080)
กำไรจากการขายทรัพย์สินให้JASIF	<hr/> <hr/> 2,160

เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2560 ที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นของบริษัทฯมีมติอนุมัติให้ทริปเปิลที่จำหน่ายทรัพย์สินเส้นใยแก้วนำแสงส่วนเพิ่มจำนวนไม่เกิน 980,000 คอร์กิโลเมตร ให้แก่JASIF โดยราคาที่จำหน่ายอยู่ที่ประมาณ 50,000 - 70,000 ล้านบาท (ทั้งนี้ ราคาขายสุดท้ายจะเป็นไปตามที่ทริปเปิลที่และJASIFจะตกลงร่วมกัน)

## 29. กำไรต่อหุ้น

กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานคำนวณโดยหารกำไรสำหรับปีที่เป็นของผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ (ไม่รวมกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น) ด้วยจำนวนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของหุ้นสามัญที่ถือโดยบุคคลภายนอกที่ออกอยู่ในระหว่างปี

กำไรต่อหุ้นปรับลดคำนวณโดยหารกำไรสำหรับปีที่เป็นของผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ (ไม่รวมกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น) ด้วยผลรวมของจำนวนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของหุ้นสามัญที่ออกอยู่ในระหว่างปีกับจำนวนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของหุ้นสามัญที่บริษัทฯอาจต้องออกเพื่อแปลงหุ้นสามัญเทียบเท่าปรับลดทั้งสิ้นให้เป็นหุ้นสามัญ โดยสมมติว่าได้มีการแปลงเป็นหุ้นสามัญ ณ วันต้นปีหรือ ณ วันออกหุ้นสามัญเทียบเท่า

กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานและกำไรต่อหุ้นปรับลดแสดงการคำนวณได้ดังนี้

	งบการเงินรวม					
	กำไรสำหรับปี		จำนวนหุ้นสามัญ		กำไรต่อหุ้น	
	2560	2559	ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก		2560	2559
	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	(ล้านหุ้น)	(ล้านหุ้น)	(บาท)	(บาท)
<b>กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน</b>						
กำไรส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นของบริษัทใหญ่	2,693	3,002	6,456	6,476	0.42	0.46
<b>ผลกระทบของหุ้นสามัญเทียบเท่าปรับลด</b>						
ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญที่ออก						
ให้กับผู้ถือหุ้นเดิม	-	-	1,653	844		
<b>กำไรต่อหุ้นปรับลด</b>						
กำไรที่เป็นของผู้ถือหุ้นสามัญสมมติว่ามีการใช้สิทธิ						
ซื้อหุ้นสามัญจากใบสำคัญแสดงสิทธิ	2,693	3,002	8,109	7,320	0.33	0.41
<b>งบการเงินเฉพาะกิจการ</b>						
	กำไรสำหรับปี		จำนวนหุ้นสามัญ		กำไรต่อหุ้น	
	2560	2559	ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก		2560	2559
	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	(ล้านหุ้น)	(ล้านหุ้น)	(บาท)	(บาท)
	2560	2559	ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก		2560	2559
<b>กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน</b>						
กำไรส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นของบริษัทใหญ่	3,492	9,622	6,456	6,476	0.54	1.49
<b>ผลกระทบของหุ้นสามัญเทียบเท่าปรับลด</b>						
ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญที่ออก						
ให้กับผู้ถือหุ้นเดิม	-	-	1,653	844		
<b>กำไรต่อหุ้นปรับลด</b>						
กำไรที่เป็นของผู้ถือหุ้นสามัญสมมติว่ามีการใช้สิทธิ						
ซื้อหุ้นสามัญจากใบสำคัญแสดงสิทธิ	3,492	9,622	8,109	7,320	0.43	1.31

### 30. ส่วนงานดำเนินงาน

ข้อมูลส่วนงานดำเนินงานที่นำเสนอนี้สอดคล้องกับรายงานภายในของบริษัทที่มีอำนาจตัดสินใจสูงสุดด้านการดำเนินงานได้รับและสอบทานอย่างสม่ำเสมอเพื่อใช้ในการตัดสินใจในการจัดสรรทรัพยากรให้กับส่วนงานและประเมินผลการดำเนินงานของส่วนงาน

เพื่อวัตถุประสงค์ในการบริหารงาน บริษัทฯและบริษัทย่อยจัดโครงสร้างองค์กรเป็นหน่วยธุรกิจตามประเภทของการบริการ บริษัทฯและบริษัทย่อยมีส่วนงานที่รายงานทั้งสิ้น 4 ส่วนงาน ดังนี้

- 1) ส่วนงานการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง
- 2) การให้บริการโครงข่ายโทรคมนาคม
- 3) ส่วนงานจัดหา ออกแบบ และวางระบบสื่อสารและโทรคมนาคม
- 4) ส่วนงานอื่น

ผู้มีอำนาจตัดสินใจสูงสุดสอบทานผลการดำเนินงานของแต่ละหน่วยธุรกิจแยกจากกันเพื่อวัตถุประสงค์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรและการประเมินผลการปฏิบัติงาน บริษัทฯและบริษัทย่อยประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนงานโดยพิจารณาจากกำไรหรือขาดทุนจากการดำเนินงานซึ่งวัดมูลค่าโดยใช้เกณฑ์เดียวกับที่ใช้ในการวัดกำไรหรือขาดทุนจากการดำเนินงานในงบการเงิน

การบันทึกบัญชีสำหรับรายการระหว่างส่วนงานที่รายงานเป็นไปในลักษณะเดียวกับการบันทึกบัญชีสำหรับรายการธุรกิจกับบุคคลภายนอก

รายได้ระหว่างส่วนงานถูกตัดออกจากงบการเงินรวมแล้ว

ข้อมูลรายได้และกำไรของส่วนงานของบริษัทฯและบริษัทย่อยสำหรับปีมีดังต่อไปนี้

(หน่วย: ล้านบาท)

	ส่วนงานการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง		ส่วนงานการให้บริการโครงข่ายโทรคมนาคม		ส่วนงานจัดหา ออกแบบ และวางระบบสื่อสารและโทรคมนาคม		ส่วนงานอื่นๆ		การตัดรายการบัญชีระหว่างกัน		งบการเงินรวม	
	2560	2559	2560	2559	2560	2559	2560	2559	2560	2559	2560	2559
	รายได้จากการขายและการบริการ											
รายได้จากภายนอก	16,310	14,510	948	920	29	43	145	146	-	-	17,432	15,619
รายได้ระหว่างส่วนงาน	30	66	989	941	63	106	155	161	(1,237)	(1,274)	-	-
รายได้ทั้งสิ้น	16,340	14,576	1,937	1,861	92	149	300	307	(1,237)	(1,274)	17,432	15,619
กำไร (ขาดทุน) จากการดำเนินงานตามส่วนงาน	6,201	5,708	197	198	6	9	(3)	(7)			6,401	5,908
รายได้และค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้ปันส่วน:												
รายได้อื่น											856	2,532
ค่าใช้จ่ายในการขายและการบริการ											(1,299)	(1,156)
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร											(2,900)	(2,769)
ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน											-	(105)
ค่าเสียหายจากการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการดำเนินการ												
ก่อนรับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่											-	(841)
หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ											(225)	(338)
ส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนในบริษัทร่วม											1,096	1,019
ค่าใช้จ่ายทางการเงิน											(693)	(395)
ภาษีเงินได้											(514)	(863)
ส่วนของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อย											(29)	10
กำไรส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ											2,693	3,002

ข้อมูลเกี่ยวกับเขตภูมิศาสตร์

บริษัทฯ และบริษัทย่อยดำเนินธุรกิจในประเทศเดียว คือประเทศไทย ดังนั้นรายได้และสินทรัพย์ที่แสดงอยู่ในงบการเงิน จึงถือเป็นการรายงานตามเขตภูมิศาสตร์แล้ว

ข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้านายใหญ่

ในปี 2560 และ 2559 บริษัทฯ และบริษัทย่อยไม่มีรายได้จากลูกค้ารายใดที่มีมูลค่าเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 10 ของรายได้ของกิจการ

### 31. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

บริษัทฯ บริษัทย่อย และพนักงานของบริษัทฯ และบริษัทย่อยได้ร่วมกันจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2530 โดยบริษัทฯ บริษัทย่อย และพนักงานจะจ่ายสมทบเข้ากองทุนเป็นรายเดือนในอัตราร้อยละ 3 ถึงร้อยละ 8 ของเงินเดือน และจะจ่ายให้แก่พนักงานเมื่อพนักงานนั้นออกจากงานตามระเบียบว่าด้วยกองทุนของบริษัทฯ และบริษัทย่อย กองทุนสำรองเลี้ยงชีพนี้บริหารโดยบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม บัวหลวง จำกัด ในระหว่างปี 2560 บริษัทฯ และบริษัทย่อยรับรู้เงินสมทบดังกล่าวเป็นค่าใช้จ่ายจำนวน 86 ล้านบาท (2559: 81 ล้านบาท) และเฉพาะของบริษัทฯ จำนวน 6 ล้านบาท (2559: 6 ล้านบาท)

### 32. เงินปันผลจ่าย

เงินปันผล	อนุมัติโดย	เงินปันผลจ่าย (ล้านบาท)	เงินปันผลจ่ายต่อหุ้น (บาท)
เงินปันผลประจำปี 2559	ที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้น เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2560	1,565	0.25
เงินปันผลระหว่างกาลสำหรับงวด ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2560 ถึง วันที่ 30 มิถุนายน 2560	ที่ประชุมคณะกรรมการ เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2560	1,299	0.20
เงินปันผลระหว่างกาลสำหรับงวด ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2560 ถึง วันที่ 30 กันยายน 2560	ที่ประชุมคณะกรรมการ เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2560	1,000	0.15
รวมเงินปันผลสำหรับปี 2560		3,864	0.60

เงินปันผล	อนุมัติโดย	เงินปันผลจ่าย (ล้านบาท)	เงินปันผลจ่ายต่อหุ้น (บาท)
เงินปันผลประจำปี 2558	ที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้น เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2559	2,140	0.30
เงินปันผลระหว่างกาลสำหรับงวด ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2559 ถึง วันที่ 31 มีนาคม 2559	ที่ประชุมคณะกรรมการ เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2559	890	0.15
เงินปันผลระหว่างกาลสำหรับงวด ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2559 ถึง วันที่ 30 กันยายน 2559	ที่ประชุมคณะกรรมการ เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2559	891	0.15
รวมเงินปันผลสำหรับปี 2559		3,921	0.60

### 33. ภาวะผูกพันและหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น

#### 33.1 ภาวะผูกพันเกี่ยวกับรายจ่ายฝ่ายทุน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 บริษัทย่อยมีรายจ่ายฝ่ายทุนจำนวนเงิน 96 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และ 834 ล้านบาท (2559: 13 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และ 148 ล้านบาท) ที่เกี่ยวข้องกับการซื้ออุปกรณ์

#### 33.2 ภาวะผูกพันเกี่ยวกับสัญญาเช่าดำเนินงาน

บริษัทย่อยได้เข้าทำสัญญาเช่าดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการเช่าที่ดิน อาคาร พื้นที่ในอาคาร อุปกรณ์และค่าบริการอื่นๆ อายุของสัญญามีระยะเวลาตั้งแต่ 1 ถึง 11 ปี

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 2559 บริษัทย่อยมีจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายในอนาคตทั้งสิ้นภายใต้สัญญาเช่าดำเนินงานที่บอกเลิกไม่ได้ ดังนี้

(หน่วย: ล้านบาท)

	งบการเงินรวม	
	2560	2559
จ่ายชำระ		
ภายใน 1 ปี	4,459	4,428
มากกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	17,960	17,986
มากกว่า 5 ปี	14,837	19,925



### 33.3 การค้าประกัน

- ก) บริษัทฯและบริษัทย่อยมีภาระผูกพันจากการที่ธนาคารและสถาบันการเงินออกหนังสือการค้าประกัน การประมูลงานและการปฏิบัติตามสัญญาเป็นจำนวนเงินประมาณ 185 ล้านบาท ในนามของบริษัทฯ และบริษัทย่อย (2559: 345 ล้านบาท) และเฉพาะของบริษัทฯเป็นจำนวน 3 ล้านบาท (2559: 3 ล้านบาท)
- ข) บริษัทฯมีภาระผูกพันในการค้าประกันหนังสือการค้าประกันที่ออกโดยธนาคารในนามของบริษัทย่อย เป็นจำนวนเงินรวม 3 ล้านบาท (2559: 3 ล้านบาท)
- ค) ในปี 2559 บริษัทย่อยสี่แห่งได้ร่วมกันค้าประกันวงเงินสินเชื่อของบริษัทฯเป็นจำนวน 6,000 ล้านบาท วันที่ 31 ธันวาคม 2560 บริษัทฯมียอดคงเหลือของเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงินภายใต้วงเงินสินเชื่อดังกล่าวตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 19.1
- ง) บริษัทย่อยมีภาระผูกพันตามเลตเตอร์ออฟเครดิตกับผู้ชายในประเทศและต่างประเทศเป็นจำนวนเงินรวมประมาณ 4 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา (2559: 6 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และ 187 ล้านบาท)

### 33.4 ภาระผูกพันเกี่ยวกับสัญญาให้บริการระยะยาว

- ก) เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2549 ทริปเปิลทีได้ทำสัญญาการให้บริการ โครงข่ายโทรคมนาคมกับทีทีแอนด์ทีเอสเอสโดยทริปเปิลทีจะได้รับค่าบริการเป็นรายเดือนตามที่ระบุไว้ในสัญญาและทริปเปิลทีต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ระบุในสัญญา ทริปเปิลทีมีภาระที่จะต้องให้บริการกับทีทีแอนด์ทีเอสเอสจนถึงวันที่ 26 ตุลาคม 2561
- ข) เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2549 ทริปเปิลทีได้ทำสัญญาขอใช้วงจรร่วมกับทีทีแอนด์ที โดยตกลงชำระค่าบริการเป็นรายเดือนตามที่ระบุไว้ในสัญญา และทริปเปิลทีต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ระบุในสัญญา สัญญานี้จะสิ้นสุดวันที่ 26 ตุลาคม 2561

เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2552 ที่ประชุมคณะกรรมการของทริปเปิลทีมีมติอนุมัติให้ทริปเปิลทีเข้าทำความตกลงเปลี่ยนแปลงการคิดค่าบริการโครงข่ายโทรคมนาคมของสัญญาที่ทำกับทีทีแอนด์ทีเอสเอสตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 33.4 ก) โดยเปลี่ยนเป็นการแบ่งผลประโยชน์ในอัตราส่วนร้อยละ 95 ของค่าบริการที่เรียกเก็บได้จากลูกค้าโดยให้ถือว่าทริปเปิลที (หรือบริษัทย่อยของทริปเปิลที) ให้บริการแก่ลูกค้าร่วมกับทีทีแอนด์ทีเอสเอส โดยทริปเปิลที (หรือบริษัทย่อยของทริปเปิลที) จะเป็นผู้ลงทุนในด้านโครงข่าย การจัดซื้อ Routers และการลงทุนด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ และที่ประชุมดังกล่าวมีมติให้ทริปเปิลทีเข้าทำความตกลงเปลี่ยนแปลงอัตราค่าบริการวงจรร่วมของสัญญาที่ทำกับทีทีแอนด์ทีตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 33.4 ข) โดยตกลงให้คิดค่าบริการวงจรร่วมในอัตราส่วนร้อยละ 15 ของรายได้ค่าบริการเฉลี่ยต่อวงจรรต่อเดือนที่ทริปเปิลทีได้รับจากการให้บริการโครงข่ายโทรคมนาคม การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขดังกล่าวผู้บริหารของทริปเปิลทีเห็นว่าเป็นประโยชน์ร่วมกันระหว่างผู้ให้บริการ

เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2554 บริษัท พี แพลนเนอร์ จำกัด ในฐานะผู้ทำแผนฟื้นฟูกิจการของทีทีแอนด์ที ในขณะนั้นได้มีหนังสือบอกกล่าวไม่ยอมรับสิทธิตามสัญญาให้บริการวางจระเข้ตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 33.4 ข) รวมทั้งสัญญาและ/หรือบันทึกข้อตกลงฉบับแก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับและข้อตกลงเกี่ยวกับอัตราค่าบริการวางจระเข้ทุกฉบับ โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2554 เป็นต้นไป

เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2554 ทริปเปิลทีได้ยื่นคำร้องต่อศาลล้มละลายกลางเพื่อให้ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งกลับหรือแก้ไขการปฏิเสธสิทธิตามหนังสือดังกล่าว อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2556 ศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งยกคำร้องของทริปเปิลที เนื่องจากการบอกกล่าวดังกล่าวเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายและตามอำนาจของผู้บริหารแผนในขณะนั้น

ค) ทริปเปิลทีมีภาระผูกพันที่จะต้องจ่ายค่าเช่าและให้บริการแก่JASIF ตามเกณฑ์และเงื่อนไขที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 28

33.5 บริษัท ที.เจ.พี. เอ็นจิเนียริ่ง จำกัด (“ทีเจพี”) ได้ทำสัญญาจ้างเหมา (Turn-Key) กับบริษัทคู่สัญญาแห่งหนึ่ง ทีเจพีมีภาระผูกพันที่จะต้องส่งมอบงานให้กับบริษัทคู่สัญญาดังกล่าวตามระยะเวลาที่กำหนดในสัญญา โดยจะต้องส่งมอบภายในวันที่ 29 ธันวาคม 2549 จนถึงปัจจุบันทีเจพีไม่สามารถส่งมอบงานดังกล่าวได้ตามกำหนดระยะเวลาเนื่องจากเหตุของความล่าช้าซึ่งเกิดจากการส่งมอบพื้นที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความล่าช้า โดยบริษัทคู่สัญญามีสิทธิที่จะคิดค่าปรับล่าช้าตามสัญญาจากทีเจพีเป็นรายวันในอัตราร้อยละ 0.2 ของวงเงินตามสัญญา (31 ล้านบาท) อย่างไรก็ตามผู้บริหารของทีเจพีอยู่ในระหว่างการขอแก้ไขสัญญาเพื่อลดเนื้องานกับคู่สัญญา ซึ่งผู้บริหารของทีเจพีเชื่อว่าจะสามารถแก้ไขสัญญาเพื่อลดเนื้องานได้ และจะสามารถปิดโครงการได้โดยมีค่าปรับเกิดขึ้นอย่างไม่มีสาระสำคัญ

33.6 ภายหลังจากที่ศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการของบริษัทฯ (“แผนฯ”) ในวันที่ 7 สิงหาคม 2546 บริษัทฯ ได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของแผนฯครบถ้วน ศาลล้มละลายกลางจึงมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการของบริษัทฯในวันที่ 14 กันยายน 2549 อย่างไรก็ตาม มีเจ้าหนี้บางรายได้ยื่นคำร้องคัดค้านในบางประเด็นต่อศาลฎีกาในระหว่างกระบวนการฟื้นฟูกิจการของบริษัทฯ

ต่อมาในวันที่ 19 สิงหาคม 2556 ศาลล้มละลายกลางได้อ่านคำพิพากษาของศาลฎีกา ซึ่งไม่เห็นชอบด้วยกับแผนฯ และให้ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของศาลล้มละลายกลาง จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้สิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้ที่มีต่อบริษัทฯ ในฐานะลูกหนี้กลับไปเป็นเช่นเดิมดังที่เป็นอยู่ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการบริษัทฯ และที่ปรึกษากฎหมายได้ร่วมกันประเมินผลกระทบในเบื้องต้น และพบว่าบริษัทฯ อาจมีภาระเพิ่มเติมจากเหตุการณ์นี้เป็นจำนวนมากที่สุดไม่เกิน 1,343 ล้านบาท โดยจำนวนดังกล่าวไม่รวมดอกเบี้ยที่อาจมีขึ้นหากมีการฟ้องร้องจากเจ้าหนี้ในอนาคต ทั้งนี้การที่บริษัทฯ จะต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้รายหนึ่งรายใดหรือไม่เพียงใดนั้นจะขึ้นอยู่กับว่ามีเจ้าหนี้มาแสดงตนและแสดงสิทธิของตนจนบริษัทฯ เชื่อว่าเป็นเจ้าหนี้ตามจำนวนที่กล่าวอ้างแล้วหรือไม่เท่านั้น

ต่อมาในเดือนสิงหาคม 2557 บริษัทบริหารสินทรัพย์และสถาบันการเงินรวมห้ารายได้ยื่นคำฟ้องต่อศาล  
ทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง (“ศาลทรัพย์สินทางปัญญา”) เรียกร้องให้บริษัทฯ  
ชำระเงินตามสัญญาเงินกู้ สัญญาค้ำประกัน และสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้เป็นเงินจำนวนรวม 526 ล้านบาท  
25 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และ 1,736 ล้านเยนญี่ปุ่น (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 เทียบเท่าจำนวนประมาณ 1,856  
ล้านบาท) โดยเป็นส่วนของเงินต้นจำนวน 1,112 ล้านบาท และดอกเบี้ยจำนวน 744 ล้านบาท  
บริษัทฯได้ประเมินเงื่อนไขของการบันทึกบัญชีจากเหตุการณ์ใหม่นี้ และเห็นว่าบริษัทฯควรต้องบันทึก  
ประมาณการหนี้สินเมื่อมีการยื่นฟ้องต่อศาล อย่างไรก็ตามมีโจทก์สองรายที่เป็นผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องมา  
จากเจ้าหนี้เดิมหลายราย โดยรายหนึ่งมิได้มีชื่อปรากฏอยู่ในคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการของบริษัทฯ  
ที่ปรึกษาทนายความจึงมีความเห็นว่าน่าจะยังมีความไม่แน่นอนว่า โจทก์ทั้งสองรายดังกล่าวจะได้รับชำระหนี้  
ตามจำนวนที่กล่าวอ้างในคำฟ้องหรือไม่ ดังนั้นบริษัทฯจึงบันทึกประมาณการหนี้สินเฉพาะของโจทก์สาม  
รายซึ่งเป็นเจ้าหนี้รายเดิมที่มีชื่อปรากฏอยู่ในคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการของบริษัทฯ (เงินต้น  
จำนวน 684 ล้านบาท และดอกเบี้ยจำนวน 323 ล้านบาท) จำนวน 313 ล้านบาท (เงินต้นจำนวน 260 ล้าน  
บาท และดอกเบี้ยจำนวน 53 ล้านบาท) (2559: 301 ล้านบาท (เงินต้นจำนวน 260 ล้านบาท และดอกเบี้ย  
จำนวน 41 ล้านบาท)) ไว้ในงบการเงิน เนื่องจากมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะต้องรับผิดชอบใน  
หนี้สินที่เกิดขึ้น โดยใช้มูลหนี้ที่โจทก์ทั้งสามรายยื่นคำฟ้องเป็นพื้นฐานหักด้วยประมาณการมูลค่าของการ  
ชำระหนี้ในรูปแบบต่างๆ ตามแผนฟื้นฟูกิจการและตามคำแนะนำของที่ปรึกษาทนายความ

บริษัทฯได้โต้แย้งคดีของโจทก์ทั้งห้ารายในเรื่องเขตอำนาจพิจารณาของศาลทรัพย์สินทางปัญญา  
โดยขณะนี้คดีของโจทก์ทั้งห้ารายถูกวินิจฉัยแล้วว่าอยู่ในเขตอำนาจศาลทรัพย์สินทางปัญญา ผลที่สุดของ  
คดียังไม่อาจทราบได้ในปัจจุบัน ผลของคำตัดสินของศาลอาจมีผลต่อการบันทึกประมาณการหนี้สิน  
ดังกล่าว และเนื่องจากยังมีความไม่ชัดเจนในข้อกฎหมายเนื่องจากศาลฎีกามีได้วินิจฉัยโดยตรงเกี่ยวกับ  
ผลของการชำระหนี้ที่ผู้บริหารแผนได้กระทำไปแล้วตามข้อกำหนดของแผนฟื้นฟูกิจการ บริษัทฯจึง  
พิจารณาว่าจำนวนสำรองที่บันทึกไว้ในบัญชีนั้นเพียงพอและเหมาะสมในสถานการณ์ปัจจุบัน นอกจากนี้  
หากมีกรณีเจ้าหนี้รายหนึ่งรายใดยื่นคำฟ้องเพิ่มเติมในอนาคตและบริษัทฯได้ตรวจสอบในเบื้องต้นแล้ว  
บริษัทฯก็จะพิจารณานำบันทึกประมาณการหนี้สินเพิ่มเติมสำหรับเจ้าหนี้รายดังกล่าวไว้ในบัญชีของบริษัทฯ  
อย่างไรก็ตาม การบันทึกประมาณการหนี้สินนี้ไม่ได้เป็นการรับสภาพหนี้หรือผูกพันบริษัทฯให้ต้องจ่าย  
ชำระหนี้สินดังกล่าวแต่อย่างใด

- 33.7 ในเดือนกันยายนและธันวาคม 2556 บริษัท จัสมิน เทเลคอม ซิสเต็มส์ จำกัด (มหาชน) (“เจทีเอส”) ได้ทำ  
สัญญาขายเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา (“แท็บเล็ต”) โซนที่ 4 (ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ให้แก่  
คู่สัญญาซึ่งเป็นหน่วยงานราชการสองหน่วยงานเป็นจำนวน 357,024 เครื่อง และ 12,246 เครื่อง ตามลำดับ  
มีมูลค่าตามสัญญาเป็นจำนวนเงินรวม 749 ล้านบาท (ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม) ตามเงื่อนไขของสัญญาดังกล่าว  
เจทีเอสต้องส่งมอบแท็บเล็ตทั้งหมดให้แก่หน่วยงานราชการคู่สัญญาภายในเดือนธันวาคม 2556 และภายใน  
เดือนมีนาคม 2557 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากได้เกิดเหตุเพลิงไหม้โรงงานผู้ผลิตชิ้นส่วนในการผลิต  
แท็บเล็ตในประเทศจีนในเดือนกันยายน 2556 ทำให้เจทีเอสไม่สามารถส่งมอบแท็บเล็ตให้แก่คู่สัญญา

ทั้งสองได้ตามกำหนดเวลาในสัญญา เจทีเอสได้ทำจดหมายแจ้งหน่วยงานราชการคู่สัญญาทั้งสองดังกล่าวข้างต้นถึงสาเหตุดังกล่าวเพื่อขอขยายระยะเวลาการส่งมอบตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญาแล้ว และตามเงื่อนไขของสัญญาซื้อขายกับคู่สัญญา หากเจทีเอสไม่สามารถส่งมอบแท็บเล็ตได้ตามกำหนดเวลา เจทีเอสจะต้องชำระค่าปรับให้แก่คู่สัญญาเป็นรายวันในอัตราร้อยละ 0.2 ของราคาแท็บเล็ตที่ยังไม่ได้ส่งมอบ ต่อมาในระหว่างปี 2557 หน่วยงานราชการคู่สัญญาทั้งสองได้มีหนังสือขอบอกเลิกสัญญาซื้อขายแท็บเล็ตมายังเจทีเอส เนื่องจากคู่สัญญาพิจารณาว่าเจทีเอสไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาได้ โดยให้เจทีเอสชำระค่าปรับรายวันในอัตราร้อยละ 0.2 ของราคาแท็บเล็ตที่ยังไม่ได้ส่งมอบนับแต่วันครบกำหนดตามสัญญาจนถึงวันบอกเลิกสัญญาเป็นจำนวนเงิน 5 ล้านบาท และ 142 ล้านบาท ตามลำดับ นอกจากนี้คู่สัญญาทั้งสองดังกล่าวได้เรียกร้องให้ธนาคารผู้ออกหนังสือค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญาการซื้อขายแท็บเล็ตแก่เจทีเอสชำระเงินตามหนังสือค้ำประกันเป็นจำนวนเงินรวม 40 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม เจทีเอสได้มีหนังสือโต้แย้งการบอกเลิกสัญญาและหนังสือโต้แย้งการคิดค่าปรับตามสัญญาไปยังคู่สัญญาทั้งสองแล้ว โดยกล่าวถึงเหตุผลวิสัยจากเหตุเพลิงไหม้ดังกล่าวข้างต้นที่เจทีเอสไม่อาจควบคุมได้ และเจทีเอสได้แจ้งสาเหตุดังกล่าวให้คู่สัญญาทั้งสองทราบแล้ว เจทีเอสจึงพิจารณาว่าเจทีเอสไม่ต้องจ่ายชำระค่าปรับและค่าเสียหายใดๆแก่คู่สัญญาทั้งสอง นอกจากนี้เจทีเอสได้มีหนังสือถึงธนาคารผู้ค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญาให้ระงับการชำระเงินตามหนังสือค้ำประกันจำนวนรวม 40 ล้านบาทแก่คู่สัญญาทั้งสอง อย่างไรก็ตาม ในเดือนพฤศจิกายน 2557 และเดือนมีนาคม 2558 หน่วยงานราชการคู่สัญญาทั้งสองได้ฟ้องร้องต่อศาลปกครองกลางให้เจทีเอสชำระค่าปรับจากการไม่ส่งมอบแท็บเล็ตตามสัญญาและชำระเงินตามหนังสือค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญาของธนาคารพร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี คิดเป็นทุนทรัพย์เป็นจำนวนเงินประมาณ 5 ล้านบาทและ 190 ล้านบาท ตามลำดับ และในระหว่างปี 2557 เจทีเอสได้มีหนังสือถึงบริษัทคู่สัญญาผู้ขายแท็บเล็ตเพื่อแจ้งว่าบริษัทดังกล่าวผิดสัญญาในการส่งมอบแท็บเล็ตแก่เจทีเอสและเจทีเอสได้ยกเลิกสัญญากับบริษัทดังกล่าวแล้ว นอกจากนี้เจทีเอสได้เรียกร้องให้ธนาคารผู้ออกหนังสือค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญาขายแท็บเล็ตแก่บริษัทดังกล่าวชำระเงินตามหนังสือค้ำประกันให้เจทีเอส และเจทีเอสได้รับชำระเงินตามหนังสือค้ำประกันดังกล่าวแล้วเป็นจำนวนเงิน 38 ล้านบาท ซึ่งเจทีเอสมีสิทธิทางกฎหมายที่จะยึดเงินดังกล่าวเพื่อชดเชยความเสียหายต่างๆที่บริษัทคู่สัญญาดังกล่าวก่อให้เกิดขึ้นหรือปฏิบัติผิดสัญญาเจทีเอสได้บันทึกจำนวนเงินที่ได้รับดังกล่าวเป็นหนี้สินในบัญชีภายใต้รายการเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นในงบแสดงฐานะการเงินรวม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2557 จนถึงปัจจุบัน เจทีเอสจึงถือเสมือนว่าจำนวนเงินดังกล่าวเป็นเงินสำรองค่าปรับและค่าเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในบัญชีเช่นกัน นอกจากนี้ หากเจทีเอสต้องชำระค่าปรับและค่าเสียหายแก่หน่วยงานราชการทั้งสอง เจทีเอสสามารถเรียกร้องค่าเสียหายทั้งหมดคืนจากบริษัทผู้ขายแท็บเล็ตดังกล่าวได้ตามเงื่อนไขที่ระบุในสัญญาซื้อขายแท็บเล็ต อย่างไรก็ตาม วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2561 ศาลปกครองกลางได้ตัดสินคดีระหว่างเจทีเอสกับหน่วยงานราชการแห่งหนึ่ง ซึ่งฟ้องร้องให้เจทีเอสชำระค่าปรับจากการไม่ส่งมอบแท็บเล็ตตามสัญญา คิดเป็นทุนทรัพย์จำนวนเงินรวมประมาณ 5 ล้านบาท โดยพิพากษาให้เจทีเอสชำระค่าปรับคิดเป็นจำนวนเงินรวมประมาณ 3 ล้านบาท อย่างไรก็ตามเจทีเอสมีสิทธิยื่นอุทธรณ์ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษา ซึ่งเมื่อเจทีเอสได้รับคำพิพากษาอย่างเป็นทางการจากศาลปกครองกลางแล้ว ฝ่ายกฎหมายของเจทีเอสจะพิจารณาในรายละเอียดของคำพิพากษาดังกล่าวเพื่อดำเนินการยื่นอุทธรณ์ต่อไป

ดังนั้นผลที่สุดของคดีฟ้องร้องและข้อพิพาทสำหรับคดีที่ยังไม่ถึงที่สุดและยังไม่สามารถคาดการณ์ได้ในขณะนี้ นอกจากนี้ที่ปรึกษากฎหมายของเจทีเอสมีความเห็นว่าคดีดังกล่าวมีความแตกต่างกันในข้อเท็จจริงแห่งคดีกับหน่วยงานราชการอีกแห่งหนึ่งที่กล่าวข้างต้น ซึ่งเรียกร้องให้เจทีเอสชำระค่าปรับจากการไม่ส่งมอบแท็บเล็ตตามสัญญาและชำระเงินตามหนังสือคำประกันการปฏิบัติตามสัญญาของธนาคาร พร้อมดอกเบี้ยคิดเป็นทุนทรัพย์เป็นจำนวนเงินประมาณ 190 ล้านบาท ดังนั้นจึงไม่อาจยืนยันได้ว่าศาลปกครองกลางจะมีคำพิพากษาเป็นประการเดียวกันกับคดีดังกล่าวข้างต้น อย่างไรก็ตามฝ่ายบริหารและที่ปรึกษากฎหมายของเจทีเอสยังคงเชื่อว่าจะไม่ได้รับผลเสียหายที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับคดีฟ้องร้องและข้อพิพาทจึงไม่ได้บันทึกสำรองเพิ่มเติมสำหรับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นไว้ในบัญชี

### 33.8 คดีฟ้องร้องและข้อพิพาทกับทีทีแอนด์ทีและทีไอที

เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2559 ศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดในคดีฟื้นฟูกิจการของทีทีแอนด์ที โดยผลของคำสั่งดังกล่าว กฎหมายกำหนดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เชื่อว่าคดีแพ่งทั้งปวงอันเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาล ในขณะที่มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ และเมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำขอโดยทำเป็นคำร้อง ศาลมีอำนาจพิจารณาคดีแพ่งนั้นไว้หรือจะส่งประการใดตามที่เห็นสมควรก็ได้ ดังนั้น สำหรับคดีแพ่งต่างๆที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของทีทีแอนด์ที ศาลอาจพิจารณาเรียกเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของทีทีแอนด์ทีเพื่อสอบถามว่าจะดำเนินการอย่างไร เพื่อประกอบการพิจารณาทำคำสั่งของศาลต่อไปในแต่ละคดี

1. บริษัท คลาวด์ คอมพิวติ้ง โซลูชันส์ จำกัด (“ซีซีเอส”) มียอดหนี้ค้างชำระจากทีทีแอนด์ทีตามสัญญาจัดหาระบบบริการลูกค้าและระบบพิมพ์ใบแจ้งหนี้จำนวนประมาณ 5 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 เทียบเท่าจำนวนประมาณ 171 ล้านบาท) ยอดหนี้ดังกล่าวนี้เป็นหนี้ที่มีข้อโต้แย้งกับทีทีแอนด์ที โดยในปี 2554 ทีทีแอนด์ทีได้ยื่นข้อเสนอข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการกล่าวหาว่าซีซีเอสปฏิบัติผิดสัญญาดังกล่าวและเรียกร้องให้ซีซีเอสชำระเงินเป็นจำนวนรวมประมาณ 1,780 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันเสนอข้อพิพาทจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น อย่างไรก็ตามฝ่ายบริหารของซีซีเอสพิจารณาว่าซีซีเอสไม่ได้ปฏิบัติผิดสัญญาจึงไม่ต้องชำระเงินจำนวนดังกล่าวให้กับทีทีแอนด์ทีและในเดือนกุมภาพันธ์ 2555 ซีซีเอสได้ยื่นคำคัดค้านคำเสนอข้อพิพาทของทีทีแอนด์ทีต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการเพื่อให้สถาบันอนุญาโตตุลาการยกคำเสนอข้อพิพาทของทีทีแอนด์ทีดังกล่าว และเสนอข้อเรียกร้องแย้งต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการเรียกร้องให้ทีทีแอนด์ทีชำระเงินเป็นจำนวนรวมประมาณ 528 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันถัดจากวันที่เสนอคำคัดค้านคำเสนอข้อพิพาทจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น ในเดือนมิถุนายน 2558 คณะอนุญาโตตุลาการได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดยกคำเสนอข้อพิพาทของทีทีแอนด์ทีและให้ทีทีแอนด์ทีชำระค่าวงงานที่ค้างชำระทั้งหมดพร้อมดอกเบี้ยแก่ซีซีเอสคิดเป็นจำนวนเงินรวมทั้งสิ้นประมาณ 204 ล้านบาท เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2558 ทีทีแอนด์ทียื่นคำร้องต่อศาลแพ่งเพื่อขอเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการดังกล่าว ต่อมาเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2559 เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

ยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งเพื่อขอเพิกถอนคำร้องของทีทีแอนด์ทีที่ขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดของ อนุญาโตตุลาการที่ให้ทีทีแอนด์ทีชำระหนี้แก่ซีซีเอสจำนวน 204 ล้านบาทดังกล่าวข้างต้น ซึ่งศาลแพ่งได้อนุญาตให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ถอนคำร้องขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดของ อนุญาโตตุลาการดังกล่าวได้ และได้ให้จำหน่ายคดีนี้ออกจากสารบบความ ทั้งนี้จากคำสั่งพิทักษ์ ทรัพย์เด็ดขาดของศาลล้มละลายกลาง ซีซีเอสได้ทำการยื่นขอรับชำระหนี้รวมทั้งดอกเบี้ยทั้งหมดต่อ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แล้ว การได้รับชำระหนี้คืนจึงจะเป็นไปตามกระบวนการของกฎหมาย ล้มละลาย อย่างไรก็ตาม ทีทีแอนด์ทียังอยู่ระหว่างการดำเนินการตามขั้นตอนทางกฎหมายล้มละลาย โดยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

2. บริษัท จัสมิน อินเทอร์เน็ต จำกัด (“เจไอเน็ต”) ได้รับแจ้งเป็นหนังสือฉบับลงวันที่ 13 ธันวาคม 2553 จากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้ชำระค่าบริการวงจรเช่าจำนวน 20 ล้านบาท ซึ่งค้างชำระตั้งแต่เดือน มีนาคม 2548 ถึงเดือนมีนาคม 2551 ให้แก่ทีทีแอนด์ทีและขอคิดดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ครบกำหนดชำระ จนกว่าจะได้รับชำระหนี้เสร็จสิ้น เจไอเน็ตได้บันทึกยอดหนี้ค่าบริการดังกล่าวไว้ในบัญชีครบถ้วน แล้วแต่ในส่วนของดอกเบี้ยนั้น เจไอเน็ตคาดว่าจะสามารถเจรจาต่อรองกับทีทีแอนด์ทีได้และโอกาส ที่จะต้องชำระมีน้อยมาก เจไอเน็ตจึงไม่ได้บันทึกการดอกเบี้ยค้างชำระไว้ในบัญชี ต่อมา เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีฟื้นฟูกิจการมีคำสั่งให้เจไอเน็ตชำระหนี้ดังกล่าวข้างต้นให้กับ ทีทีแอนด์ที เจไอเน็ตได้โต้แย้งคำสั่งดังกล่าวต่อศาลล้มละลายกลาง ต่อมาศาลล้มละลายกลางมี คำพิพากษายกคำร้องเจไอเน็ต ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา ต่อมาในเดือนกันยายน 2559 เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลายของทีทีแอนด์ทีมีหนังสือฉบับลงวันที่ 7 กันยายน 2559 ขอให้เจไอเน็ตชำระหนี้ค่าบริการวงจรเช่าดังกล่าวแก่ทีทีแอนด์ทีเป็นจำนวนเงินประมาณ 28 ล้านบาท (คำนวณดอกเบี้ยจนถึงวันที่ 15 มีนาคม 2559) อย่างไรก็ตาม ในวันที่ 23 กันยายน 2559 เจไอเน็ตได้ยื่นหนังสือปฏิเสธหนี้ไปยังเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลายเพื่อพิจารณา ขณะนี้ อยู่ระหว่างการพิจารณาของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

3. บริษัท สมาร์ท ไฮเวย์ จำกัด (“สมาร์ท”) ได้รับแจ้งเป็นหนังสือฉบับลงวันที่ 8 พฤศจิกายน 2553 จากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้ชำระค่าบริการวงจรเช่าจำนวน 24 ล้านบาท ซึ่งค้างชำระตั้งแต่เดือน กรกฎาคม 2549 ถึงเดือนเมษายน 2551 พร้อมดอกเบี้ยจำนวน 5 ล้านบาทซึ่งคำนวณจนถึงวันที่ 31 มีนาคม 2553 ให้แก่ทีทีแอนด์ที และขอคิดดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ครบกำหนดชำระจนกว่าจะได้รับ ชำระหนี้เสร็จสิ้น สมาร์ทได้บันทึกยอดหนี้ค่าบริการดังกล่าวไว้ในบัญชีครบถ้วนแล้ว แต่ในส่วนของ ดอกเบี้ยนั้น สมาร์ทคาดว่าจะสามารถเจรจาต่อรองกับทีทีแอนด์ทีได้และโอกาสที่จะต้องชำระมีน้อย มาก สมาร์ทจึงไม่ได้บันทึกการดอกเบี้ยค้างชำระไว้ในบัญชี ต่อมาเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำสั่ง ให้สมาร์ทชำระหนี้ดังกล่าวข้างต้นให้กับทีทีแอนด์ที สมาร์ทได้ยื่นคำร้องโต้แย้งต่อศาลล้มละลายกลาง ว่าเจ้าพนักงานส่งหมายไม่ชอบ ต่อมาศาลล้มละลายกลางมีคำพิพากษายกคำร้องของสมาร์ท สมาร์ทยื่น อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลล้มละลายกลางต่อศาลฎีกา เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2560 ศาลล้มละลายกลาง

อ่านคำพิพากษาศาลฎีกายื่นตามคำพิพากษาของศาลล้มละลายกลาง ทั้งนี้จากคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด  
ที่ทีเอนด์ทีของศาลล้มละลายกลาง ทำให้กระบวนการพิจารณาในคดีฟื้นฟูกิจการของทีเอนด์ทีจึงเป็น  
อันยุติไป อย่างไรก็ตามในเดือนกันยายน 2559 เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลายของทีเอนด์ที  
มีหนังสือฉบับลงวันที่ 7 กันยายน 2559 ขอให้สมาร์ทชำระหนี้ค่าบริการวงจรเช่าดังกล่าวแก่  
ทีเอนด์ทีเป็นจำนวนเงินประมาณ 39 ล้านบาท (คำนวณดอกเบี้ยจนถึงวันที่ 15 มีนาคม 2559)  
อย่างไรก็ตาม ในวันที่ 23 กันยายน 2559 สมาร์ทได้ยื่นหนังสือปฏิเสธหนี้ไปยังเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์  
ในคดีล้มละลายเพื่อพิจารณา

4. ในปี 2551 ทริปเปิดทีและทีเอนด์ทีเอสเอสได้ถูกทีโอทีฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาลแพ่งและศาลจังหวัด  
ทุ่งสงฐานความผิดละเมิดเรียกค่าเสียหายเป็นเงินจำนวน 16.6 ล้านบาท และ 7.4 ล้านบาท ตามลำดับ  
โดยกล่าวหาว่าทริปเปิดทีและทีเอนด์ทีเอสเอสลักลอบนำเอาสัญญาอันเตอร์เน็ตของทีโอที  
ไปใช้ เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2553 ศาลจังหวัดทุ่งสงได้พิพากษายกฟ้อง ทีโอทียื่นอุทธรณ์ เมื่อวันที่  
19 มกราคม 2559 ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลจังหวัดทุ่งสง ทีโอทียื่นฎีกา ขณะนี้คดีอยู่ระหว่าง  
การพิจารณาของศาลฎีกา ส่วนคดีที่ศาลแพ่ง เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2553 ศาลแพ่งได้มีคำพิพากษา  
ให้ทริปเปิดทีและทีเอนด์ทีเอสเอสร่วมกันชำระหนี้ค่าเสียหายเป็นจำนวน 15.5 ล้านบาท พร้อม  
ด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี และชำระค่าเสียหายอีกเดือนละ 0.9 ล้านบาท พร้อมด้วย  
ดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่เดือนธันวาคม 2551 จนกว่าทริปเปิดทีและทีเอนด์ทีเอสเอส  
จะยุติการละเมิดต่อทีโอที ทริปเปิดทีและทีเอนด์ทีเอสเอสยื่นอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตาม  
คำพิพากษาของศาลแพ่ง ทริปเปิดทีและทีเอนด์ทีเอสเอสยื่นฎีกา ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการ  
พิจารณาของศาลฎีกา

ในปี 2553 ทริปเปิดทีได้รับแจ้งจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ สำนักฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ว่า  
ทีเอนด์ทีได้ขอให้ทริปเปิดทีชำระหนี้สินคงค้างแก่ทีเอนด์ทีเป็นจำนวนเงิน 834 ล้านบาท พร้อม  
ให้ชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี จนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น อย่างไรก็ตามในเดือนสิงหาคม  
2559 เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลายของทีเอนด์ทีมีหนังสือฉบับลงวันที่ 9 สิงหาคม  
2559 ขอให้ทริปเปิดทีชำระหนี้สินคงค้างแก่ทีเอนด์ทีเป็นจำนวนเงินประมาณ 1,157 ล้านบาท  
ซึ่งยอดเงินดังกล่าวมาจากมูลหนี้เดียวกับที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีฟื้นฟูกิจการของทีเอนด์ที  
เคยมีหนังสือแจ้งมายังทริปเปิดทีเมื่อปี 2553 ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลายชี้แจงว่า  
การสอบสวนหนี้ดังกล่าวในคดีฟื้นฟูกิจการได้ยุติลงแล้วเมื่อลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์ และ  
จะเริ่มดำเนินการสอบสวนใหม่ในคดีล้มละลาย ซึ่งยอดเงินดังกล่าวส่วนใหญ่เกือบร้อยละ 90  
เป็นยอดเงินค่าบริการวงจรเช่าที่ทริปเปิดทีได้ชำระให้แก่ทีเอนด์ทีโดยวิธีการหักกลบหนี้และ  
โอนตัวสัญญาใช้เงินไปแล้วในปี 2552 (ตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมข้อ 10)  
แต่ผู้บริหารแผนของทีเอนด์ทีได้โต้แย้งสิทธิว่าเป็นการชำระหนี้อันไม่มีผลสมบูรณ์

ส่วนที่เหลือเป็นยอดเงินตามมูลหนี้อื่นที่ไม่ตรงกับภาระหนี้สินที่ทริปเปิดที่บันทึกไว้ในบัญชี ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณาสอบสวนของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลายของทีทีแอนด์ที เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2554 ทริปเปิดที่ได้รับแจ้งจากสถาบันอนุญาตตุลาการ สำนักงานระงับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม ว่าทีทีแอนด์ทีได้ยื่นคำเสนอข้อพิพาทในวันที่ 27 ธันวาคม 2553 เพื่อเรียกร้องให้ทริปเปิดที่ชำระค่าบริการวงจรเช่าค้างชำระตามสัญญาให้บริการวงจรเช่าเป็นจำนวน 1,447 ล้านบาท พร้อมให้ชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี จนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น และต่อมาได้แก้ไขเพิ่มเติมคำเรียกร้องให้ทริปเปิดที่ชำระเงินจำนวน 1,496 ล้านบาท และเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2554 ทริปเปิดที่ได้ยื่นคำคัดค้านและเรียกร้องแย้งค่าเสียหายจากการที่ทริปเปิดที่ไม่สามารถใช้งานวงจรเช่าได้ตามสัญญาเป็นจำนวน 3,477 ล้านบาท ต่อสถาบันอนุญาตตุลาการ ซึ่งเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2557 คณะอนุญาตตุลาการมีความเห็นเป็นเอกฉันท์ว่า ทีทีแอนด์ทีปฏิบัติผิดสัญญา ประธานอนุญาตตุลาการได้มีคำสั่งกำหนดค่าปรับและค่าเสียหายที่ทีทีแอนด์ทีต้องชดเชยและค่าบริการวงจรเช่าค้างชำระที่ทีทีแอนด์ทีมีสิทธิเรียกร้องให้เป็นพับกันไป ส่วนค่าขออื่นในหัก และเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2557 ทีทีแอนด์ทีได้ยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งเพื่อขอเพิกถอนคำสั่งขาดของคณะอนุญาตตุลาการดังกล่าว ต่อมาเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2559 เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลายของทีทีแอนด์ทียื่นคำร้องต่อศาลแพ่งขอไม่เชื่อว่าคดีและขอให้จำหน่ายคดีจากสารบบความและศาลแพ่งมีคำสั่งจำหน่ายคดีจากสารบบความ

เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2554 ทริปเปิดทีและทีทีทีไอฟองบริษัท พี แพลนเนอร์ จำกัด กับพวก ซึ่งเป็นผู้ทำแผนและผู้บริหารแผนของทีทีแอนด์ทีในขณะนั้น โดยเรียกค่าเสียหายจำนวน 2,439 ล้านบาท กรณีขัดขวางการให้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ของทริปเปิดทีและทีทีทีไอบนโครงข่ายของทีทีแอนด์ทีตามสัญญาเช่าระหว่างทริปเปิดทีและทีทีแอนด์ที เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2559 ศาลแพ่งได้มีคำพิพากษายกฟ้อง ทริปเปิดทีและทีทีทีไอยื่นอุทธรณ์ ซึ่งศาลอุทธรณ์ได้มีคำพิพากษายืนตามคำตัดสินของศาลแพ่งเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2560 ขณะนี้ทริปเปิดทีอยู่ในระหว่างการยื่นฎีกาต่อศาล

เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2556 ทีทีแอนด์ทีได้ยื่นฟ้องทริปเปิดทีต่อศาลจังหวัดนนทบุรีเป็นคดีแพ่งฐานผิดสัญญาและเรียกให้ทริปเปิดทีชดเชยเงินเป็นจำนวน 228.7 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ย โดยมูลหนี้ส่วนใหญ่เป็นมูลหนี้เดียวกันกับที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทวงหนี้ดังกล่าวมาข้างต้น (ในส่วนที่ไม่ใช่ค่าบริการวงจรเช่า) เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2557 ทริปเปิดทีได้นำบัญชีเงินฝากประจำของทริปเปิดทีจำนวน 228.8 ล้านบาท ไปวางเป็นหลักประกันแบบไม่ยอมรับผิดต่อศาลจังหวัดนนทบุรี อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2558 ศาลจังหวัดนนทบุรีได้มีคำพิพากษาให้ทริปเปิดทีชำระเงินค่าเสียหายเป็นจำนวนเงิน 228.7 ล้านบาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีของต้นเงิน 165.7 ล้านบาท และดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 15 ต่อปีของต้นเงิน 0.5 ล้านบาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าทริปเปิดทีจะชำระให้กับทีทีแอนด์ที ทริปเปิดทียื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาล



จังหวัดนนทบุรี เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2560 ศาลจังหวัดนนทบุรีอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์แก้คำพิพากษาศาลจังหวัดนนทบุรีเป็นให้ทริปเปิดที่ชำระเงิน 226.2 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปีของต้นเงิน 175.3 ล้านบาท และดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 15 ของต้นเงิน 0.5 ล้านบาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าทริปเปิดที่จะชำระหนี้ให้กับทีทีแอนด์ที เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2560 ทริปเปิดที่ยื่นฎีกา ขณะนี้คืออยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา

ในเดือนพฤศจิกายน 2553 ทริปเปิดที่ถูกทีทีแอนด์ทีฟ้องฐานละเมิดและเรียกค่าเสียหายเป็นจำนวน 16 ล้านบาท โดยกล่าวหาว่าทริปเปิดที่ละเมิดใช้งานวงจรโทรคมนาคมของทีทีแอนด์ทีที่เข้าใช้จากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยโดยไม่ได้รับอนุญาต ศาลจังหวัดนนทบุรีได้มีคำพิพากษาให้ทริปเปิดที่ชำระเงินค่าเสียหายเป็นจำนวน 16 ล้านบาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีของต้นเงิน 14.8 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2557 ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับคำพิพากษาศาลจังหวัดนนทบุรีและให้ยกฟ้องทีทีแอนด์ทียื่นฎีกา เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2559 ศาลจังหวัดนนทบุรีอ่านคำพิพากษาของศาลฎีกาที่พิพากษาให้ทริปเปิดที่ชำระหนี้ตามฟ้องพร้อมดอกเบี้ย คิดถึงที่สุด ซึ่งทริปเปิดที่ได้บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายภายใต้รายการ “ค่าใช้จ่ายในการบริหาร” ในส่วนของกำไรหรือขาดทุนในปี 2559

ผลที่สุดของคดีฟ้องร้องและข้อพิพาทสำหรับคดีที่ยังไม่ถึงที่สุดยังไม่สามารถคาดการณ์ได้ในขณะนี้ ฝ่ายบริหารของทริปเปิดที่และทีทีไอเชื่อว่า จะไม่ได้รับผลเสียหายที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับคดีฟ้องร้องและข้อพิพาทจึงไม่ได้บันทึกสำรองสำหรับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นไว้ในบัญชี

5. เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2549 อควิเมนต์ได้จัดทำบันทึกข้อตกลงกับทีทีแอนด์ที โดยมีสาระสำคัญคือ อควิเมนต์จะต้องให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ทริปเปิดที่ ซึ่งเป็นบริษัทย่อย ในระหว่างที่ทริปเปิดที่ยังคงเป็นบริษัทย่อย และให้สิทธิผู้ถือหุ้นของทีทีแอนด์ทีเข้าซื้อหุ้นเพิ่มทุนและ/หรือหุ้นเดิมที่ อควิเมนต์ถืออยู่ เพื่อให้การถือหุ้นในทริปเปิดที่เป็นไปตามสัดส่วนการถือหุ้นในทีทีแอนด์ที ณ วันที่มีการเสนอขายหุ้นสามัญของทริปเปิดที่ให้แก่ประชาชน หรือในวันที่ครบกำหนด 3 ปีนับแต่วันทำบันทึกข้อตกลงดังกล่าว โดยราคาซื้อหุ้นในกรณีที่มีการเสนอขายหุ้นสามัญของทริปเปิดที่ให้แก่ประชาชนจะเท่ากับมูลค่าหุ้น (10 บาท) บวกด้วยส่วนเพิ่มในอัตราร้อยละ 20 ต่อปี หรือราคาเสนอขายหุ้นสามัญของทริปเปิดที่ให้แก่ประชาชนแล้วแต่ว่าจำนวนใดจะต่ำกว่า ส่วนราคาซื้อหุ้นในกรณีที่ไม่มี การเสนอขายหุ้นสามัญของทริปเปิดที่ให้แก่ประชาชนจะอยู่ในระดับราคายุติธรรมที่กำหนด โดยที่ปรึกษาทางการเงินอิสระที่ได้รับความเห็นชอบจากก.ล.ต.

บริษัทที่ปรึกษาทางกฎหมายของอควิเมนต์ได้แสดงความเห็นว่าบันทึกข้อตกลงดังกล่าวข้างต้นได้ สิ้นผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 19 มิถุนายน 2551 ซึ่งเป็นวันที่ ก.ล.ต.ได้มีจดหมายถึงทริปเปิดที่เพื่อขอ ส่งคืนคำขออนุญาตเสนอขายหุ้นเพิ่มทุนต่อประชาชนและแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขาย หลักทรัพย์ของทริปเปิดที่ เนื่องจากก.ล.ต.ไม่สามารถพิจารณาคำขออนุญาตของทริปเปิดที่ต่อไปได้ เพราะทริปเปิดที่ได้ขอขยายระยะเวลาชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมออกไปอย่างไม่กำหนด จึงถือได้ว่า

ก.ล.ต.มิได้ให้ความเห็นชอบในการเสนอขายหุ้นเพิ่มทุนต่อประชาชนของทริปเปิลที ซึ่งจากเหตุการณ์ดังกล่าวถือว่าทริปเปิลทีได้เริ่มกระบวนการทำการเสนอขายหุ้นเพิ่มทุนต่อประชาชนภายใน 3 ปี แต่ไม่ได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องซึ่งทำให้บันทึกข้อตกลงสิ้นสุดบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ดังกล่าวตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในบันทึกข้อตกลง

ในปี 2552 อควิเมนต์ได้เข้าซื้อหุ้นเพิ่มทุนตามสิทธิในทริปเปิลทีรวมถึงซื้อหุ้นในส่วนที่เหลือจากการไม่ใช้สิทธิของซื้อหุ้นของทีทีแอนด์ที อย่างไรก็ตามในเดือนมิถุนายน 2557 ทีทีแอนด์ทีโดยบริษัท พีซีแอล แพลนเนอร์ จำกัด ซึ่งเป็นผู้บริหารแผนฯของทีทีแอนด์ที ได้ยื่นฟ้องต่อศาลจังหวัดนนทบุรีเป็นคดีแพ่ง เรียกร้องให้อควิเมนต์โอนขายหุ้นในทริปเปิลทีให้แก่ผู้ถือหุ้นของทีทีแอนด์ทีตามที่กำหนดในบันทึกข้อตกลงในการใช้สิทธิซื้อหุ้นสามัญเพิ่มทุนระหว่างทีทีแอนด์ทีและอควิเมนต์ จำนวน 868 ล้านหุ้น และเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2558 ศาลจังหวัดนนทบุรีมีคำพิพากษายกฟ้อง ทีทีแอนด์ทียื่นอุทธรณ์ และเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2559 ศาลจังหวัดนนทบุรีได้อ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ที่ได้มีคำพิพากษาขึ้นตามศาลจังหวัดนนทบุรี ไม่มีการยื่นฎีกา คดีถึงที่สุด

ในเดือนกรกฎาคม 2557 มีบุคคลธรรมดาสามราย ซึ่งเป็นพนักงานทีทีแอนด์ที ยื่นฟ้องอควิเมนต์ต่อศาลแขวงนนทบุรี เรียกร้องให้ออนขายหุ้นเพิ่มทุน หรือหุ้นเดิมของอควิเมนต์ที่ถืออยู่ในทริปเปิลทีตามบันทึกข้อตกลงรวมเป็นจำนวน 94,237 หุ้น ต่อมาเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2561 บุคคลธรรมดาทั้งสามรายยื่นคำร้องขอถอนฟ้อง ศาลแขวงนนทบุรีมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องและให้จำหน่ายคดี

เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2557 อควิเมนต์ได้ยื่นฟ้องทีทีแอนด์ที รวมทั้งบุคคลและนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องรวม 13 ราย ต่อศาลจังหวัดนนทบุรี โดยเรียกร้องค่าเสียหายเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น 6,350 ล้านบาทจากการที่จำเลยทั้งสิบสามได้ร่วมกันกระทำละเมิดต่ออควิเมนต์ โดยการนำบันทึกข้อตกลงดังกล่าวข้างต้นที่จำเลยทั้งหมดรู้ดีว่าสิ้นสุดบังคับไปนานแล้วมาฟ้องอควิเมนต์ โดยเจาะจงฟ้องคดีและร้องขอให้ศาลคุ้มครองประโยชน์ในระหว่างที่ทริปเปิลทีกำลังดำเนินการยื่นเรื่องขอจัดตั้งกองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐาน โดยที่ไม่ได้รับประโยชน์ใดเป็นส่วนตนจากการฟ้องคดีแต่ต้องการใช้เหตุที่มีการฟ้องคดีและการร้องขอให้ศาลคุ้มครองประโยชน์นั้นมาทำให้การจัดตั้งกองทุนรวมของทริปเปิลทีไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ ซึ่งเป็นการใช้สิทธิทางศาลโดยไม่สุจริตทำให้อควิเมนต์ได้รับความเสียหาย ปัจจุบันคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลจังหวัดนนทบุรี

- 33.9 เจทีเอสและซีซีเอสได้ถูกพนักงานที่เจทีเอสและซีซีเอสเลิกจ้างฟ้องร้องให้ชดเชยค่าเสียหายเป็นจำนวนเงินประมาณ 18 ล้านบาท และ 2 ล้านบาท ตามลำดับ ในคดีเกี่ยวกับการเลิกจ้างไม่เป็นธรรม ในปัจจุบันคดียังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล อย่างไรก็ตาม ที่ปรึกษากฎหมายและฝ่ายบริหารของเจทีเอสและซีซีเอสคาดว่าเจทีเอสและซีซีเอสจะไม่ได้รับผลเสียหายจากคดีฟ้องร้องดังกล่าวเนื่องจากเจทีเอสและซีซีเอสได้จ่ายค่าชดเชยในการเลิกจ้างครบถ้วนตามกฎหมายแล้ว อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2561 ศาลแรงงานพิพากษาให้ซีซีเอสชดเชยค่าชดเชยตามกฎหมายและดอกเบี้ยเป็นจำนวนเงินรวมประมาณ 1 ล้านบาท ซึ่งซีซีเอสได้บันทึกสำรองค่าชดเชยค่าเสียหายจากคดีดังกล่าวตามคำตัดสินของศาลแรงงานแล้วในปัจจุบัน

33.10 ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม

บริษัทย่อย 7 แห่งได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“กสทช.”) ดังต่อไปนี้

บริษัท	ประเภท ใบอนุญาต	บริการที่ได้รับอนุญาต	ระยะเวลา
บริษัท อควิเมนต์ จำกัด	อินเทอร์เน็ตแบบที่หนึ่ง อินเทอร์เน็ตแบบที่สอง	บริการอินเทอร์เน็ต บริการอินเทอร์เน็ตเกตเวย์ ระหว่างประเทศและบริการ ชุมสายอินเทอร์เน็ต	25 สิงหาคม 2557 - 24 สิงหาคม 2562 8 กุมภาพันธ์ 2560 - 7 กุมภาพันธ์ 2565
บริษัท ทริปเปิลที บรอดแบนด์ จำกัด (มหาชน)	โทรคมนาคมแบบที่สอง	บริการสื่อสารผ่านดาวเทียมที่ใช้ จานสายอากาศขนาดเล็ก	30 พฤศจิกายน 2559 - 29 พฤศจิกายน 2564
บริษัท จัสมิน อินเทอร์เน็ต จำกัด	โทรคมนาคมแบบที่สาม	บริการโทรคมนาคม โทรศัพท์ พื้นฐานและระบบสื่อสารข้อมูล	23 กุมภาพันธ์ 2549 - 29 มกราคม 2575
บริษัท จัสเทล เน็ตเวิร์ค จำกัด	อินเทอร์เน็ตแบบที่หนึ่ง โทรคมนาคมแบบที่หนึ่ง	บริการอินเทอร์เน็ต บริการบัตรโทรศัพท์ระหว่าง ประเทศ	28 กรกฎาคม 2557 - 27 กรกฎาคม 2562 25 มกราคม 2558 - 24 มกราคม 2563
บริษัท ทริปเปิลที อินเทอร์เน็ต จำกัด	อินเทอร์เน็ตแบบที่หนึ่ง โทรคมนาคมแบบที่สอง อินเทอร์เน็ตแบบที่สอง โทรคมนาคมแบบที่สาม	บริการอินเทอร์เน็ต บริการวงจรเช่าส่วนบุคคล ภายในประเทศ บริการอินเทอร์เน็ตเกตเวย์ ระหว่างประเทศ บริการวงจรเช่าส่วนบุคคล ระหว่างประเทศ	6 พฤศจิกายน 2557 - 5 พฤศจิกายน 2562 30 พฤศจิกายน 2549 - 29 พฤศจิกายน 2564 30 มีนาคม 2557 - 29 มีนาคม 2562 18 พฤศจิกายน 2552 - 17 พฤศจิกายน 2567
บริษัท เอเชียน รีเจนแนล เซอร์วิส จำกัด	อินเทอร์เน็ตแบบที่หนึ่ง โทรคมนาคมแบบที่หนึ่ง	บริการอินเทอร์เน็ต บริการขายต่อบริการวงจรเช่า ส่วนบุคคลระหว่างประเทศ	20 มิถุนายน 2557 - 19 มิถุนายน 2562 14 มีนาคม 2559 - 13 มีนาคม 2564
บริษัท จัสมิน เทเลคอม ซิสเต็มส์ จำกัด (มหาชน)	โทรคมนาคมแบบที่หนึ่ง	บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือ โทรทัศน์ที่ไม่ใช้คลื่นความถี่ระดับชาติ บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือ โทรทัศน์ที่ไม่ใช้คลื่นความถี่ ระดับชาติ	28 มกราคม 2556 - 27 มกราคม 2571
บริษัท เอเชียน รีเจนแนล เซอร์วิส จำกัด	อินเทอร์เน็ตแบบที่หนึ่ง โทรคมนาคมแบบที่หนึ่ง	บริการอินเทอร์เน็ต บริการโทรคมนาคมบัตร โทรศัพท์ระหว่างประเทศ	23 พฤศจิกายน 2557 - 22 พฤศจิกายน 2562 16 กุมภาพันธ์ 2558 - 15 กุมภาพันธ์ 2563
บริษัท จัสมิน เทเลคอม ซิสเต็มส์ จำกัด (มหาชน)	โทรคมนาคมแบบที่หนึ่ง	บริการโครงข่าย โทรศัพท์เคลื่อนที่	16 มิถุนายน 2559 - 15 มิถุนายน 2564

บริษัทย่อยดังกล่าวมีภาระผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดต่างๆ ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตและต้องชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตรายปี และค่าธรรมเนียมในการนำส่งเข้ากองทุนเพื่อจัดให้มีบริการ โทรคมนาคมพื้นฐาน โดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมตามข้อกำหนดและเงื่อนไขที่ประกาศโดย กสทช.

บริษัท เอเชียส รีเอนแนล เซอร์วิส จำกัด (“เออาร์เอส”) ซึ่งเป็นผู้ให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ผ่านดาวเทียม อยู่ในระหว่างการยื่นขอใบอนุญาตประกอบกิจการ โทรคมนาคมแบบที่สามจาก กสทช. ปัจจุบันเออาร์เอส ยังไม่ได้รับใบอนุญาตดังกล่าว

## 34. เครื่องมือทางการเงิน

### 34.1 นโยบายการบริหารความเสี่ยง

เครื่องมือทางการเงินที่สำคัญของบริษัทฯและบริษัทย่อยตามที่นิยามอยู่ในมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 107 การแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูลสำหรับเครื่องมือทางการเงิน ประกอบด้วย เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด เงินลงทุนชั่วคราว เงินฝากธนาคารที่มีภาระค้ำประกัน ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น เจ้าหนี้ค่าอุปกรณ์ หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน เงินกู้ยืม เงินมัดจำรับจากลูกค้าและประมาณการหนี้สินต่างๆ บริษัทฯและบริษัทย่อยมีความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือทางการเงินดังกล่าว และมีนโยบายการบริหารความเสี่ยงดังนี้

#### **ความเสี่ยงด้านการให้สินเชื่อ**

บริษัทฯและบริษัทย่อยมีความเสี่ยงด้านการให้สินเชื่อที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น ฝ่ายบริหารควบคุมความเสี่ยงนี้โดยการกำหนดให้มีนโยบายและวิธีการในการควบคุมสินเชื่อที่เหมาะสม ดังนั้นบริษัทฯและบริษัทย่อยจึงไม่คาดว่าจะได้รับความเสียหายที่เป็นสาระสำคัญจากการให้สินเชื่อ นอกจากนี้ การให้สินเชื่อของบริษัทฯและบริษัทย่อยไม่มีการกระจุกตัว เนื่องจากบริษัทฯและบริษัทย่อยมีฐานของลูกค้าที่หลากหลายและมีอยู่จำนวนมาก ราย จำนวนเงินสูงสุดที่บริษัทฯและบริษัทย่อยอาจต้องสูญเสียจากการให้สินเชื่อคือมูลค่าตามบัญชีของลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นที่แสดงอยู่ในงบแสดงฐานะการเงิน

#### **ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย**

บริษัทฯและบริษัทย่อยมีความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ยที่สำคัญอันเกี่ยวข้องกับเงินฝากสถาบันการเงิน และเงินกู้ยืม อย่างไรก็ตามเนื่องจากสินทรัพย์และหนี้สินทางการเงินส่วนใหญ่มีอัตราดอกเบี้ยที่ปรับขึ้นลงตามอัตราตลาด หรือมีอัตราดอกเบี้ยคงที่ซึ่งใกล้เคียงกับอัตราตลาดในปัจจุบัน ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ยของบริษัทฯและบริษัทย่อยจึงอยู่ในระดับต่ำ

### ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน

บริษัทย่อยมีความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนที่สำคัญอันเกี่ยวเนื่องจากการซื้ออุปกรณ์เป็นเงินตราต่างประเทศ

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 2559 บริษัทย่อยมียอดคงเหลือของสินทรัพย์และหนี้สินทางการเงินที่เป็นสกุลเงินตราต่างประเทศ ดังนี้

สกุลเงิน	งบการเงินรวม				อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ย	
	สินทรัพย์ทางการเงิน		หนี้สินทางการเงิน			
	2560	2559	2560	2559	2560	2559
	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	(บาทต่อหน่วยเงินตราต่างประเทศ)	
เหรียญสหรัฐอเมริกา	3	11	186	210	32.6809	35.8307

### 34.2 มูลค่ายุติธรรมของเครื่องมือทางการเงิน

เนื่องจากเครื่องมือทางการเงินส่วนใหญ่ของบริษัทฯและบริษัทย่อยจัดอยู่ในประเภทระยะสั้น เงินกู้ยืมมีอัตราดอกเบี้ยใกล้เคียงกับอัตราดอกเบี้ยในตลาด บริษัทฯและบริษัทย่อยจึงประมาณมูลค่ายุติธรรมของเครื่องมือทางการเงินใกล้เคียงกับมูลค่าตามบัญชีที่แสดงในงบแสดงฐานะการเงิน

### 35. การบริหารจัดการทุน

วัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการทุนที่สำคัญของบริษัทฯและบริษัทย่อยคือการจัดให้มีซึ่งโครงสร้างทางการเงินที่เหมาะสมและการดำรงไว้ซึ่งความสามารถในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 กลุ่มบริษัทมีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนเท่ากับ 2.46:1 (2559: 3.22:1) และเฉพาะของบริษัทฯเท่ากับ: 1.05:1 (2559: 2.01:1)

### 36. เหตุการณ์ภายหลังรอบระยะเวลารายงาน

เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2561 ที่ประชุมคณะกรรมการมีมติอนุมัติให้จ่ายเงินปันผลประจำปีให้แก่ผู้ถือหุ้นของบริษัทฯจากผลการดำเนินงานสำหรับปี 2560 ในอัตราหุ้นละ 0.20 บาท คิดเป็นจำนวนเงินประมาณ 1,484 ล้านบาท

ทั้งนี้ มติดังกล่าวจะนำเสนอต่อที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปี 2561 เพื่อพิจารณาอนุมัติต่อไป

### 37. การอนุมัติงบการเงิน

งบการเงินนี้ได้รับอนุมัติให้ออกโดยคณะกรรมการบริษัทฯ เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2561